

Concept

Datum
11 oktober 2018

Versie
1.5

Beleidsregels voor de Keur van AGV

Afwegingskader voor vergunningverlening en
maatwerkvoorschriften

Inhoud

Inhoud	3
DEEL I – Doel en toepassing	7
Doel van de Keur, Keurbesluit en beleidsregels	8
Oogmerken en zorgplicht	12
Waterkeringen	12
Oppervlaktewaterlichamen	12
Grondwaterlichamen	13
Bergingsgebieden	13
DEEL II – Beleidsregels	14
1 Beleidsregels voor werken op of bij waterkeringen	15
1.1 Wanneer is een vergunning nodig?	15
1.2 Relevante regelgeving	15
1.3 Beleidsregels voor werken op of bij waterkeringen	15
1.3.1 Beleidsregel 1.1: werken	16
1.3.2 Beleidsregel 1.2: funderingspalen	17
1.3.3 Beleidsregel 1.3: opritten en bruggen	17
1.3.4 Beleidsregel 1.4: windturbines	18
1.3.5 Beleidsregel 1.5: windmolens	19
2 Beleidsregels voor waterkerende werken en inlaten in waterkeringen	20
2.1 Wanneer is een vergunning nodig?	20
2.2 Typen waterkerende werken en inlaten	20
2.3 Relevante regelgeving	20
2.4 Beleidsregels voor waterkerende werken en inlaten in waterkeringen	21
2.4.1 Beleidsregel 2.1: sluizen en gemalen	21
2.4.2 Beleidsregel 2.2: bijzondere waterkerende constructies	22
2.4.3 Beleidsregel 2.3: kunstwerken met afsluitmiddelen	22
2.4.4 Beleidsregel 2.4: Inlaten	23
2.4.5 Geen vergunning	23
3 Beleidsregels voor wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen	25
3.1 Wanneer is een vergunning nodig?	25
3.2 Relevante regelgeving	25
3.3 Beleidsregels voor wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen	25
3.3.1 Beleidsregel 3.1: wegen	26
3.3.2 Beleidsregel 3.2: bruggen, tunnels of aquaducten	27
3.3.3 Beleidsregel 3.3: verkeersdrempels en -plateaus	28
4 Beleidsregels voor beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen	29
4.1 Wanneer is een vergunning nodig?	29
4.2 Typen damwanden	29
4.3 Relevante regelgeving	29
4.4 Beleidsregels voor beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen	30
4.4.1 Beleidsregel 4.1: tijdelijke damwanden	30

4.4.2	Beleidsregel 4.2: beschoeiingen	31
4.4.3	Beleidsregel 4.3: permanente damwanden	31
4.4.4	Beleidsregel 4.4: trillingen bij aanleg damwanden en beschoeiingen	32
4.4.5	Geen vergunning	33
5	Beleidsregels voor bodemonderzoek in en nabij waterkeringen	34
5.1	Wanneer is een vergunning nodig?	34
5.2	Typen bodemonderzoek	34
5.3	Relevante regelgeving	34
5.4	Beleidsregels voor uitvoeren van bodemonderzoek in en nabij waterkeringen	34
5.4.1	Beleidsregel 5.1: exploratieboringen	35
5.4.2	Beleidsregel 5.2: seismisch onderzoek	35
5.4.3	Geen vergunning	36
6	Beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen	38
6.1	Wanneer is een vergunning nodig?	38
6.2	Typen graven	38
6.3	Relevante regelgeving	38
6.4	Beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen	38
6.4.1	Beleidsregel 6.1: ontgravingen	38
7	Beleidsregels voor drukvaten en explosiegevaar bij waterkeringen	40
7.1	Wanneer is een vergunning nodig?	40
7.2	Typen drukvaten en explosiegevaar	40
7.3	Relevante regelgeving	40
7.4	Beleidsregels voor drukvaten en explosiegevaar bij waterkeringen	40
7.4.1	Beleidsregel 7.1: ondergronds drukvat	41
7.4.2	Beleidsregel 7.2: bovengronds drukvat	41
7.4.3	Beleidsregel 7.3: explosiegevaarlijke stoffen of installaties	42
7.4.4	Geen vergunning	42
8	Beleidsregels voor kabels en leidingen op of bij waterstaatswerken	43
8.1	Wanneer is een vergunning nodig?	43
8.2	Typen kabels en leidingen	43
8.3	Relevante regelgeving	43
8.4	Beleidsregels voor kabels en leidingen op of bij waterstaatswerken	44
8.4.1	Beleidsregel 8.1: algemene voorwaarden kabels en leidingen	44
8.4.2	Beleidsregel 8.2: huisaansluitingen	44
8.4.3	Beleidsregel 8.3: kabels en leidingen in (half)verholten keringen	45
8.4.4	Beleidsregel 8.4: kabels en leidingen in waterkeringen	46
8.4.5	Beleidsregel 8.5: kabels of leidingen dwars op de waterkering	47
8.4.6	Beleidsregel 8.6: gestuurde boring	48
8.4.7	Beleidsregel 8.7: kabels en leidingen onder de waterbodem	49
9	Beleidsregels voor bodemenergiesystemen bij waterkeringen	51
9.1	Wanneer is een vergunning nodig?	51
9.2	Relevante regelgeving	51
9.3	Typen bodemenergiesystemen	51
9.4	Beleidsregels voor bodemenergiesystemen bij waterkeringen	51
9.4.1	Beleidsregel 9.1: algemene voorwaarden bodemenergiesystemen	52
10	Beleidsregels voor werken in/bij wateren en vervanging (woon)schepen	53

10.1	Wanneer is een vergunning nodig?	53
10.2	Relevante regelgeving	53
10.3	Typen werken in en nabij oppervlaktewaterlichamen	53
10.4	Beleidsregels voor werken in of bij wateren en vervanging (woon)schepen	54
10.4.1	Beleidsregel 10.1: algemene voorwaarden werken in/bij oppervlaktewater	54
10.4.2	Beleidsregel 10.2: (bouw)werken onder water	56
10.4.3	Beleidsregel 10.3: duikers in primaire wateren	57
10.4.4	Beleidsregel 10.4: vervangen (woon)schip Amsterdam	57
10.4.5	Beleidsregel 10.5: tijdelijke werken, drijvende inrichtingen en voorwerpen	58
10.4.6	Beleidsregel 10.6: vervangen beschoeiing in een groene oever	59
10.4.7	Geen vergunning	60
11	Beleidsregels voor aanleg, wijzigen en dempen van water	61
11.1	Wanneer is een vergunning nodig?	61
11.2	Relevante regelgeving	61
11.3	Typen wijzigingen in wateren	61
11.4	Beleidsregels voor wijzigen en aanleg van oppervlaktewaterlichamen	62
11.4.1	Beleidsregel 11.1: aanleg van oppervlaktewaterlichamen	62
11.4.2	Beleidsregel 11.2: verdiepen van oppervlaktewaterlichamen	63
11.4.3	Beleidsregel 11.3: verbreden van oppervlaktewaterlichamen	64
11.4.4	Beleidsregel 11.4: verondiepen van oppervlaktewaterlichamen	64
11.4.5	Beleidsregel 11.5: herstel van de oorspronkelijke oeverlijn	65
11.4.6	Beleidsregel 11.6: algemene voorwaarden dempen van oppervlaktewater	66
11.4.7	Beleidsregel 11.7: gedeeltelijke demping primaire wateren in de boezem	67
11.4.8	Beleidsregel 11.8: ophogen/bebouwen van boezemland	69
11.4.9	Beleidsregel 11.9 Maatwerkvoorschriften opbarsting	69
12	Beleidsregels voor stedelijke uitbreiding	71
12.1	Wanneer is een vergunning nodig?	71
12.2	Toelichting op typen stedelijke uitbreiding	71
12.3	Relevante regelgeving	71
12.4	Beleidsregels voor aanleg verhard oppervlak	71
12.4.1	Beleidsregel 12.1: algemene voorwaarden aanleggen van verhard oppervlak	72
12.4.2	Beleidsregel 12.2: compensatie door alternatieve regenwaterberging	73
13	Beleidsregels voor grondwateronttrekkingen	74
13.1	Wanneer is een vergunning nodig?	74
13.2	Toelichting op typen grondwateronttrekkingen	74
13.3	Relevante regelgeving	75
13.4	Beleidsregels voor grondwateronttrekkingen	76
13.4.1	Beleidsregel 13.1: algemene voorwaarden voor grondwateronttrekkingen	76
13.4.2	Beleidsregel 13.2: effecten op andere belangen	78
13.4.3	Beleidsregel 13.3: bronbemaling	79
13.4.4	Beleidsregel 13.4: bodemsanering	79
13.4.5	Beleidsregel 13.5: beregening of bevoeiing	80
13.4.6	Beleidsregel 13.6: permanente onttrekking voor bouwwerk of infrastructuur	81
13.4.7	Beleidsregel 13.7: onttrekking om de ontwateringsdiepte te vergroten	81
13.4.8	Beleidsregel 13.8: grondwater in waterkeringen	82
13.4.9	Geen vergunning	83
14	Beleidsregels voor peilafwijkingen	84
14.1	Wanneer is een vergunning nodig?	84

14.2	Typen peilafwijkingen	84
14.3	Relevante regelgeving	84
14.4	Beleidsregels voor peilafwijkingen	85
14.4.1	Beleidsregel 14.1: algemene voorwaarden voor wijzigen waterpeil	85
14.4.2	Beleidsregel 14.2: onderbemaling	86
14.4.3	Beleidsregel 14.3: hoogwatervoorzieningen en natte teelten	87
14.4.4	Beleidsregel 14.4: seizoensgebonden waterpeil	89
14.4.5	Beleidsregel 14.5: bemalen drainage	89
14.5	Geen vergunning	90
15	Beleidsregels voor aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water	91
15.1	Wanneer is een vergunning nodig?	91
15.2	Relevante regelgeving	91
15.3	Beleidsregels voor aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water	91
15.3.1	Beleidsregel 15.1: algemene voorwaarden aan/afvoeren, lozen, onttrekken	91
16	Bijlagen	93
16.1	Wetstechnische informatie	93
16.2	Begripsbepalingen bij beleidsregels	93
16.3	Kosten bij vergunningen en meldingen	95
16.4	Grondwaterwinningen ingedeeld naar gebruiksklasse	96
16.5	Eisen aan de vergunningaanvraag voor grondwateronttrekkingen	97

DEEL I – Doel en toepassing

Doel van de Keur, Keurbesluit en beleidsregels

Instrumenten voor regulering van activiteiten in en rond het watersysteem

De Waterschapsverordening van AGV, ofwel: de Keur, heeft als belangrijkste doel om een veilig en gezond watersysteem te waarborgen en het te beschermen tegen risico's van activiteiten die van invloed kunnen zijn op de goede staat en werking van het watersysteem. Een veilig en gezond watersysteem is van groot belang voor Nederland en het waterschap is binnen zijn beheergebied verantwoordelijk om hiervoor te zorgen. Het watersysteem is onderdeel van een omgeving die voortdurend verandert en waarin soms aanpassingen nodig zijn. Daarnaast is de ruimte in Nederland schaars. Mensen willen de beschikbare ruimte zo optimaal mogelijk benutten. De druk is groot om het watersysteem en de keringen voor méér te gebruiken dan alleen voor bescherming tegen wateroverlast en het creëren van een ecologisch gezond watersysteem. Niet alle activiteiten zijn altijd mogelijk, maar vaak kunnen activiteiten wel degelijk – soms onder bepaalde voorwaarden. AGV beoordeelt aanvragen voor activiteiten in en rond het watersysteem, met behulp van een aantal instrumenten.

De Keur/ Waterschapsverordening	Doelstellingen Watersysteembeheer		
	Voor waterkeringen, oppervlaktewater, grondwater en bergingsgebieden. <i>AGV beoordeelt activiteiten aan de hand van de doelstellingen ('oogmerken').</i>		
	Specifieke zorgplicht		
Bevat regels over:	Voor waterkeringen, oppervlaktewater, grondwater en bergingsgebieden. <i>AGV beoordeelt activiteiten aan de hand van de specifieke zorgplicht.</i>		
	Activiteiten waarvoor Geen verbod geldt	Activiteiten waarvoor een Verbod geldt	
Het Keurbesluit Bevat inhoudelijke regels en voorschriften over:	Activiteiten die niet verboden zijn: Nadere regels	Activiteiten waarvoor een Vrijstelling geldt	Activiteiten waarvoor geen vrijstelling geldt
De Beleidsregels	AGV beoordeelt activiteiten aan de hand van de beleidsregels		
	Maatwerkbesluit met Maatwerkvoorschriften	Maatwerkbesluit met Maatwerkvoorschriften	Vergunning met Vergunningseisen Of geen vergunning

De Waterschapsverordening (of: de Keur)

De Keur is een juridisch instrument dat valt onder de bevoegdheid van het algemeen bestuur van het waterschap. Het is een verordening waarmee het waterschap het waterbeheer kan uitvoeren. Uitgangspunt is dat het waterschap het waterbeheer moet kunnen uitvoeren tegen aanvaardbare maatschappelijke lasten, nu en in de toekomst.

- In de Waterwet, provinciale verordeningen en het Waterbeheerplan staan normen waar waterkeringen, oppervlaktewaterlichamen, grondwaterlichamen en bergingsgebieden aan moeten voldoen en die het waterschap bij de uitoefening van zijn taken in acht moet nemen. In de Keur heeft het waterschap deze normen uitgewerkt tot **oogmerken**. Dit is een belangrijke basis voor het toetsen van activiteiten van derden.
- De Keur bevat artikelen die aangeven of een activiteit **verboden** is of niet.
- Ook beschrijft de Keur wat er in ieder geval nodig is om te zorgen dat de keringen en het watersysteem goed blijven functioneren. Dit heet specifieke zorgplichten. De keur bevat voor de verschillende onderdelen van het

watersysteem – waterkeringen, oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden en grondwaterlichamen - apart **‘objectgerichte’ specifieke zorgplichten**.

- Op verschillende plaatsen in de Keur staan **‘aanwijzingsbevoegdheden’**. Daarmee kan het bestuur de werking van de regels beperken tot bepaalde aangewezen gebieden.
- Voor sommige activiteiten stelt de Keur **grenswaarden** aan gebieden, om het watersysteem te kunnen beschermen tegen het cumulatieve effect van activiteiten. Het kan zijn dat een bepaalde activiteit op zichzelf geen kwaad kan voor het watersysteem, maar een aantal van deze activiteiten tegelijk wél. In dat geval dreigt de ‘gebruiksruimte’ van het gebied te worden overschreden en kan het waterschap de activiteit weigeren of aanvullende beperkingen of voorschriften stellen.
- De Keur bevat ook een artikel over het opstellen van een **uitvoeringsprogramma onderhoud**. Daarmee is het mogelijk om voor een bepaald gebied het onderhoud gericht af te stemmen op de kenmerken van dat specifieke gebied en de gebiedsdoelen die er gelden. Dit maakt het mogelijk om lokaal af te wijken van bijvoorbeeld standaard afmetingen voor een watergang of oever.

Het Keurbesluit

Naast de Keur kent het waterschap ook het Keurbesluit. De vaststelling van het Keurbesluit valt onder de bevoegdheid van het dagelijks bestuur.

Het Keurbesluit bevat aanvullingen op de specifieke zorgplichten voor activiteiten op en om het water en waterkeringen. Dit zijn de zogenoemde **‘activiteitgerichte’ specifieke zorgplichten**. Degene die een activiteit verricht, is gebonden aan de ‘activiteitgerichte’ specifieke zorgplichten. Dit geldt ook als de activiteit niet verboden is (de ‘activiteitgerichte specifieke zorgplichten’ heten dan **nadere regels**) of als er een vrijstelling voor geldt.

Maatwerkbesluit

In sommige gevallen kan het beschermingsniveau van de aanvullingen in het Keurbesluit van de specifieke zorgplichten tekortschieten of juist te streng zijn. In die gevallen kan het waterschap met behulp van de beleidsregels een **maatwerkvoorschrift** stellen en opnemen in een maatwerkbesluit. Het waterschap kan zelfstandig een maatwerkvoorschrift stellen, maar ook op aanvraag van de initiatiefnemer of een ander.

Watervergunning

Voor activiteiten die verboden zijn en waarvoor in het Keurbesluit geen ‘activiteitgerichte’ specifieke zorgplichten zijn opgenomen, moet de initiatiefnemer een **vergunning** aanvragen.

De beleidsregels

Naast de Keur en het Keurbesluit gebruikt het waterschap ook Beleidsregels. Deze vallen onder de bevoegdheid van het dagelijks bestuur.

De beleidsregels zijn van toepassing op vergunningverlening en op het stellen van maatwerkvoorschriften. Of een initiatiefnemer die een vergunning aanvraagt deze krijgt, hangt af van de beoordeling van het waterschap. De oogmerken en specifieke zorgplichten in de Keur vormen samen de beoordelingsregels voor een vergunningaanvraag of het stellen van een maatwerkvoorschrift. Het waterschap toetst de aanvraag voor een vergunning of maatwerkvoorschrift aan de specifieke zorgplichten, tegen de achtergrond van de oogmerken. De beleidsregels kunnen uitleg, maatstaven en afwegingen geven bij de toepassing van de beoordelingsregels. Soms zijn er **zwaarwegende redenen van openbaar belang** om een activiteit toch toe te staan, ondanks dat de activiteit niet wenselijk is bij toetsing met behulp van de beleidsregels. Artikel 2.39 van het de Keur maakt het in deze uitzonderingsgevallen mogelijk toch een vergunning te verlenen.

De doelen van het waterbeheer

Rijks- en provinciale waterbeheernormen

Het rijk en de provincies hebben doelstellingen voor het waterbeheer uitgewerkt in regelgeving. Op hoofdlijnen komen deze doelstellingen neer op het volgende:

- De waterkeringen moeten voldoen aan veiligheidsnormen tegen overstroming.

- Voor de oppervlaktewateren stelt het waterschap het waterpeil vast en handhaaft deze.
- De bergingscapaciteit van het oppervlaktewatersysteem dient te voldoen aan de ‘normen voor wateroverlast’, om de neerslagtoename vanwege de klimaatverandering op te kunnen vangen.
- Bij een watertekort vanwege droogte verdeelt het waterschap het water over de verschillende maatschappelijke belangen volgens de wettelijke rangorde in de ‘verdringsreeks’.
- De chemische en ecologische kwaliteit van oppervlaktewaterlichamen moeten voldoen aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water van de Europese Unie.

Waterschapsdoelen

Het waterschap stelt eens in de 6 jaar een Waterbeheerplan vast, om de rijks- en provinciale doelen op hoofdlijnen, te vertalen in maatregelen voor AGV. Het Waterbeheerplan beschrijft ook de maatregelen die het waterschap gaat nemen om het watersysteem ‘op orde’ te houden en te laten voldoen aan de eisen, zoals het watersysteem inspecteren, monitoren, toetsen, onderhouden, verbeteren en aanpassen aan de veranderingen van de omgeving en het beleid.

Oogmerken in de Keur

In de Keur zijn de doelstellingen van het waterbeheer terug te vinden als ‘oogmerken’. Het gaat hierbij zowel om de algemene doelstellingen van waterbeheer in artikel 2.1 van de Waterwet, als om bijzondere doelstellingen uit het Waterbeheerplan.

De specifieke zorgplichten in de Keur en in het Keurbesluit zijn bedoeld om te zorgen dat een initiatiefnemer die een activiteit wil uitvoeren deze oogmerken van het watersysteem ‘in het oog houdt’ en deze niet in gevaar brengt.

In de Keur zijn de specifieke zorgplichten onderverdeeld naar ‘watersysteemobject’:

- Waterkeringen.
- Oppervlaktewaterlichamen en bergingsgebieden.
- Grondwater.
- Stedelijke uitbreiding.

In het Keurbesluit zijn de specifieke zorgplichten onderverdeeld naar ‘activiteit’.

De opbouw van de Beleidsregels

Er zijn 61 beleidsregels, verdeeld over 15 hoofdstukken:

Hoofdstuk	beleidsregel
1. Werken op of bij waterkeringen	1.1 Werken
	1.2 Funderingspalen
	1.3 Opritten en bruggen
	1.4 Windturbines
	1.5 Windmolens
2. Waterkerende werken en inlaten in waterkeringen	2.1 Sluizen en gemalen
	2.2 Bijzondere waterkerende constructies
	2.3 Kunstwerken met afsluitmiddelen
	2.4 Inlaten
3. Wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen	3.1 Wegen
	3.2 Bruggen, tunnels of aquaducten
	3.3 Verkeersdrempels en –plateaus
4. Beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen	4.1 Tijdelijke damwanden
	4.2 Beschoeiingen

Hoofdstuk	beleidsregel
	4.3 Permanente damwanden
	4.4 Trillingen bij aanleg van damwanden en beschoeiingen
5. Bodemonderzoek in en nabij waterkeringen	5.1 Exploratieboringen
	5.2 Seismisch onderzoek
6. Graven in of nabij waterkeringen	6.1 Ontgravingen
7. Drukvalen en explosiegevaar bij waterkeringen	7.1 Ondergronds drukvat
	7.2 Bovengronds drukvat
	7.3 Explosiegevaarlijke stoffen of installaties
8. Kabels en leidingen op of bij waterstaatswerken	8.1 Algemene voorwaarden kabels en leidingen
	8.2 Huisaansluitingen
	8.3 Kabels en leidingen in (half)-verholen keringen
	8.4 Kabels en leidingen in waterkeringen
	8.5 Kabels en leidingen dwars op de waterkering
	8.6 Gestuurde boring
	8.7 Kabels en leidingen onder de waterbodem
9. Bodemenergiesystemen bij waterkeringen	9.1 Algemene voorwaarden bodemenergiesystemen
10. Werken in/bij wateren en vervanging (woon)schepen	10.1 Algemene voorwaarden werken in/bij oppervlaktewater
	10.2 (Bouw)werken onder water
	10.3 Duikers in primaire keringen
	10.4 Vervangen (woon)schip Amsterdam
	10.5 Tijdelijke werken, drijvende inrichtingen en voorwerpen
	10.6 Vervangen beschoeiing
11. Aanleg, wijzigen en dempen van water	11.1 Aanleg van oppervlaktewater
	11.2 Verdiepen van oppervlaktewater
	11.3 Verbreden van oppervlaktewater
	11.4 Verondiepen van oppervlaktewater
	11.5 Herstel van de oorspronkelijke oeverlijn
	11.6 Algemene voorwaarden dempen van oppervlaktewater
	11.7 Gedeeltelijke demping primaire wateren in de boezem
	11.8 Ophogen/bebouwen van boezemland
	11.9 Maatwerkvoorschriften opbarsting
12. Stedelijke uitbreiding	12.1 Algemene voorwaarden aanleggen verhard oppervlak
	12.2 Compensatie door alternatieve regenwaterberging
13. Grondwateronttrekkingen	13.1 Algemene voorwaarden voor grondwateronttrekking
	13.2 Effecten op andere belangen
	13.3 Bronbemaling
	13.4 Bodemsanering
	13.5 Berekening of bevoeiing
	13.6 Permanente onttrekking voor bouwwerk of infrastructuur
	13.7 Onttrekking om de ontwateringsdiepte te vergroten
	13.8 Grondwater in waterkeringen
14. Peilafwijkingen	14.1 Algemene voorwaarden voor wijzigen waterpeil
	14.2 Onderbemaling
	14.3 Hoogwatervoorzieningen en natte teelten
	14.4 Seizoensgebonden waterpeil

Hoofdstuk	beleidsregel
	14.5 Bemalen drainage
15. Aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water	15.1 Algemene voorwaarden aan/afvoeren, lozen, onttrekken

Oogmerken en zorgplicht

Oogmerken

De Keur bevat artikelen met de oogmerken (doelstellingen) die gelden voor het watersysteem: waterkeringen, oppervlaktewateren, grondwater en bergingsgebieden.

De essentie van de oogmerken is dat deze onderdelen van het watersysteem hun functie goed moeten kunnen blijven vervullen. Dat wil zeggen dat ze in goede staat moeten blijven en dat het waterschap ze goed moet kunnen inspecteren en onderhouden. Het waterschap toetst activiteiten aan deze oogmerken. Voor exacte formulering: zie de Keur zelf.

Zorgplichten

Daarnaast bevat de Keur artikelen met zorgplichten, voor deze zelfde onderdelen van het watersysteem. De essentie daarvan is iemand die een activiteit onderneemt die nadelige gevolgen kan hebben, moet zorgen dat deze gevolgen niet optreden of ze moet beperken of ongedaan maken door maatregelen te nemen. Het waterschap toetst activiteiten ook aan deze zorgplichten. Voor exacte formulering: zie de Keur zelf.

Voor de volledigheid volgt hieronder een korte omschrijving van de oogmerken en zorgplichten voor waterkeringen, oppervlaktewateren, grondwater en bergingslocaties. De exacte formuleringen staan in de Keur zelf.

Waterkeringen

De oogmerken voor waterkeringen (art. 2.13 Keur) zijn dat de kering in goede staat verkeert, het achterliggende land goed beschermt tegen overstroming en dat het waterschap de kering doelmatig kan inspecteren.

De zorgplicht (art. 2.14 Keur) schrijft voor dat iemand die een activiteit uitvoert bij een kering maatregelen moet nemen om te zorgen dat:

- De bekleding van de dijk en de oeverbescherming niet beschadigd raakt.
- De activiteit niet leidt tot grotere gevoeligheid voor erosie van de kering.
- De stabiliteit van de kering in stand blijft.
- Inspectie van de kering goed mogelijk blijft.
- Groot onderhoud van de kering mogelijk blijft tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.
- De grondwaterstand niet daalt in de zone langs de kering en
- De hoogte van de kering niet lager wordt.

Oppervlaktewaterlichamen

De oogmerken voor oppervlaktewaterlichamen (art. 2.26 van de Keur) zijn dat zij goed blijven functioneren in waar ze bedoeld zijn, dat wil zeggen: water aan – en afvoeren, water bergen, leefruimte bieden voor (water- en oever)planten en dieren en voor sommige waterlichamen gelden ook maatschappelijke functies zoals varen of zwemmen. Het waterschap moet het waterlichaam doelmatig kunnen inspecteren en onderhouden.

De zorgplicht (art. 2.27 Keur) schrijft voor dat iemand die een activiteit uitvoert bij een oppervlaktewater maatregelen moet nemen om te zorgen dat:

- Het profiel van het waterlichaam in stand blijft (afmetingen, vorm en constructie).
- De oever van meren en plassen niet verandert (vorm en constructie).
- De doorstroming goed blijft functioneren.
- De waterstand in het waterlichaam niet hoger wordt of het bergend vermogen afneemt.
- Voorzieningen die bedoeld zijn om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren goed blijven functioneren.

- De ecologische toestand van het oppervlaktewaterlichaam niet achteruit gaat.
- Uitgekomen materiaal minimaal 1 meter uit de insteek van groene oevers komt te liggen.
- Het gebruik van het oppervlaktewaterlichaam of de onderhoudsstrook voor het uitvoeren van onderhoud niet belemmerd wordt.
- De uitvoering van buitengewoon onderhoud mogelijk blijft tegen maatschappelijk aanvaardbare lasten.
- De vaarfunctie, voor zover aanwezig, geen hinder ondervindt.
- De grondwaterstand gelijk blijft.

Grondwaterlichamen

De oogmerken voor grondwaterlichamen (art. 2.7 van de Keur) zijn dat er voldoende grondwater beschikbaar blijft van goede kwaliteit voor een duurzaam gebruik van water. Daarnaast is het belangrijk dat de grondwaterstand geschikt is voor de belangen die spelen, zoals: natuur, landbouw, bebouwing, infrastructuur, waterkeringen, drinkwatervoorziening, archeologische, aardkundige en cultuurhistorische waarden, bodemenergiesystemen, grondwatersaneringen en voorkomen en beperken van bodemdaling.

De zorgplicht (art. 2.8 Keur) schrijft voor dat iemand die een activiteit uitvoert die invloed heeft op een grondwaterlichaam, maatregelen moet nemen om te zorgen dat:

- Er geen uitputting optreedt van de grondwatervoorraad.
- Ongewenste kwel wordt voorkomen..
- De grondwaterstand blijft passen bij de belangen die een rol spelen.
- Grondwaterstromen niet veranderen en geen verspreiding kan plaatsvinden van aanwezige verontreinigingen, koudebellen of warmtebellen.
- Er geen doorboring van slecht doorlatende bodemlagen plaatsvindt.
- De aanwezige grondwaterkwaliteit in stand blijft.
- Er geen opbarsting van de waterbodem plaats vindt.
- Er geen verzilting van zoet grondwater optreedt.

Bergingsgebieden

De oogmerken voor oppervlaktewaterlichamen zijn van overeenkomstige toepassing op bergingsgebieden en waterbergingsvoorzieningen voor zover het de waterbergende functie van oppervlaktewaterlichamen betreft.

De zorgplicht (art. 2.27 Keur) schrijft voor dat iemand die een activiteit uitvoert die invloed heeft op een bergingsgebied of een waterbergingsvoorziening, maatregelen moet nemen om te zorgen dat:

- Het bergend vermogen van bergingsgebieden niet afneemt.
- Het bergend of infiltrerend vermogen van waterbergingsvoorzieningen niet afneemt.

DEEL II – Beleidsregels

1 Beleidsregels voor werken op of bij waterkeringen

1.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op het aanbrengen, hebben, wijzigen of verwijderen van werken op of bij waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

1.2 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de beoordelingsregels in de oogmerken (art. 2.13 Keur) en de specifieke zorgplicht (art. 2.14 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de afwegingen en de maatstaven bij de toetsing aan de beoordelingsregels, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

- Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten waterkerende lichamen.
- Artikel 2.18: Beperkingengebiedactiviteiten half-verholen waterkeringen
- Artikel 2.19: Beperkingengebiedactiviteiten verholen waterkeringen.
- Artikel 2.20: Beperkingengebiedactiviteiten Beschermde gronden.

Keurbesluit Vrijstellingen

Voor bepaalde werken geldt een vrijstelling van de vergunningplicht. In het Keurbesluit staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is:

- Paragraaf 2.4: Steigers, afmeerpalen en ligplaatsnemen.
- Paragraaf 2.8: Werken in verholen waterkeringen.
- Paragraaf 2.9: Dammen en bruggen.
- Paragraaf 2.15: Overige werken in het beperkingengebied van waterkeringen.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor werken op of bij waterkeringen

Andere beleidsregels die relevant kunnen zijn voor werken op waterkeringen zijn:

- Hoofdstuk 3 de beleidsregels voor wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen.
- Hoofdstuk 4 de beleidsregels voor beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen.
- Hoofdstuk 6 de beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen.
- Hoofdstuk 7 de beleidsregels voor drukvaten en explosiegevaar bij waterkeringen.
- Hoofdstuk 8 de beleidsregels voor kabels en leidingen.
- Hoofdstuk 12 de beleidsregels voor stedelijke uitbreiding.

1.3 Beleidsregels voor werken op of bij waterkeringen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor werken op of bij waterkeringen

Werken (zowel groot als klein) kunnen de stabiliteit van een waterkering in gevaar brengen en daarmee de bescherming van het land tegen overstromingen. Vanwege deze risico's hanteert AGV voorwaarden voor het verlenen van vergunningen voor werken op en bij waterkeringen.

1.3.1 Beleidsregel 1.1: werken

Beleidsregel 1.1: plaatsen van werken of uitbreiden of verbouwen van bestaande werken in en nabij waterkeringen en beschermende gronden

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het plaatsen van werken binnen de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met de beoordelingsregels in:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende afwegingen en maatstaven:
- a) het werk kan in de kernzone of in beschermende gronden worden geplaatst:
 - als geen aanvaardbaar alternatief bestaat buiten de kernzone en beschermende gronden.
 - als geen gevaar bestaat voor omvallen of omwaaien van het werk.
 - b) het werk of de uitbreiding daarvan is stabiel en standzeker.
 - c) het werk of de uitbreiding ervan is bestand tegen periodieke dijkversterkingen.
 - d) de plaatsing van het werk op de kruin van de waterkering is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten;
 - e) de plaatsing van het werk in het keurprofiel van waterkerende dijklichamen en beschermende gronden is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten.
 - f) de plaatsing van het werk in het profiel van vrije ruimte van waterkerende dijklichamen is niet verenigbaar met de oogmerken en de specifieke zorgplichten, behalve in de vergrote kernzone in het vlakke achterland achter de teen.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich met name op het waarborgen van de stabiliteit van de kering. Werken kunnen een risico vormen voor de stabiliteit van een waterkering. Daarbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Verzakking:** Het eigen gewicht van het werk kan leiden tot instabiliteit van de kering door extra zetting van de ondergrond of door verzakking. Bij verzakking naast een dijk kan het dijklichaam gaan verschuiven in de richting van het gezakte deel aan de voet, door de zwaartekracht. Verzakking of extra zetting kan ook leiden tot een verkorting van de levensduur van de dijk. Dit betekent dat het waterschap eerder onderhoud moet uitvoeren om de dijk sterk genoeg te houden. Dit is niet wenselijk en leidt tot hogere maatschappelijke kosten.
- **Erosie:** Als het werk op een fundering op palen staat kan erosie gaan optreden wanneer er ruimte onder de fundering ontstaat, waar water met zand in gaat stromen.
- **Inspectie en onderhoud:** bebouwing dichtbij de waterkering kan inspectie en onderhoud door het waterschap bemoeilijken.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) en b) Vanwege de risico's zijn werken alleen toegestaan in de kernzone of in beschermende gronden, als er geen alternatief is en als de aanvrager kan aantonen dat het werk niet kan omvallen, omwaaien of verzakken.
- c) Ook moet het werk geen belemmering vormen voor toekomstige dijkversterkingen.
- d) De kruin moet vrij blijven tot een breedte van 3 meter vanaf de referentielijn om de kering bereikbaar te houden voor onderhoudsmaterieel en tijdens calamiteiten.
- e) en f) Het werk (inclusief de fundering) mag niet komen te liggen in het keurprofiel en het profiel van vrije ruimte. Het keurprofiel is de (driedimensionale) vorm en hoogte die de waterkering minimaal moet hebben om de veiligheid te garanderen. Het profiel van vrije ruimte is een reservering om in de toekomst de waterkering te kunnen onderhouden, ook met de verwachte (klimatologische) ontwikkelingen. Alleen als er sprake is van een vergrote kernzone in het vlakke achterland achter de teen is het wel mogelijk om een werk te plaatsen in het profiel van vrije ruimte van een waterkering.

1.3.2 Beleidsregel 1.2: funderingspalen

Beleidsregel 1.2: aanbrengen van funderingspalen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanbrengen van funderingspalen binnen de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen en van half-verholen waterkeringen en in de kernzone van verholen waterkeringen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met de beoordelingsregels in :

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende afwegingen en maatstaven:
- a) de funderingspalen kunnen in de kernzone geplaatst worden wanneer als er geen aanvaardbaar alternatief is buiten de kernzone; **en**
 - b) In het talud van waterkeringen wordt geen gebruik gemaakt van houten palen met betonnen opzetters; en
 - c) Er wordt geen gebruik gemaakt van palen met vergrote paalvoet; en
 - d) Er worden alleen grondverdringende palen toegepast; en
 - e) Het aanbrengen van funderingspalen binnen de kruin is niet verenigbaar met de oogmerken en de specifieke zorgplichten.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich met name op het waarborgen van de stabiliteit van de kering. Het aanbrengen van funderingspalen door heien kan invloed hebben op de stabiliteit van een kering, omdat heien trillingen veroorzaakt. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Zetting:** Trillingen kunnen leiden tot beweging in de ondergrond. Er kan zetting en verdichting van de grond optreden, waardoor de kering lager wordt.
- **Vermindering draagkracht:** Ook kan trilling tot gevolg hebben dat de draagkracht van bepaalde bodemlagen vermindert, met name vochtige, slappere lagen ('drijfzandvorming'). Dit alles kan de stabiliteit van de kering in gevaar brengen.
- **Doorboring waterafsluitende lagen:** Daarnaast is een risico van heien dat doorboring van waterafsluitende lagen kan plaatsvinden. Onder een afsluitende, slecht doorlatende laag kan een waterover- of onderdruk aanwezig zijn. Na perforatie van de afsluitende laag kan het water door de perforatie gaan stromen. Dit kan leiden tot andere waterspanningen in grondlagen, wat nadelig kan zijn voor de stabiliteit van de waterkering. Het ontstaan van een wel is daar een voorbeeld van.

Beleidsregels

- a) De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht. en b) In het talud van de waterkering mogen houten palen met betonnen opzetters (een betonnen stuk aan de bovenkant van de heipaal) niet worden gebruikt, omdat deze de horizontale gronddruk, die in een talud aanwezig is, niet aankunnen. De palen kunnen afbreken en het werk kan van de palen af gaan schuiven.
- c) Ook palen met vergrote paalvoet mogen niet worden gebruikt, omdat er bij het heien dan een soort schacht ontstaat met ruimte rondom de paal. Zeker als de paal waterdoorlatende lagen doorsnijdt, kan hierin kortsluiting tussen watervoerende lagen optreden.
- d) De reden om alleen grondverdringende palen toe te staan is dat deze als het ware klem in de grond geslagen worden, waarbij geen holle ruimten ontstaan. Grondverdringende palen zijn onder meer betonpalen, stalen buispalen of schroefpalen.
- e) In de kruin mogen geen funderingspalen worden aangebracht. De reden dat heien in de kruin niet wenselijk is, is dat heien gebeurt met als doel een gebouw of constructie stevig te kunnen plaatsen. Dergelijke constructies zijn moeilijk te verwijderen als dat nodig is voor bijvoorbeeld ophogen van een waterkering.

1.3.3 Beleidsregel 1.3: opritten en bruggen

Beleidsregel 1.3: aanleggen, vervangen en verwijderen van opritten en bruggen naar woningen, panden en percelen nabij waterkerende dijklichamen en half-verholen keringen.

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanleggen, vervangen en verwijderen van opritten, waaronder ook bruggen ten behoeve van toegang naar woningen, panden en percelen bij waterkerende dijklichamen en half-verholten waterkeringen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur;

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De oprit blijft zoveel mogelijk buiten het keurprofiel. Wanneer het een brug betreft, blijft deze buiten het keurprofiel; en
- b) De oprit of brug wordt niet groter aangelegd dan strikt noodzakelijk is voor de toegang tot woning, pand of perceel en het uitgangspunt is niet meer dan 1 oprit of brug per woning, pand of perceel.
- c) In het geval van een brug voldoet deze aan de geldende veiligheidsnormen voor de betreffende waterkering en de geldende NEN-normen en handreikingen, zoals thans het Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies (TAW, 2001) en Addendum (TAW/ENW, 2007).

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op het goed kunnen functioneren van de kering. Opritten en bruggen bij waterkerende dijklichamen kunnen een probleem zijn voor de veiligheid van de waterkering. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Schade aan de dijk:** De opritten en bruggen verstoren het dijkprofiel en de kleikap die aanwezig is op de dijk.
- **Belemmering voor beheer en onderhoud:** Bruggen zijn relatief grote werken die een belemmering kunnen vormen voor het beheer en onderhoud aan de waterkering.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Voor bruggen geldt dat zij altijd buiten het keurprofiel moeten blijven, omdat zij anders een belemmering vormen voor het beheer en onderhoud van de waterkering.
- b) Uitgangspunt is dat er vergunning wordt verleend voor niet meer dan één oprit of brug per woning, bedrijf of stuk landbouwgrond.
- c) Een brug moet uiteraard voldoen aan de eisen uit de van toepassing zijnde leidraden voor veilige aanleg van bruggen en veilige waterkeringen.

1.3.4 Beleidsregel 1.4: windturbines

Beleidsregel 1.4: oprichten windturbine

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het oprichten van een windturbine nabij waterkerende dijklichamen en half-verholten waterkeringen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De bouwlocatie bevindt zich zo ver uit de teen dat de windturbine (inclusief de wieken) niet geheel of gedeeltelijk op de kering kan vallen; en
- b) De windturbine (inclusief fundering) staat buiten de beschermingszone.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich met name op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Een windturbine kan een gevaar zijn voor de waterkering. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Verzakking door gewicht:** Een windturbine wordt gebruikt om windenergie om te zetten in elektriciteit. Er zijn grote krachten in het spel die invloed kunnen hebben op de waterkering. Het gaat zowel om het gewicht van de windturbine zelf,
- **Beschadiging door trillingen:** als om krachten die op de turbine, en via de turbine op de waterkering werken door het opvangen van de wind. Trillingen tijdens storm en blikseminslag, en ook trillingen als gevolg van de voortdurende windbelasting kunnen leiden tot beschadiging van de dijkbekleding of tot afschuiven van het talud van de kering. Dit kan ertoe leiden dat de stabiliteit en daarmee de veiligheid van de waterkering afneemt.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De windturbine moet zo geplaatst worden dat hij bij omvallen niet op de kering kan vallen, dit geldt ook voor de wieken.
- b) Binnen de kern- en beschermingszone van de kering is het niet toegestaan een windturbine te plaatsen, met name vanwege de risico's van trillingen door de grote krachten die werken op een windturbine.

1.3.5 Beleidsregel 1.5: windmolens

Beleidsregel 1.5: herbouwen windmolen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het herbouwen van een windmolen in de beschermingszone van waterkerende dijklichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De vervangende windmolen wordt op de bestaande fundering geplaatst, de fundering wordt niet uitgebreid;
- b) de vervangende windmolen veroorzaakt geen toename van de belasting van de fundering of de waterkering.
- c) De fundering is stabiel.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

Met 'windmolen' bedoelen we een klassieke molen, zoals een poldermolen of korenmolen.

De essentie van deze beleidsregel is dat de situatie niet verslechtert ten opzichte van de situatie vóór de vervanging van de windmolen.

Beleidsregels

De uitleg en afweging van de beoordelingsregels met betrekking tot de activiteit leidt tot de conclusie dat het belangrijk is de verstoring van de waterkering zo beperkt mogelijk te houden. Dat kan door de oude fundering te gebruiken.

2 Beleidsregels voor waterkerende werken en inlaten in waterkeringen

2.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op het aanleggen en aanpassen van waterkerende werken en inlaten bij waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

2.2 Typen waterkerende werken en inlaten

Waterkerende werken en inlaten zijn constructies die deel uitmaken van de waterkering, met of zonder beweegbare onderdelen (afsluitmiddelen). Ze bevinden zich bijvoorbeeld op de kruising van een waterkering met een water-, verkeers- of spoorweg, tram- of metrolijn.

Er zijn verschillende typen **waterkerende kunstwerken**:

- Kunstwerken die gewoonlijk gesloten zijn en alleen open gaan als er iemand of iets doorheen moet. Voorbeelden: schutsluis, uitwateringssluiss, inlaatsluiss, gemaal.
- Kunstwerken die gewoonlijk open zijn en alleen dicht gaan als dit voor bescherming tegen overstroming bij hoge (buiten)waterstanden noodzakelijk is. Voorbeelden: keersluiss, afsluitbare duiker, coupure, afsluitmiddelen in tunnels.
- Kunstwerken zonder beweegbare onderdelen. Voorbeelden zijn: kistdammen, diepwanden en constructies om een niveauverschil in het maaiveld op te vangen (keermuren en -wanden, kademuren).

Bij een **inlaatwerk** gaat het om een buisleiding door een waterkering, voor het inlaten van oppervlaktewater. Dit gebeurt voor het op peil houden van het polderwaterniveau en ook voor het op peil houden van de waterstand binnen hoogwatervoorzieningen rondom bebouwing in polders.

2.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.13 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.14 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten in waterkerende dijklichamen

Artikel 2.18: Beperkingengebiedactiviteiten in half-verholen waterkeringen

Artikel 2.19: Beperkingengebiedactiviteiten in verholen waterkeringen

Artikel 2.20 : Beperkingengebiedactiviteiten in beschermende gronden

Keurbesluit Vrijstellingen

Voor bepaalde werken geldt een vrijstelling van de vergunningplicht. In het Keurbesluit staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is:

Paragraaf 2.14: Peilafwijkingen

Andere beleidsregels die relevant zijn voor aanleggen en aanpassen van waterkerende werken en inlaten in waterkeringen zijn:

Andere beleidsregels die relevant zijn voor aanleggen en aanpassen van waterkerende werken en inlaten bij waterkeringen zijn:

- Hoofdstuk 1 de beleidsregels voor werken op of bij waterkeringen.
- Hoofdstuk 4 de beleidsregels voor beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen.
- Hoofdstuk 6 de beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen.

2.4 Beleidsregels voor waterkerende werken en inlaten in waterkeringen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor aanleggen en aanpassen van waterkerende werken en inlaten in waterkeringen

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben op waterkerende werken en inlaten in waterkerende dijklichamen, half-verholten en verholten waterkeringen draagt AGV bij aan de bescherming van het land tegen overstroming.

Het risico van kunstwerken is dat ze relatief veel onderhoud nodig hebben. Bovendien zijn kunstwerken met beweegbare delen meer slijtagegevoelig dan waterkeringen zonder beweegbare delen. Daarmee vormen kunstwerken een risicofactor voor de veiligheid van de kering. Daarnaast is ook het onderhoud van kunstwerken duur. Vanwege de risico's en kosten stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor aanleggen en aanpassen van waterkerende werken en inlaten bij waterkeringen en beschermende gronden.

2.4.1 Beleidsregel 2.1: sluizen en gemalen

Beleidsregel 2.1: sluizen en gemalen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanleggen of aanpassen van sluizen en gemalen in de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholten en verholten waterkeringen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) de aanleg of aanpassing is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten.
 - b) als ondanks beleidsregel a) een beroep wordt gedaan op zwaarwegende redenen van openbaar belang als bedoeld in artikel 2.39 van de Keur wordt in ieder geval het volgende meegewogen:
 - het ontwerp voldoet aan de geldende veiligheidsnormen voor de betreffende kering; en
 - het ontwerp voldoet aan de daarvoor geldende NEN-normen en handreikingen, zoals thans de Leidraad Kunstwerken (ENW, 2017); en
 - het kunstwerk is voldoende sterk, stabiel en duurzaam; **en**
 - het ontwerp wordt gedimensioneerd op het profiel van vrije ruimte.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het goed functioneren van waterkeringen. Sluizen en gemalen vormen een risico voor een waterkering. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Slijtage:** Sluizen en gemalen bevatten beweegbare delen en zijn daarom meer aan slijtage onderhevig dan waterkeringen zonder beweegbare delen. De ontwerplevensduur van de beweegbare delen is meestal korter dan die van het waterkerende kunstwerk zelf. Ze moeten periodiek worden geïnspecteerd, beproefd en onderhouden en vragen veel aandacht en zorg.
- **Hogere faalkans:** Vanwege de beweegbare onderdelen heeft een waterkerend kunstwerk vrijwel altijd een hogere faalkans dan een 'normale' waterkering. Het aantal waterkerende kunstwerken in een dijkring moet dan ook zoveel mogelijk beperkt blijven omdat ze vaak de zwakke schakel in een dijkring vormen.
- **Verkeerde bediening:** Ook wanneer sluiting van beweegbare delen afhankelijk is van menselijk handelen vergroot dat de faalkans. .

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- b) Uiteraard moet het ontwerp deugdelijk zijn en voldoen aan de geldende normen en richtlijnen. De afmetingen van de sluis of het gemaal moeten zodanig zijn dat het nu water kan keren, maar ook in de toekomst, als de waterkering wellicht hoger of sterker moet worden vanwege bijvoorbeeld zeespiegelstijging. De ontwerper moet hier rekening mee houden door uit te gaan van het profiel van vrije ruimte van de waterkering.

2.4.2 Beleidsregel 2.2: bijzondere waterkerende constructies

Beleidsregel 2.2: bijzondere waterkerende constructies zonder beweegbare onderdelen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanleggen of aanpassen van bijzondere waterkerende constructies zonder beweegbare onderdelen in de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholten en verholten waterkeringen en beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaard en maatstaf:
- a) de aanleg of aanpassing is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten.
- b) als ondanks beleidsregel a) een beroep wordt gedaan op zwaarwegende redenen van openbaar belang als bedoeld in artikel 2.39 van de Keur wordt in ieder geval het volgende meegewogen:
- Het ontwerp voldoet aan de daarvoor geldende NEN- normen en handreikingen, zoals CUR-Handboeken, het Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies (TAW, 2001) en Addendum (TAW/ENW, 2007), het Technisch Rapport Kistdammen en Diepwanden in Waterkeringen (TAW, 2004);
 - De constructie voldoet aan de geldende veiligheidsnormen voor de betreffende kering.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Hoewel deze constructies in principe bedoeld zijn om de waterkering te versterken, kunnen ze een risico vormen voor de waterkering. Daarbij kunnen verschillende mechanismen een rol spelen: Waterkerende constructies kunnen het waterkerend vermogen van de waterkering nadelig beïnvloeden als ze niet goed zijn ontworpen of uitgevoerd.

- **Verzakking door gewicht:** Door het gewicht van de constructie kan zetting optreden waardoor de dijk onder de minimaal benodigde hoogte kan zakken.
- **Doorboring waterafsluitende lagen:** Er kan doorboring van waterafsluitende lagen plaatsvinden zodat water omhoog komt, waardoor de kering instabiel wordt.
- **Erosie:** Er kunnen holtes of erosiegeulen ontstaan waar water door gaat stromen en erosie op gaat treden.
- **Hogere kosten beheer en onderhoud:** Bovendien zijn dergelijke constructies in het algemeen ook duurder in het beheer en onderhoud dan een waterkering die bestaat uit een grondlichaam.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- b) AGV verleent alleen vergunning voor dergelijke constructies als het ontwerp deugdelijk is en voldoet aan de geldende normen en richtlijnen.

2.4.3 Beleidsregel 2.3: kunstwerken met afsluitmiddelen

Beleidsregel 2.3: kunstwerken met afsluitmiddelen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanleggen of aanpassen van kunstwerken met afsluitmiddelen (afsluitbare duikers, coupures en afsluitmiddelen in tunnels) in de kernzone en beschermingszone

van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) de aanleg of aanpassing is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten.
- b) als ondanks beleidsregel a) een beroep wordt gedaan op zwaarwegende redenen van openbaar belang als bedoeld in artikel 2.39 van de Keur wordt in ieder geval het volgende meegewogen:
 - de constructie voldoet aan de geldende veiligheidsnormen voor de betreffende waterkering;
 - Het ontwerp voldoet aan de daarvoor geldende NEN-normen en handreikingen zoals bedoeld in beleidsregel 2.2.

Motivering

De voorwaarden voor kunstwerken met afsluitmiddelen zijn vergelijkbaar met die voor bijzondere waterkerende constructies, om gelijke redenen.

2.4.4 Beleidsregel 2.4: Inlaten

Beleidsregel 2.4: Inlaten

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanbrengen of aanpassen van inlaten in de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Er is een noodzaak voor het aanbrengen of aanpassen van inlaat;
 - b) Inlaten (buisleidingen) voldoen aan geldende NEN-normen; en
 - c) De inlaat bestaat uit duurzame materialen;
 - d) Aan de hoogwaterzijde is de inlaat voorzien van een duurzaam en deugdelijk afsluitmiddel, dat altijd voor het waterschap goed bereikbaar is en door 1 persoon te bedienen en af te sluiten is; en
 - e) De inlaat wordt zodanig geconstrueerd dat stroming van water langs de inlaatleiding voorkomen wordt.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op het functioneren van de waterkering. Een inlaat kan een risico vormen voor een waterkering. In principe brengt elke inlaat een negatief effect voor de waterkering met zich mee doordat deze een bijdrage levert aan de totale faalkans van de waterkering.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De inlaat moet noodzakelijk zijn.
- b) En c) De inlaat moet deugdelijk zijn, dat wil zeggen: voldoen aan de geldende NEN-normen en bestaan uit duurzame materialen.
- d) Aan de hoogwaterzijde moet de inlaat goed en makkelijk afsluitbaar zijn: bij hoogwatersituaties of calamiteiten moet het waterschap snel kunnen handelen.
- e) Het is belangrijk om te voorkomen dat er vanaf de hoogwaterkant water langs de inlaatleiding kan stromen. Gebruikelijk is hiervoor de inlaatleiding aan de hoogwaterzijde te voorzien van een kwelscherm of kleikist.

2.4.5 Geen vergunning

Het aanbrengen of aanpassen van een inlaat in/door directe waterkerende dijklichamen door middel van boren of persen is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten.

Motivering

Deze methode brengt te veel risico's met zich mee voor de stabiliteit van de kering. Bij het boren of persen kunnen holle ruimten ontstaan in de dijk, met name wanneer er puin in de dijk aanwezig is. Holle ruimten vergroten de kans op kwel en piping.

3 Beleidsregels voor wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen

3.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op wegen en verkeersvoorzieningen op of nabij waterkerende dijklichamen, half-verholten en verholten waterkeringen. Hieronder vallen ook bruggen, tunnels en aquaducten met de daarbij behorende funderingen. Verkeersvoorzieningen zijn bedoeld om de verkeersafhandeling te faciliteren: het betreft verkeersregulerende werken zoals verkeersdrempels, verkeersplateaus, vernauwingen en obstakels.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	<i>Nadere regels</i>	<i>Vrijstelling</i> <i>Nadere regels</i>	<i>Met vergunning</i> <i>volgens voorschriften</i>
Activiteit pm	pm	pm	pm

3.2 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.13 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.14 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

- Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten in waterkerende dijklichamen
- Artikel 2.18: Beperkingengebiedactiviteiten in half-verholten waterkeringen
- Artikel 2.19: Beperkingengebiedactiviteiten in verholten waterkeringen
- Artikel 2.20: Beperkingengebiedactiviteiten in beschermende gronden

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen geldt een vrijstelling van de vergunningplicht. In het Keurbesluit staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor openbare wegen en verkeersvoorzieningen:

Paragraaf 2.6: wegen op waterkeringen.

Paragraaf 2.15: Overige activiteiten in het beperkingengebied van waterkeringen.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen zijn:

Deze beleidsregels gelden niet voor hectometerpalen, dijkpalen en verkeersborden. Regels hiervoor staan in een andere beleidsregel, namelijk:

- Hoofdstuk 1 de beleidsregels voor Werken op of bij waterkeringen.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor openbare wegen en verkeersvoorzieningen zijn:

- Hoofdstuk 2 de beleidsregels voor Aanleggen en aanpassen van waterkerende werken en inlaten in waterkeringen (met name bij de aanleg van tunnels en aquaducten wanneer daarbij gebruik gemaakt wordt van noodkeringen/afsluitmiddelen);
- Hoofdstuk 6 de beleidsregels voor graven en grond verstoren in of nabij waterkeringen.

3.3 Beleidsregels voor wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben op wegen en verkeersvoorzieningen bij waterkeringen draagt AGV bij aan de bescherming van het land tegen overstromingen.

Risico's van het aanleggen van een weg of verkeersvoorziening op een kering is dat het de stabiliteit van de waterkering kan aantasten en de gevoeligheid voor erosie kan vergroten. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor wegen en verkeersvoorzieningen op waterkeringen.

3.3.1 Beleidsregel 3.1: wegen

Beleidsregel 3.1: wegen op waterkeringen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanleggen, verzwaren of verbreden van wegen in de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De verwachte verkeersbelasting overschrijdt de maximaal toegestane belasting van 13 kN/m² over een breedte van 2,5 meter niet;
- b) Bij toenemende verkeersbelasting en opwaardering naar een hogere verkeersklasse wordt de stabiliteit van de waterkering niet in gevaar gebracht; en
- c) Bij de aanleg van een nieuwe weg of verbreding of verzwaring van een bestaande weg blijft de weg inclusief de verkeersvoorzieningen buiten het keurprofiel.
- d) Bij de aanleg van een nieuwe weg of verbreding of verzwaring van een bestaande weg komt de weg niet binnen 20 jaar door verkeersbelasting en inklinking binnen het keurprofiel te liggen.
- e) Als ondanks beleidsregel e) een beroep wordt gedaan op zwaarwegende redenen van openbaar belang als bedoeld in artikel 2.39 van de Keur wordt in ieder geval het volgende meegewogen:
 - Afspraken over beheer en onderhoud van de weg in relatie tot de waterkering worden vastgelegd in een beheerovereenkomst.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Voor de bereikbaarheid van de waterkering en voor het ontsluiten van bebouwde gebieden zijn wegen, bijbehorende op- en afritten en verkeersvoorzieningen zoals drempels en dergelijke nodig. Deze kunnen een negatief effect op de waterkering hebben. Hierbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Zetting:** Door het gewicht van de weg, de verkeersvoorzieningen en het verkeer dat over de weg rijdt kan zetting optreden in de waterkering. Dit kan slecht zijn voor de stabiliteit van de kering, en de kering kan zakken tot onder de minimaal vereiste hoogte.
- **Doorsnijding ondoorlatende laag:** De afsluitende laag op het buitentalud van de waterkering kan 'lek raken' bij de aanleg van een weg. De meeste waterkeringen zijn voorzien van een afsluitende laag op het buitentalud, die er voor zorgt dat water uit de boezem niet de dijk in kan stromen. Dit zorgt er voor dat de stand van het grondwater in de waterkering laag blijft. Als de aanleg van de weg leidt tot doorsnijding van deze ondoorlatende laag dan zal de grondwaterstand in de waterkering hoger worden. Er kunnen natte plekken ontstaan, die de kering instabiel maken.
- **Erosie:** Het gebruik van wegen en paden kan leiden tot extra erosie van de kruin en het binnentalud. Bijvoorbeeld door het optreden van spoorvorming bij onverharde wegen, verslechtering van de grasmat langs de weg door bijvoorbeeld uitwijkend verkeer, parkeren en het strooien van zout. Dit tast de dijk aan en ook kan de kruinhoogte hierdoor afnemen.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De verwachte verkeersbelasting mag de maximaal toegestane belasting van 13 kN/m² over een breedte van 2,5 meter niet overschrijden.
- b) Bij stabiliteitsberekeningen moet de aanvrager rekening houden met toekomstige ontwikkelingen, waarbij de verkeersbelasting kan toenemen door meer verkeer uit bijvoorbeeld een nieuwe woonwijk. In dat geval moet de dijk nog steeds stabiel blijven. De aanvragen moet dat aantonen aan de hand van de geldende normen.

- c) en d) een weg moet buiten het keurprofiel blijven. Dit is het deel van de waterkering dat minimaal nodig is voor een veilige dijk. Ook op langere termijn (20 jaar), rekening houdend met inklinking, moet dat nog steeds het geval zijn.

3.3.2 Beleidsregel 3.2: bruggen, tunnels of aquaducten

Beleidsregel 3.2: brug, tunnel of aquaduct

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanleggen van een brug, tunnel of een aquaduct en de onderdoorgang eronder in de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) De aanleg van een brug, tunnel of aquaduct en de onderdoorgang is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten.
- b) als ondanks beleidsregel a) een beroep wordt gedaan op zwaarwegende redenen van openbaar belang als bedoeld in artikel 2.39 van de Keur wordt in ieder geval het volgende meegewogen:
- Het ontwerp voldoet aan de geldende veiligheidsnormen voor de betreffende kering; en
 - Het ontwerp voldoet aan de daarvoor geldende NEN-normen en handreikingen, zoals thans het Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies (TAW, 2001) en Addendum (TAW/ENW, 2007); en
 - In geval van een tunnel onder de kering of een onderdoorgang van een aquaduct worden de in- en uitrit boven kruinhoogte aangelegd. Het ontwerp en de berekeningen dienen te worden uitgevoerd volgens de daarvoor geldende NEN-normen en handreikingen, zoals thans het Technisch Rapport Waterkerende Grondconstructies (TAW, 2001) en Addendum (TAW/ENW, 2007), het Technisch Rapport Kistdammen en Diepwanden in Waterkeringen (TAW, 2004); en
 - Indien de in- en uitrit van de tunnel of het aquaduct niet op kruinhoogte aangelegd kan worden, wordt een noodkering aangelegd.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Bruggen en tunnels kunnen een risico vormen voor de waterkering. Ze kruisen vaak niet alleen wateren, maar ook de waterkeringen die langs het water liggen. In- en uitritten komen vaak onder de dijk te liggen. Het komt dan ook regelmatig voor dat bruggen, tunnels en aquaducten en hun fundering in de beschermingszone van een waterkering moeten liggen. Dit kan problemen opleveren voor de waterkering. Daarbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Omhoog komen grondwater:** De fundering van het kunstwerk kan een waterafsluitende laag perforeren waardoor grondwater dat zich onder druk onder deze laag bevindt door de perforatie omhoog komt. Als deze stroming sterk genoeg is kan zand mee gaan stromen, hetgeen de stabiliteit van de kering ondermijnt.
- **Holtes onder de fundering:** Een brug op palen kan kortsluiting tussen verschillende watervoerende lagen tot gevolg hebben doordat water langs de palen gaat stromen, waardoor er holtes onder de fundering ontstaan.
- **Overstroming:** Een tunnel gaat onder dijken en het daartussen liggende water door. Bij instorting of lekkage van de tunnel kan het water de tunnelbak instromen. Als de in- en uitgang van de tunnel te laag liggen, kan dit leiden tot overstromingen in het gebied naast de dijken. Ook voor aquaducten bestaat een kans op overstromingsgevaar indien de constructie bezwijkt. Daarom moeten de toe- of uitritten altijd boven kruinhoogte liggen.

Het kan ook voorkomen dat er geen kruising van de dijk zelf plaatsvindt, maar dat de werken in de langsrichting van een waterkering worden aangelegd:

- **Stabiliteitsverlies door afgraving:** De afgraving die nodig is om een tunnel of een onderdoorgang van een aquaduct aan te leggen kan stabiliteitsverlies van de dijk veroorzaken.

- **Verweking:** De fundering in de ondergrond kan een negatieve invloed hebben op de stabiliteit, doordat water door de harde constructie (bijvoorbeeld een damwand of een betonwand) niet meer uit kan treden (badkuipeffect). Dit kan leiden tot verweking en stabiliteitsverlies.
- **Doorboren afsluitende laag:** Ook kan de fundering een afsluitende kleilaag perforeren, waardoor kortsluiting tussen verschillende watervoerende lagen kan optreden.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- b) Er mogen geen risico's zijn voor het functioneren van de waterkering. Het ontwerp moet uiteraard deugdelijk zijn en voldoen aan de meest recente NEN-normen. De in- en uitrit van een tunnel onder een kering door of een onderdoorgang van bijvoorbeeld een aquaduct moeten op kruinhoogte liggen om te voorkomen dat er overstromingen plaatsvinden als de constructie bezwijkt. Alleen als het echt niet anders kan, mogen de in- en uitrit onder de kruinhoogte liggen, maar ze moeten dan wel afsluitbaar zijn met een noodkering die voldoet aan de geldende kadeklasse, voor het geval zich een calamiteit voordoet.

De regels voor kleine bruggen als toegang naar een enkele woning, pand of perceel staan in beleidsregel 1.3.

3.3.3 Beleidsregel 3.3: verkeersdrempels en -plateaus

Beleidsregel 3.3: verkeersdrempels en verkeersplateaus

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanbrengen van al dan niet dynamische verkeersdrempels en verkeersplateaus in de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholten en verholten waterkeringen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur.

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De stootbelastingen leiden niet tot onevenredig grote zettingen;
- b) Het gebruikte materiaal tast de waterdichtheid van de waterkering niet aan;
- c) De klei-aanvullingen, vooral aan de hoogwaterzijde van de verkeersdrempel, zijn voldoende dik en erosiebestendig.

Motivering

Snelheidsremmende voorzieningen in de vorm van lokale hoogteverschillen bestaan in het algemeen uit verkeersdrempels of plateaus. Deze voorzieningen kunnen een risico opleveren voor de stabiliteit van de dijk. Daarbij spelen verschillende mechanismen een rol:

- a) Door het hoogteverschil kunnen stootbelastingen optreden, zeker bij zwaar vrachtverkeer en/of bij hoge snelheden. Stootbelastingen kunnen leiden tot lokale zettingsverschillen, scheurvorming en andere deformaties in de waterkering, in het bijzonder bij een slappe en samendrukbare ondergrond van klei- en veenlagen.
- b) Ook kan het water in het dijklichaam en de ondergrond onder druk komen te staan. Dit kan de stabiliteit van de waterkering negatief beïnvloeden. Met name bij directe waterkeringen met een beperkte breedte kan dit ernstige gevolgen hebben. Daarnaast is er een risico dat de aangebrachte voorzieningen niet helemaal waterdicht zijn. Hierdoor kan water in de dijk sijpelen, hetgeen slecht is voor de stabiliteit.
- c) Ook kan een verkeersdrempel aangrijpingspunt zijn voor erosie. Dit kan de dijk beschadigen en dat is – vooral aan de hoogwaterzijde – risicovol.

Beweegbare obstakels, waarbij een constructie uit het wegdek omhoog komt, zijn werken die vallen onder beleidsregel 1.1 uit hoofdstuk 1 werken in waterkeringen.

4 Beleidsregels voor beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen

4.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op het aanbrengen, hebben of verwijderen van beschoeiingen en damwanden bij waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

4.2 Typen damwanden

Een damwand levert geen bijdrage aan het waterkerend vermogen van de dijk. Voor damwanden die dienen als vervanging van een waterkerend element gelden de beleidsregels uit hoofdstuk 2.

Er zijn verschillende typen damwanden:

- Damwandplanken en damwanden ten behoeve van bouwkuipen. Deze zorgen er voor dat de grondwaterstand in de buurt van de bouwkuip niet te ver daalt bij het onttrekken van grondwater. Dit voorkomt schade in de omgeving.
- Damwanden ten behoeve van het uitvoeren van werkzaamheden waarbij een grondlichaam stabiel moet worden gehouden.
- Tijdelijke damwanden zijn damwanden die ten behoeve van werkzaamheden worden geplaatst en na afloop van deze werkzaamheden weer worden verwijderd.
- Permanente damwanden die blijven staan nadat werkzaamheden zijn afgerond. Een voorbeeld kan zijn een oeverbeschoeiing, maar ook damwanden die een parkeergarage droog houden.

4.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.13 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.14 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten in waterkerende dijklichamen

Artikel 2.18: Beperkingengebiedactiviteiten in half-verholen waterkeringen

Artikel 2.19: Beperkingengebiedactiviteiten in verholen waterkeringen

Artikel 2.20: Beperkingengebiedactiviteiten in beschermende gronden

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen geldt een vrijstelling van de vergunningplicht. In het Keurbesluit Vrijstellingen en nadere regels staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor het aanbrengen, hebben of verwijderen van damwandplanken en damwanden in of nabij waterkeringen:

Paragraaf 2.7: Beschoeiingen.

Paragraaf 2.8: Werken in verholen waterkeringen.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor aanbrengen, hebben of verwijderen van beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen zijn:

We hebben het hier uitdrukkelijk niet over damwanden die de functie van waterkering vervangen. Vervangende waterkeringen vallen onder beleidsregel 2.2 van hoofdstuk 2 waterkerende werken en inlaten in waterkeringen.

Algemene beleidsregels die relevant kunnen zijn bij werkzaamheden op waterkeringen zijn:

- Hoofdstuk 1: de beleidsregels voor werken op of nabij waterkeringen;
- Hoofdstuk 2: de beleidsregels voor het aanleggen en aanpassen van waterkerende werken en inlaten in waterkeringen;
- Hoofdstuk 6: de beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen;
- Hoofdstuk 11: de beleidsregels voor aanleg, wijzigen en dempen van wateren;
- Hoofdstuk 13: de beleidsregels voor grondwateronttrekkingen.

4.4 Beleidsregels voor beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor aanbrengen, hebben of verwijderen van beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen draagt AGV bij aan de bescherming van het land tegen overstromingen.

Risico's van het aanleggen van een beschoeiing of damwand bij een kering is dat het de stabiliteit van de waterkering kan aantasten en invloed kan hebben op het beheer en onderhoud. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen. AGV toetst de veiligheid van damwanden apart als niet-waterkerend object NWO als onderdeel van de veiligheidstoetsing van de dijken. Dit is een kostbare procedure. Ook dat is een reden om terughoudend om te gaan met het toestaan van damwanden in waterkeringen.

4.4.1 Beleidsregel 4.1: tijdelijke damwanden

Beleidsregel 4.1: plaatsen van tijdelijke damwanden in of nabij waterkeringen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het plaatsen van tijdelijke damwanden binnen de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholen en binnen de kernzone van verholen waterkeringen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Er is geen aanvaardbaar alternatief voor het plaatsen van een tijdelijke damwand; en
- b) De constructie voldoet aan de geldende (TAW-)eisen voor waterkerende of grondkerende constructies; en
- c) De tijdelijke damwand wordt opgebouwd uit onbeschadigde en deugdelijke damwandplanken, zodat de waterkering bij het trekken van de damwanden niet beschadigt;
- d) De damwand met ankers is te verwijderen, zonder onacceptabele schade aan de waterkering te veroorzaken.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Het aanbrengen van damwanden kan risico's meebrengen voor de stabiliteit van de waterkering. Hierbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Zetting door gewicht:** Het aanbrengen van een (tijdelijke) damwand levert risico op voor de waterkering, onder andere vanwege het gebruik van doorgaans zwaar materieel.
- **Uitdrogen:** Vooral bij veendijken kunnen damwanden een grote invloed hebben op de grondwaterstand in de waterkering. Hierdoor kan de waterkering uitdrogen en minder stabiel worden.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- b) Uiteraard moet de tijdelijke damwand voldoen aan de geldende normen.
- c) Het toepassen van onbeschadigde en deugdelijke damwandplanken is van belang om de waterkering niet te beschadigen bij het verwijderen van de damwand. Al eerder gebruikte damwandplanken met

beschadigingen, kunnen ondergrondse lagen beschadigen doordat er grondmateriaal aan blijft hangen. Zo kan er onbedoeld water tussen verschillende bodemlagen gaan stromen. Dit vermindert de stabiliteit van de waterkering en kan zorgen voor ongewenste kwel of kortsluiting tussen watervoerende lagen.

- d) Een extra maatregel die kan worden genomen is de (onbeschadigde en deugdelijke) damwandplanken invetten, zodat ze makkelijker te verwijderen zijn.

4.4.2 Beleidsregel 4.2: beschoeiingen

Beleidsregel 4.2: plaatsen van een beschoeiing in en nabij waterkeringen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het plaatsen van een beschoeiing binnen de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen en half-verholen waterkeringen en de kernzone van verholen waterkeringen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur.

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) plaatsen van beschoeiing binnen het keurprofiel of - indien aanwezig - het profiel van vrije ruimte van waterkerende dijklichamen, is niet verenigbaar met de oogmerken en de specifieke zorgplichten, behalve wanneer er geen aanvaardbare alternatieve locatie voor de beschoeiing met bijbehorende verankering voorhanden is.
- b) plaatsen van beschoeiing binnen de kernzone van een half-verholen of verholen waterkering is niet verenigbaar met de oogmerken en de specifieke zorgplichten, als de beschoeiing buiten de kernzone kan worden geplaatst.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Het aanbrengen van beschoeiing kan risico's meebrengen voor de stabiliteit van de waterkering. Hierbij spelen vooral de volgende mechanismen een rol:

- **doorboring van afsluitende lagen:** als de beschoeiing door een waterafsluitende laag gaat, kan water dat onder die laag onder druk staat omhoog komen, waardoor de kering instabiel kan worden.
- **Erosie:** Beschoeiing kan een aangrijpingspunt zijn voor erosie van de waterkering.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Vanwege de risico's is plaatsen van beschoeiing binnen het keurprofiel of profiel van vrije ruimte van waterkeringen alleen toegestaan als het echt niet anders kan.
- b) Datzelfde geldt voor plaatsen van beschoeiing binnen de kernzone van (half)-verholen waterkeringen.

4.4.3 Beleidsregel 4.3: permanente damwanden

Beleidsregel 4.3: plaatsen van permanente damwanden in en nabij waterkeringen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het plaatsen van permanente damwandplanken en damwanden ten behoeve van werken, niet zijnde een beschoeiing, binnen de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen en half-verholen waterkeringen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De constructie voldoet aan de geldende (TAW-)eisen voor waterkerende of grondkerende constructies; en
- b) De damwand is bestand tegen eventuele ophoging en versterking van de dijk, negatieve kleef en horizontale gronddruk.

- c) Een permanente damwand in de kernzone van waterkerende dijklichamen is niet verenigbaar met de oogmerken en zorgplicht.
- d) In afwijking van het gestelde onder c) is het plaatsen van de permanente damwand wel verenigbaar met de oogmerken en zorgplicht in het vlakke achterland achter de teen van de dijk, wanneer er sprake is van een zogenaamde vergrote kernzone.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Net als bij tijdelijke damwanden kunnen ook permanente damwanden risico's met zich meebrengen voor de stabiliteit van de waterkering. Hierbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Zetting door gewicht:** Het aanbrengen van een damwand levert risico op voor de waterkering, onder andere vanwege het gebruik van doorgaans zwaar materieel.
- **Uitdrogen:** Vooral bij veendijken kunnen damwanden een grote invloed hebben op de grondwaterstand in de waterkering. Hierdoor kan de waterkering uitdrogen en minder stabiel worden.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Uiteraard moet de damwand voldoen aan de geldende normen.
- b) Damwanden dicht bij een dijklichaam moeten horizontale gronddruk kunnen weerstaan bij verhoging en verbreding van de dijk wordt. De ankers die nodig zijn voor de damwand moeten op zodanige manier worden aangebracht dat ze het beheer en onderhoud van de waterkering niet belemmeren. Ondiepe ankers (met bijvoorbeeld ankerschotten) zijn niet wenselijk in een gebied waar de waterkering moet worden verhoogd, of waar bij een dijkreconstructie bijvoorbeeld een teensloot moet worden verlegd. Ankers die door een dijklichaam heen gaan zijn eveneens niet wenselijk, maar zijn niet altijd te voorkomen. In deze situatie wordt gelet op de mogelijkheid om bij onderhoud de beschoeiing van de teensloot of zelfs van de hoogwaterzijde aan te kunnen passen zonder dat er een probleem kan ontstaan met de ankers van een derde. In de vergunning zullen eisen worden gesteld aan de ankers, maar ook bijvoorbeeld de methode van aanbrengen en de locatie van de heistelling.
- c) en d) AGV staat permanente damwanden alleen toe in het vlakke achterland achter de teen van de dijk, waar sprake is van een zogenaamde vergrote kernzone. Van een vergrote kernzone is sprake als de kernzone verder in het achterland reikt dan de teen van de dijk. In het leggerprofiel is de vergrote kernzone te herkennen aan het vlakke deel van het profiel op maaiveldniveau, zoals in de leggertabel is af te lezen (maaiveldhoogte binnentien).

4.4.4 Beleidsregel 4.4: trillingen bij aanleg damwanden en beschoeiingen

Beleidsregel 4.4: aanbrengen van damwanden en beschoeiingen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanbrengen van damwanden en beschoeiingen door middel van een methode die trillingen voortbrengt (zoals het intrillen van een damwand) binnen de kernzone, beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen keringen en waterkerende constructies wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaard en maatstaf:

- a) Het aanbrengen van de damwand binnen de kruin blijft achterwege. Wanneer de werkzaamheden buiten de kernzone kunnen plaatsvinden, is plaatsing in de kernzone niet verenigbaar met de oogmerken en de specifieke zorgplichten.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Veel damwanden en bepaalde typen beschoeiing worden aangebracht door deze de grond in te trillen. Dit brengt risico's met zich mee voor de stabiliteit van de kering. Daarbij spelen verschillende mechanismen een rol:

- **Zetting en verdichting:** Trillingen kunnen leiden tot beweging in de ondergrond. Er kan zetting en verdichting van de grond optreden, waardoor de kering lager wordt.
- **Vermindering draagkracht:** Ook kan trilling tot gevolg hebben dat de draagkracht van bepaalde bodemlagen vermindert, met name vochtige, slappere lagen ('drijfzandvorming'). Dit kan de stabiliteit van de kering in gevaar brengen.
- **Doorboring waterafsluitende lagen:** Daarnaast is een risico van het heien van damwanden en beschoeiingen dat doorboring van waterdichte lagen kan plaatsvinden. Onder een afsluitende, slecht doorlatende laag kan een water over/onderdruk aanwezig zijn. Na perforatie van de afsluitende laag kan het water door de perforatie gaan stromen. Dit kan leiden tot andere waterspanningen in grondlagen, wat nadelig kan zijn voor de stabiliteit van de waterkering. Het ontstaan van een wel is daar een voorbeeld van.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) In de kruin mogen geen damwanden worden aangebracht, tenzij er een groot openbaar belang is. De reden dat dit in de kruin niet wenselijk is, is dat heien of andere methoden die trillingen veroorzaken, een risico vormen voor de stabiliteit van de waterkering. Daarnaast kunnen damwanden een belemmering vormen voor beheer en onderhoud. Bij het ophogen van een waterkering vormen ze een obstakel. Indien de werkzaamheden plaatsvinden in de kernzone is aangetoond dat de werkzaamheden niet buiten de kernzone kunnen plaatsvinden.

4.4.5 Geen vergunning

Permanente damwanden in de kernzone van verholen waterkeringen zijn niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten. Dit gaat bij primaire keringen om een zone van maximaal 5 meter breed en bij secundaire en tertiaire/overige keringen maximaal 3 meter breed, tenzij in de legger anders is bepaald. In de beschermingszone kunnen permanente damwanden wel worden toegepast, hiervoor is een vrijstelling in artikel 2.28 opgenomen in het Keurbesluit Vrijstellingen en nadere regels.

Ook bij half-verholen keringen worden geen permanente damwanden in de kernzone toegestaan, tenzij dit in de vorm van een oeversbeschoeiing is. Ook hier gelden de zones van 5 meter bij primaire keringen en 3 meter bij secundaire en tertiaire/overige keringen, tenzij in de legger anders is bepaald. Voor het toepassen van damwanden in de beschermingszone van een half-verholen kering blijft een vergunningaanvraag vereist in verband met onder andere risico's voor de buitendijkse stabiliteit.

Motivering

Permanente damwanden kunnen grote invloed hebben op de onderhoudbaarheid van de kernzone van de verholen waterkering. Voor damwanden in de beschermingszone van verholen waterkeringen is er een vrijstelling.

5 Beleidsregels voor bodemonderzoek in en nabij waterkeringen

5.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op bodemonderzoek in en nabij waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

5.2 Typen bodemonderzoek

Er zijn verschillende typen bodemonderzoek:

- Exploratieboringen: hierbij ontstaan één of meerdere gaten diep in de grond, bedoeld om grondmonsters te nemen.
- Proefheiningen.
- Seismisch onderzoek: dit gebeurt om de structuur van dieper gelegen bodemlagen te onderzoeken, bijvoorbeeld in verband met olie- of aardgaswinning. Seismisch bodemonderzoek gebeurt meestal door een springlading op tientallen meters diepte tot ontploffing te brengen of door trillingen op te wekken met trillingsbronnen, zoals een “airgun” of vibratoren.

5.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.13 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.14 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten in waterkerende dijklichamen

Artikel 2.18: Beperkingengebiedactiviteiten in half-verholen waterkeringen

Artikel 2.20: Beperkingengebiedactiviteiten in beschermende gronden

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen geldt een vrijstelling van de vergunningplicht. In het Keurbesluit Vrijstellingen en nadere regels staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor bodemonderzoek in of nabij waterkeringen:

Paragraaf 2.3: Boringen, sonderingen en grondmechanisch onderzoek.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor uitvoeren van bodemonderzoek in en nabij waterkeringen zijn:

Andere beleidsregels die relevant zijn voor bodemonderzoek zijn:

- De beleidsregels voor ‘graven en grond verstoren’ in of nabij waterkeringen.

5.4 Beleidsregels voor uitvoeren van bodemonderzoek in en nabij waterkeringen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor uitvoeren van bodemonderzoek in en nabij waterkeringen

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben op het uitvoeren van bodemonderzoek in of nabij waterkeringen draagt AGV bij aan de bescherming van het land tegen overstromingen. Het risico van bodemonderzoek is dat het de dijk beschadigt of de stabiliteit aantast. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor bodemonderzoek in en nabij waterkeringen.

5.4.1 Beleidsregel 5.1: exploratieboringen

Beleidsregel 5.1: exploratieboringen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor exploratieboringen binnen een afstand van 500 m uit de teen van direct waterkerende dijklichamen óf 300 meter uit de teen van indirect waterkerende dijklichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur.
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaard en maatstaf:

- a) De exploratieboringen veroorzaken geen problemen als gevolg van potentiaalverschillen (verschillen tussen grondwaterstijghoogten in de onderscheiden relevante watervoerende pakketten).

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Exploratieboringen bij waterkeringen leveren risico's op voor de stabiliteit van de kering. Hierbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Schade door 'blow-out':** dit betekent dat vloeistof of gas vanuit een diepere grondlaag met kracht via het boorgat omhoog komt. Daardoor kunnen evenwichtsverstoringen in de grond ontstaan, waardoor schade aan waterkeringen kan optreden en slecht doorlatende grondlagen in de nabijheid van waterkeringen kunnen worden verstoord of vernield.
- **Afname erosiebestendigheid:** Verontreiniging en daardoor aantasting van de grasmat op de waterkering: hierdoor neemt de erosiebestendigheid van de kering af.
- **Afname sterkte:** Infiltratie van olie in de grond: dit kan een sterke afname van de sterkte (schuifweerstand) van de grond veroorzaken met als mogelijk gevolg instabiliteit van de waterkering.
- **Doorboring waterafsluitende lagen:** Doorboring van slecht doorlatende lagen in de ondergrond, met risico op kortsluiting: onder een afsluitende, slecht doorlatende laag kan een wateroverdruk aanwezig zijn. Dit kan permanent het geval zijn, bijvoorbeeld in droogmakerijpolders met een laag maaiveldniveau, waarvan er in het westen van het AGV gebied veel voorkomen. Dit kan ook tijdelijk het geval zijn bij een hoge waterstand tegen de dijk, die kortdurend is, zoals bijvoorbeeld bij de dijken langs het IJmeer en Markermeer. Na perforatie van de afsluitende laag kan het water door de perforatie gaan stromen. Als die grondwaterstroming zodanig sterk is dat hij zand- en gronddeeltjes meevoert, is er sprake van de vorming van zandmeevoerende wellen. Dit is een voor de waterkering gevaarlijk fenomeen, omdat in de ondergrond holle ruimte ontstaat. Dit ondermijnt de waterkering waardoor hij na verloop van tijd kan bezwijken.

Beleidsregel

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Een boring kan verschillende waterlagen in de bodem met elkaar in verbinding brengen; dit wordt hydraulische kortsluiting genoemd. Deze kortsluiting ontstaat als gevolg van het doorbreken van een waterafsluitende laag in de bodem. Door de verbinding van de verschillende watervoerende pakketten kunnen er afwijkende waterdrukken ontstaan, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de stabiliteit van de dijk.

5.4.2 Beleidsregel 5.2: seismisch onderzoek

Beleidsregel 5.2: seismisch onderzoek

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor seismisch onderzoek wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Het onderzoek vindt plaats in de zone van 100 tot 500 meter uit de teen van direct waterkerende dijklichamen en/of in de zone van 50 tot 300 meter uit de teen van indirect waterkerende dijklichamen; en
 - b) Indien het onderzoek wordt uitgevoerd met springstoffen mogen deze een kracht hebben van maximaal 1 kg TNT equivalent; en
 - c) Indien het onderzoek wordt uitgevoerd met een airgun geldt een maximale totale inhoud van de cilinders van 15 liter en een maximale druk van 150 bar; en
 - d) Indien het onderzoek wordt uitgevoerd met vibratoren geldt een maximale 10 s “sweep” met een massa van 1000 kg.
 - e) Er worden geen problemen verwacht als gevolg van potentiaalverschillen (verschillen tussen grondwaterstijghoogten in de onderscheiden relevante watervoerende pakketten).
 - f) In een zettingsvloeiingsgevoelig gebied (losgepakte zandlagen) of in een gebied met zeer slappe lagen (veenlagen met een dikte van meer dan 5 meter) beschadigen de activiteiten de dijklichamen niet.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Risico's van seismisch bodemonderzoek voor de waterkering zitten vooral in het boren van gaten, het effect van trillingen, schokgolven en eventueel kratervorming. Hierbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Doorboring waterafsluitende lagen:** Bij het boren van gaten kunnen er waterstromen vanuit de ondergrond op gang komen door het doorbreken van waterafsluitende grondlagen (wellen).
- **Verminderen draagkracht:** Trillingen en schokgolven kunnen de draagkracht van de grond verminderen. De sterkte (schuifweerstand) van de grond neemt af, waardoor instabiliteit kan optreden. Bovendien kunnen trillingen zettingen veroorzaken door verdichting van de grond.
- **Verschuiving in de ondergrond:** In gebieden die gevoelig zijn voor zettingsvloeiing (losgepakte zandlagen in de ondergrond) of in gebied met zeer slappe lagen (veenlagen met een dikte van meer dan 5 meter), is het risico relatief groot dat de ondergrond in beweging komt bij seismisch onderzoek, en de stabiliteit van de waterkering in gevaar brengt.
- **Beschadiging door krater:** Kratervorming gaat gepaard met het ontstaan van een grote zone waarin de grond een plastische vervorming ondergaat. Een explosiekrater kan ook waterafsluitende grondlagen verstoren of doorbreken, met als mogelijk gevolg instabiliteit en het ontstaan van zandmeevoerende wellen.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Seismisch onderzoek mag niet dicht bij de waterkering plaatsvinden (100 meter vanaf de teen bij directe keringen, 50 meter bij indirecte).
- b) en c) en d) De breedte van de zones en de technische randvoorwaarden in de beleidsregels voor springstoffen, airguns en vibratoren zijn gebaseerd op de daarvoor geldende leidraden en handreikingen, zoals thans de Leidraad bij bodemonderzoek in en nabij waterkeringen (TAW, 1988).
- f) Er worden geen problemen verwacht als gevolg van potentiaalverschillen (verschillen tussen grondwaterstijghoogten in de onderscheiden relevante watervoerende pakketten).
- g) In een zettingsvloeiingsgevoelig gebied (losgepakte zandlagen) of in een gebied met zeer slappe lagen (veenlagen met een dikte van meer dan 5 meter) beschadigen de activiteiten de dijklichamen niet.

5.4.3 Geen vergunning

De volgende activiteiten zijn niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten:

- exploratieboringen in de kernzone van waterkerende dijklichamen;

- het gebruik van explosieven en andere trillingsbronnen ten behoeve van seismisch onderzoek in de kernzone en binnen een afstand van 100 meter uit de teen van direct waterkerende dijklichamen of binnen 50 meter uit de teen van indirect waterkerende dijklichamen;
- spuitboringen in de kernzone en in de beschermingszone van waterkerende dijklichamen.
- seismisch onderzoek, of gebruik van explosieven of andere trillingsbronnen in de nabijheid van directe waterkeringen in de periode van 1 oktober tot 1 april;

Motivering

De reden om geen vergunning te verlenen voor exploratieboringen, spuitboringen en seismisch onderzoek in de kernzone van een kering is dat de risico's hiervan veel te groot zijn.

De reden om geen vergunning te geven voor seismisch onderzoek in de buurt van direct kerende waterkeringen in de periode van 1 oktober tot 1 april is vanwege de relatief grote kans op natte weersomstandigheden. Bij direct kerende waterkeringen zijn de risico's als er iets mis gaat het grootst en bestaat er direct gevaar voor inundatie van polders. Bij indirecte waterkeringen, die onder normale omstandigheden geen water keren, is die dreiging veel minder. De periode van 1 oktober tot 1 april is de tijd, waarin de kans op extreme belasting van de kering het grootst is. Extreme belasting op de directe waterkeringen in het AGV-gebied zijn neerslag- en windbepaald. De kans op veel neerslag (met als gevolg een hoge belasting van de boezem en tussenboezem) en harde wind of storm is in de periode van 1 oktober tot 1 april groter dan in de zomerperiode.

6 Beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen

6.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op graven in of nabij waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

6.2 Typen graven

Graven betekent: het verwijderen van grond. Een ontgraving kan permanent of tijdelijk zijn.

- Bij een permanente ontgraving wordt het maaiveld verlaagd.
- Bij tijdelijke ontgraving wordt de ontgraven grond weer teruggebracht.

6.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.13 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.14 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

- Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten in waterkerende dijklichamen
- Artikel 2.18: Beperkingengebiedactiviteiten in half-verholen waterkeringen
- Artikel 2.19: Beperkingengebiedactiviteiten in verholen waterkeringen
- Artikel 2.20: Beperkingengebiedactiviteiten in beschermende gronden

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen geldt een vrijstelling van de vergunningplicht. In het Keurbesluit Vrijstellingen en nadere regels staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor het graven in of nabij waterkeringen:

Paragraaf 2.2: Kabels en leidingen.

Paragraaf 2.5: Ophogen en ontgraven van waterkeringen.

6.4 Beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben op het graven in of nabij waterkeringen draagt AGV bij aan de bescherming van het land tegen dijkdoorbraken en overstromingen.

Risico's van graven zijn dat ze een negatief effect op de stabiliteit van de waterkering kunnen hebben. Vanwege de risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor graven in of nabij waterkeringen.

6.4.1 Beleidsregel 6.1: ontgravingen

Beleidsregel 6.1: ontgravingen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een ontgraving in de kernzone en beschermingszones van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen en in de beschermende gronden, waarbij extra maatregelen nodig zijn om de minimaal benodigde stabiliteit te garanderen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Permanente ontgravingen in de kernzone en in het profiel van vrije ruimte zijn niet verenigbaar met de oogmerken en zorgplicht.
 - b) Als ondanks het gestelde onder a) een beroep wordt gedaan op zwaarwegende redenen van openbaar belang als bedoeld in artikel 2.39 van de Keur, wordt in ieder geval het volgende meegewogen:
 - De waterkerende functie en stabiliteit van de waterkering wordt gegarandeerd door middel van waterkeringvervangende voorzieningen;
 - Alle ontgravingen worden tot het minimum beperkt.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Ontgravingen, bijvoorbeeld het graven van een sloot of het verlagen van het maaiveld, kunnen ernstige risico's met zich meebrengen voor de stabiliteit van de waterkering. Hierbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Afschuiven van grond:** Als het talud van een nieuw gegraven watergang niet stabiel is, kan er grondverplaatsing gaan plaatsvinden: de grond schuift de watergang in en kan ook grond vanaf de waterkering meenemen.
- Ook in de beschermingszone van (half-) verholen waterkeringen levert een (grote) permanente ontgraving risico's op. Een verholen waterkering heeft als eigenschap dat deze dezelfde hoogte heeft als het omliggende maaiveld. Wanneer de grond in de beschermingszone (naast de kernzone of kruin) permanent wordt ontgraven, verdwijnt het karakter van de verholen waterkering en wordt het op die locatie een waterkerend dijklichaam. Dit kan (grote) invloed hebben op de omgeving, omdat de kering daarmee een andere classificatie krijgt en de legger moet worden aangepast. Als gevolg daarvan zijn andere (meer beperkende) regels van toepassing voor activiteiten in en rondom het waterkerend dijklichaam.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) en b) Bij permanente ontgraving in de kernzone van een kering of in het profiel van vrije ruimte zijn soms extra maatregelen nodig om de minimaal benodigde stabiliteit te garanderen, zoals bij graafwerkzaamheden die invloed hebben op de waterkerende functie en stabiliteit van de kering. Dit mag alleen als de stabiliteit en standzekerheid van de waterkering gegarandeerd is, door het aanbrengen van waterkeringvervangende voorzieningen, zoals steunconstructies. De eventuele hulpconstructies voldoen aan de voorwaarden uit hoofdstuk 4 "Beleidsregels aanbrengen, hebben of verwijderen van beschoeiingen en damwanden bij waterkeringen".

7 Beleidsregels voor drukvaten en explosiegevaar bij waterkeringen

7.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op drukvaten, explosiegevaarlijke stoffen en installaties en vergelijkbare werken in, op of nabij waterkerende dijklichamen.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

7.2 Typen drukvaten en explosiegevaar

Drukvaten en vergelijkbare werken (zoals gastanks en olievaten) zijn vaten die een vloeistof of gas bevatten, al dan niet onder druk. Ten behoeve van de leesbaarheid gebruiken we hierna alleen het woord “drukvaten”. De regels gelden ook voor de vergelijkbare werken, zoals opslag van explosiegevaarlijke stoffen, waaronder vuurwerk.

7.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.13 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.14 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten in waterkerende dijklichamen.

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen geldt een vrijstelling van de vergunningplicht. In het Keurbesluit Vrijstellingen en nadere regels staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor het hebben, plaatsen of vervangen van drukvaten in, op of nabij waterkeringen en wateren:

Paragraaf 2.13: Explosiegevaarlijke stoffen en installaties.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor plaatsen, hebben of vervangen van drukvaten, explosiegevaarlijke stoffen, en installaties in, op of nabij waterkerende dijklichamen zijn:

Andere beleidsregels die relevant zijn voor het hebben, plaatsen of vervangen van drukvaten kunnen zijn:

- Hoofdstuk 1 De beleidsregels voor Werken op of bij waterkeringen;
- Hoofdstuk 6 De beleidsregels voor Graven of grond verstoren in of nabij waterkeringen;
- Hoofdstuk 8 De beleidsregels voor Leggen van kabels en leidingen in of nabij waterstaatswerken.

7.4 Beleidsregels voor drukvaten en explosiegevaar bij waterkeringen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor plaatsen, hebben of vervangen van drukvaten, explosiegevaarlijke stoffen, en installaties in, op of nabij waterkerende dijklichamen

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben op drukvaten en explosiegevaarlijke stoffen of installaties in, op of nabij waterkerende dijklichamen, draagt AGV bij aan de bescherming tegen overstromingen en aan een goed functionerend watersysteem met goede waterkwaliteit.

Risico's van drukvaten zijn dat ze kunnen gaan lekken en dat ze kunnen exploderen. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor het plaatsen, hebben of vervangen van drukvaten en vergelijkbare werken in of nabij waterkerende dijklichamen.

7.4.1 Beleidsregel 7.1: ondergronds drukvat

Beleidsregel 7.1: ondergronds drukvat

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het plaatsen van een ondergronds drukvat in de beschermingszone of buitenbeschermingszone van waterkerende dijklichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur.
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Er is een noodzaak van ondergrondse aanleg;
 - b) Het drukvat voldoet aan de geldende (veiligheids-) normen;
 - c) De verstoringzone reikt niet tot binnen de stabiliteitszone van de waterkering.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Ondergrondse opslag van drukvaten brengt grote risico's met zich mee voor de stabiliteit van de waterkering en de waterkwaliteit in de directe omgeving. Hierbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Schade door explosie:** Als een ondergronds drukvat explodeert in het grondlichaam van de waterkering kan dit leiden tot instabiliteit van de waterkering.
- **Afschuiven van grond:** Ook een lekkage van een drukvat kan leiden tot instabiliteit: de bodem rond het drukvat wordt nat, waardoor een soort 'drijfzandeffect' kan ontstaan, met afschuivingen tot gevolg.
- **Verontreiniging:** Een lekkage kan ook het grond- en oppervlaktewater verontreinigen met gevolgen voor de ecologische kwaliteit van het watersysteem.
- **Belemmering inspectie:** Een ander nadeel van ondergronds opslaan van drukvaten is dat er graafwerk voor nodig is (zie hoofdstuk 6 beleidsregels voor graven en grond verstoren) en dat er onvoldoende mogelijkheden zijn voor inspectie.

Beleidsregel

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) en b) Vanwege bovenstaande risico's is een ondergronds drukvat niet wenselijk. Als het niet anders kan, moet het drukvat uiteraard voldoen aan de geldende (veiligheids)normen.
- c) Niet alleen de ligging van het drukvat zelf is van belang, maar ook de *verstoringzone*. Dit is de zone waarbinnen de invloed van een lekkend of exploderend drukvat nog merkbaar is.

7.4.2 Beleidsregel 7.2: bovengronds drukvat

Beleidsregel 7.2: bovengronds drukvat

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het plaatsen van een bovengronds drukvat in de kern- of beschermingszone van waterkerende dijklichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Ter bescherming van het waterkerende dijklichaam zijn de volgende voorzieningen nodig onder het drukvat:
 - Een betonplaat met een dikte van minimaal 5 centimeter en
 - Een brandwerende lekbak (die voldoet aan de geldende milieunormen)
 - Bovenstaande voorzieningen mogen gecombineerd worden.
 - b) Het drukvat plus toebehoren wordt niet (deels) ingegraven in de kernzone.

- c) Het drukvat voldoet aan de geldende (milieu-) normen.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. De risico's van een bovengronds drukvat voor een waterkering zijn vergelijkbaar met de risico's van een ondergronds drukvat.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Bij een bovengronds drukvat zijn beschermende voorzieningen nodig: zo moet het drukvat staan op een betonplaat met een dikte van minimaal 5 cm. Een stevige betonplaat onder het bovengrondse drukvat kan de schade aan de waterkering door een explosie sterk verminderen, doordat de explosie alleen 'naar boven' kan. Een betonplaat heeft nog een ander voordeel: als regenwater langs een drukvat omlaag stroomt kan geulvorming optreden in de bodem waar het vat op staat, met mogelijk erosie als gevolg. Een betonplaat onder het vat voorkomt dit. Het drukvat moet ook in een brandwerende lekbak staan (eventueel gecombineerd met de betonplaat) om een eventuele lekkage op te vangen.
- b) Een bovengronds drukvat mag in de kernzone niet (deels) worden ingegraven, om dezelfde redenen als waarom een ondergronds drukvat in de kernzone niet mag.
- c) Uiteraard moet het drukvat voldoen aan de geldende normen.

7.4.3 Beleidsregel 7.3: explosiegevaarlijke stoffen of installaties

Beleidsregel 7.3: explosiegevaarlijke stoffen of installatie

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het hebben van explosiegevaarlijke stoffen of een explosiegevaarlijke installatie in de buitenbeschermingszone maar binnen een afstand van 100 meter van de grens van de kernzone van een waterkerend dijklichaam wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur.
waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Een explosie leidt niet tot instabiliteit van het waterkerend dijklichaam en de erosiekrater reikt niet tot in de beschermingszone.

Motivering

Uiteraard zijn explosiegevaarlijke stoffen in de buurt van een waterkering zeer onwenselijk, vanwege het risico op schade aan de kering. Binnen 100 meter vanaf de grens van de kernzone van de kering is dan ook een vergunning nodig.

7.4.4 Geen vergunning

De volgende activiteiten zijn niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten:

- het plaatsen of vervangen van een ondergronds drukvat in de kernzone van waterkeringen.
- het plaatsen, hebben of vervangen van explosiegevaarlijke stoffen of installaties in de kernzone of beschermingszone van waterkerende dijklichamen.

8 Beleidsregels voor kabels en leidingen op of bij waterstaatswerken

8.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op kabels en leidingen in of nabij waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen, beschermende gronden en wateren.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

8.2 Typen kabels en leidingen

- Kabels zijn sterke, buigzame, verbindingen, bestaande uit een of meer geleiders die zijn samengesteld uit draden van metaal of glasvezel en geschikt voor het transport van elektrische energie en/of elektrische signalen en/of optische signalen.
- Leidingen zijn buizen, vervaardigd van een duurzaam materiaal zoals staal, beton of kunststof en geschikt voor het transport van vloeistoffen en gassen, of het doorvoeren van kabels en leidingen onder bijvoorbeeld wegen of op- en afritten.

Bij kabels en leidingen is er een onderscheid tussen

- Huisaansluitingen: een huisaansluiting is een kabel of leiding die een verbinding vormt tussen een pand en een doorgaande leiding
- Doorgaande kabels en leidingen.

8.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.13 en 2.26 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.14 en 2.27 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten in waterkerende dijklichamen

Artikel 2.18: Beperkingengebiedactiviteiten in half-verholen waterkeringen

Artikel 2.19: Beperkingengebiedactiviteiten in verholen waterkeringen

Artikel 2.20: Beperkingengebiedactiviteiten in beschermende gronden

Artikel 2.31: Beperkingengebiedactiviteiten in oppervlaktewaterlichamen

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen geldt een vrijstelling van de vergunningplicht. In het Keurbesluit Vrijstellingen en nadere regels staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor leggen van kabels en leidingen:

Paragraaf 2.2: Kabels en leidingen.

Paragraaf 2.5: ophogen en ontgraven van waterkeringen.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor leggen van kabels en leidingen op of nabij waterstaatswerken zijn:

Andere beleidsregels die relevant zijn voor leggen van kabels en leidingen:

- Hoofdstuk 6 De beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen.

8.4 Beleidsregels voor kabels en leidingen op of bij waterstaatswerken

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor leggen van kabels en leidingen op of nabij waterstaatswerken

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben op het leggen van kabels en leidingen draagt AGV bij aan de bescherming van het land tegen overstromingen.

Risico's van kabels en leidingen zijn dat ze een negatief effect op de stabiliteit van de waterkering kunnen hebben, zowel tijdens als na het aanleggen. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor het leggen van kabels en leidingen in of nabij waterstaatswerken.

8.4.1 Beleidsregel 8.1: algemene voorwaarden kabels en leidingen

Beleidsregel 8.1: algemene voorwaarden voor het leggen van kabels en leidingen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het leggen, hebben en vervangen van kabels en leidingen in de kernzone, beschermingszone en buitenbeschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholten en verholten waterkeringen, en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 en 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 en 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Leidingen voldoen aan de geldende NEN-normen, en
- b) Kabels en leidingen in de kernzone en beschermingszone liggen met de onderkant niet dieper dan voor de kabel of leiding strikt noodzakelijk is, gelet op de veiligheid en het goed kunnen functioneren van de kabel of leiding.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Kabels en leidingen brengen risico's met zich mee voor de stabiliteit van de kering. Daarbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Verweking:** Een kleine breuk in een vloeistofleiding leidt tot een vochtige zone rondom de breuk. Hier verandert de structuur van de bodem (verweking): er kan een soort 'drijfzandeffect' ontstaan, waardoor de kering instabiel wordt.
- **Afschuiven van grond:** Bij een grote breuk spoelt een deel van de dijk weg.
- **Erosie:** Bij explosie van een gasleiding ontstaat een gat waar grondmateriaal in kan stromen (een zogenoemde erosiekrater). Ook dit is slecht voor de stabiliteit van de dijk.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Leidingen moeten deugdelijk zijn, dat wil zeggen: voldoen aan de eisen voor buisleidingsystemen, zoals in de NEN-normen aangegeven. Dit om het risico op een breuk in de leiding zo klein mogelijk te maken.
- b) Kabels en leidingen in de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen mogen met de onderkant niet dieper liggen dan strikt noodzakelijk. Het kan gebeuren dat water uit de ondergrond omhoog komt via deze doorsnijding en langs de kabels of leidingen gaat stromen, waarbij ook zand kan worden meegevoerd. Ook de sleuven die nodig zijn voor de aanleg van kabels en leidingen kunnen de stabiliteit van de waterkering negatief beïnvloeden.

8.4.2 Beleidsregel 8.2: huisaansluitingen

Beleidsregel 8.2: huisaansluitingen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het leggen en hebben van huisaansluitingen in de kernzone of beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen of in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Er wordt voldaan aan de algemene voorwaarden van beleidsregel 8.1 en
- b) De aftakking van de hoofdleiding wordt zoveel mogelijk loodrecht op de waterkering aangebracht;
- c) Aanleg anders dan met een open ontgraving, is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten in kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen;
- d) In de vergunning kunnen voorschriften worden opgenomen ten aanzien van het aanleggen van een kwelscherm.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Een huisaansluiting is een aftakking van een distributieleiding. Hiervoor gelden dezelfde risico's als beschreven bij 'kabels en leidingen', 8.1.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De huisaansluiting moet deugdelijk zijn (NEN-normen) en niet dieper liggen dan nodig (zie 8.1).
- b) De aftakking moet zo veel mogelijk loodrecht op de lengterichting van de kering liggen. Hierdoor is het stuk waarbij de leiding door de kering loopt zo klein mogelijk.
- c) Wanneer het aanleggen van een huisaansluiting in een open ontgraving niet mogelijk is, kan onder voorwaarden andere methoden worden toegestaan, mits de stabiliteit van de waterkering tijdens en na de werkzaamheden is gewaarborgd. Bij het boren of persen van een kabel of leiding ontstaat het risico dat de boring of persing stuit op puin of bijvoorbeeld een oude fundering in de ondergrond. Op dat moment is een holle ruimte ontstaan in de kering waar geen kabel of leiding in zit, dit is niet wenselijk. Het leggen van kabels en leidingen in een open ontgraving geldt daarom als standaard, omdat het aanleggen gecontroleerd kan worden.
- d) In de vergunning kan tevens worden opgenomen dat een kwelscherm met kleikist aan de hoogwaterzijde van de kabel of leiding moet worden aangelegd.

8.4.3 Beleidsregel 8.3: kabels en leidingen in (half)verholen keringen

Beleidsregel 8.3: kabels en leidingen in de lengterichting in een verholen en half- verholen kering

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het leggen en hebben van doorgaande kabels en leidingen in de lengterichting in de kernzone en beschermingszone van verholen en half-verholen waterkeringen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Er wordt voldaan aan de algemene voorwaarden van beleidsregel 8.1, en
- b) Indien binnen vijf jaar werkzaamheden zijn gepland aan de kering wordt dit in de vergunning opgenomen en wordt er geen vergoeding toegekend als de vergunning wordt ingetrokken als gevolg van de werkzaamheden.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Ook in een (half)verholten kering moeten kabels en leidingen deugdelijk zijn (NEN-normen) en niet dieper liggen dan nodig (zie 8.1).
- b) Indien er binnen vijf jaar na het behandelen van de aanvraag werkzaamheden zijn gepland aan de kering, wordt dit in de vergunning opgenomen overeenkomstig de 'Nadeelcompensatieregeling verleggen kabels en leidingen in en buiten rijkswaterstaatswerken en spoorweg-werken 1999 (NKL, 1999)'. In dat geval wordt de vergunning voor de kabels en leidingen ingetrokken zonder dat vergoeding van de schade wordt verleend.

8.4.4 Beleidsregel 8.4: kabels en leidingen in waterkeringen

Beleidsregel 8.4: kabels en leidingen in de lengterichting in een waterkerend dijklichaam en in beschermende gronden

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor aanleg en hebben van een kabel of leiding in de kernzone, beschermingszone of buitenbeschermingszone van waterkerende dijklichamen en in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Er wordt voldaan aan de algemene voorwaarden van beleidsregel 8.1; en
 - b) Kabels en leidingen worden binnen het keurprofiel door een open ontgraving aangebracht. Buiten het keurprofiel kan de kabel of leiding via een boring of persing worden aangebracht; en
 - c) Het keurprofiel blijft in stand.
 - d) Bij aanleg van een drukleiding wordt er voldaan aan de geldende NEN veiligheidseisen, eventueel door middel van extra maatregelen; en
 - e) De aanleg van een kabel of leiding in de kernzone, beschermingszone of buitenbeschermingszone van een waterkerend dijklichaam of in beschermende gronden blijft achterwege wanneer:
 - de NEN-verstoringszone van de leiding reikt tot binnen de stabiliteitszone van de kering of
 - de kabel ligt op een afstand minder dan 4x het hoogteverschil tussen het maatgevend hoog water (waterpeil) aan de buitenzijde van de dijk en het laagste waterpeil aan de binnenzijde van de dijk, gemeten vanuit de teen van het waterkerend dijklichaam. Dit is niet van toepassing als sprake is van een leveringsplicht voor kabel- en leidingbedrijven en er geen aanvaardbare alternatieve locaties zijn.
 - f) Indien binnen vijf jaar werkzaamheden zijn gepland aan de kering wordt dit in de vergunning opgenomen en wordt er geen vergoeding toegekend als de vergunning wordt ingetrokken als gevolg van de werkzaamheden.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Kabels en leidingen brengen risico's met zich mee voor de stabiliteit van de kering (zie 8.1).

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Kabels en leidingen moeten deugdelijk zijn (NEN-normen) en niet dieper liggen dan nodig (zie 8.1).
- b) en c) Het aanleggen van kabels en leidingen in het keurprofiel mag alleen door middel van een open ontgraving, dat wil zeggen: niet met ondergrondse boringen of persingen. De reden hiervoor is dat veel waterkeringen in het AGV-gebied liggen op een slappe en samendrukbare ondergrond en periodiek opgehoogd moeten worden. In het verleden werden hiervoor allerlei materialen gebruikt, veelal afkomstig van sloopwerken. Er zit dan ook veel puin in de waterkeringen. Bij uitvoering van een boring of persing in de dijk

is de kans op mislukken daardoor groot. Als er meerdere pogingen nodig zijn, ontstaan gaten en holle ruimtes in de ondergrond. Dit kan verzakkingen veroorzaken. Bij aanwezigheid van puin kan bij een boring of persing ook schade aan de leiding ontstaan, hetgeen met name bij vloeistofleidingen later problemen kan opleveren. Een open ontgraving geeft de mogelijkheid het aanwezige puin en andere obstakels te verwijderen en het is zichtbaar wat er tijdens de ontgraving en aanleg gebeurt. Aanvulling van het gat kan gecontroleerd plaatsvinden, zodat de kans op holle ruimtes nihil is.

- d) Naast de algemene voorwaarden geldt ook dat drukleidingen moeten voldoen aan de NEN-veiligheidseisen, om het risico van een leidingbreuk zo klein mogelijk te maken.
- e) De teen is het belangrijkste deel van de dijk als het gaat om stabiliteit en de risico's zijn groot als er iets mis gaat. Binnen een zone langs de dijk is het aanleggen van leidingen of kabels dan ook ongewenst. Voor leidingen heet dit de veiligheidszone, die is vastgelegd in de NEN-normen voor leidingen (thans NEN 3650 en 3651). De breedte van de veiligheidszone bedraagt 4 keer het verschil in kerende hoogte van de dijk (verschil tussen maatgevend hoog water aan de buitendijkse zijde en het laagste polderpeil aan de binnendijkse zijde) én een stuk extra. Het stuk extra heet de verstoringszone. De breedte van de verstoringszone hangt af van de diameter van de leiding, het materiaal van de leiding, het medium dat door de leiding stroomt en de druk in de leiding. Hoe groter de verstoringszone, hoe verder van een leiding het effect nog merkbaar is bij een breuk. Ofwel: hoe groter het verwachte effect bij een leidingbreuk, des te verder moet de leiding van de dijk liggen. In ieder geval op een afstand van minstens 4 keer het verschil in kerende hoogte van de dijk. Een kabel veroorzaakt bij een breuk geen krater, en dus is er geen verstoringszone, en houdt AGV 4x het verschil in kerende hoogte van de dijk aan als zone. Een uitzondering geldt als er sprake is van een leveringsplicht voor kabel- en leidingbedrijven en er geen aanvaardbaar alternatief tracé voorhanden is.
- f) Indien er binnen vijf jaar na het behandelen van de aanvraag werkzaamheden zijn gepland aan de kering, wordt dit in de vergunning opgenomen overeenkomstig de 'Nadeelcompensatieregeling verleggen kabels en leidingen in en buiten rijkswaterstaatswerken en spoorweg-werken 1999 (NKL, 1999)'. In dat geval wordt de vergunning voor de kabels en leidingen ingetrokken zonder dat vergoeding van de schade wordt verleend.

8.4.5 Beleidsregel 8.5: kabels of leidingen dwars op de waterkering

Beleidsregel 8.5: kabels of leidingen dwars op de waterkering

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het leggen en hebben van kabels of leidingen die waterkerende dijklichamen, half-verholen of verholen waterkeringen kruisen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Er wordt voldaan aan de algemene voorwaarden uit beleidsregel 8.1 en
 - b) Kruisingen van kabels en leidingen met waterkerende dijklichamen worden zoveel mogelijk geconcentreerd met inachtneming van de veiligheidsafstanden onderling. Dit houdt in dat voor nutsvoorzieningen voor buitendijkse terreinen zo mogelijk één plaats wordt gekozen waar deze de waterkering kruisen.
 - c) De kabel of leiding kruist de kernzone loodrecht, tenzij dit niet mogelijk
 - d) b en c gelden niet bij half verholen of verholen keringen.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Kabels en leidingen brengen risico's met zich mee voor de stabiliteit van de kering (zie 8.1).

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Kabels en leidingen moeten deugdelijk zijn (NEN-normen) en niet dieper liggen dan nodig (zie 8.1).
- b) en c) De essentie van deze beleidsregel is om de kering zo min mogelijk te verstoren, door verschillende kabels en leidingen zoveel mogelijk op één plaats de dijk te laten kruisen en bij voorkeur haaks op de richting

van de dijk, zodat de kruislengte zo kort mogelijk is. Een aandachtspunt hierbij is dat bundels van meer dan twee kabels of leidingen niet wenselijk zijn, omdat tussen de kabels en leidingen holle ruimtes kunnen ontstaan. Hierin kan water gaan stromen dat grondmateriaal met zich meeneemt, hetgeen de stabiliteit van de dijk kan ondermijnen. Kabels en leidingen moeten zodanig worden gelegd, dat de grond rondom elke individuele kabel of leiding goed verdicht kan worden, zodat er geen holle ruimtes in de dijk ontstaan.

8.4.6 Beleidsregel 8.6: gestuurde boring

Beleidsregel 8.6: leiding of mantelbuis onder een waterkering door middel van een gestuurde boring

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanbrengen van een leiding of mantelbuis onder waterkerende dijklichamen en half-verholen keringen door middel van een gestuurde boring wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Leidingen voldoen aan de geldende NEN-normen;
 - b) De boring wordt uitgevoerd volgens de “horizontal directional drilling” (HDD) techniek of volgens de “gesloten front techniek” (GFT); en
 - c) De leiding of mantelbuis ligt ter plaatse van de kernzone tenminste 10 meter onder de kruin of wanneer het vaste (pleistocene) zand ondiep onder het maaiveldoppervlak ligt, ligt de bovenkant van de leiding of mantelbuis ter plaatse van de kernzone tenminste 2 meter beneden de bovenkant van het vaste (pleistocene) zand; en
 - d) Binnen de kernzone van de waterkering ligt de leiding of mantelbuis zoveel mogelijk horizontaal; en
 - e) Het in- en uittredepunt van de boring ligt tenminste buiten de NEN veiligheidszone van de waterkering; en
 - f) Kruisingen van leidingen met waterkerende dijklichamen worden zoveel mogelijk geconcentreerd met inachtneming van de veiligheidsafstanden onderling. Dit houdt in dat voor nutsvoorzieningen voor buitendijkse terreinen zo mogelijk één plaats wordt gekozen waar deze de waterkering kruisen.
 - g) De leiding kruist de kernzone loodrecht, tenzij dit niet mogelijk is.
 - h) De kans op piping is verwaarloosbaar klein.
 - i) Sub b, c, e en h gelden niet voor half-verholen keringen.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Een gestuurde boring gebeurt meestal bij het aanleggen van een leiding diep onder de grond. Dit brengt risico's met zich mee voor de waterkering (zie 8.1).

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Uiteraard moeten de leidingen voldoen aan de NEN-normen, om het risico op een leidingbreuk zo klein mogelijk te maken.
- b) De HDD- en GFT-technieken worden bij waterkeringen vaak toegepast en hebben zich in de loop van de tijd bewezen als betrouwbare methoden. Deze methoden hebben niet de nadelen die andere methoden wel hebben, zoals open frontboringen, raketboringen en boogboringen.
Door gebruikmaking van bijvoorbeeld de HDD-techniek kan de leiding zodanig worden aangelegd, dat deze in de pleistocene zandlaag komt te liggen. Hiermee wordt gewaarborgd dat de leiding geen invloed ondervindt van zetting en de kans op een leidingbreuk wordt beperkt. Bovendien is er in deze laag geen risico op verweking bij een eventuele leidingbreuk, als gevolg waarvan de kering instabiel kan worden.
- c) De leiding of buis moet minstens 10 meter onder de kruin liggen. Dit is om te voorkomen dat de buis beschadigd raakt bij werkzaamheden, zoals het plaatsen van damwanden of beschoeiingen. Die gaan in de meeste gevallen niet dieper dan 10 meter de grond in, en de buis ligt op 10 meter onder de kruin diep genoeg. Daarnaast moet de buis in de stevige pleistocene zandlaag liggen, die meestal ook rond een meter

of 10 diep in de ondergrond ligt. Deze laag zakt niet, in tegenstelling tot lagen die daarboven liggen. Als de leiding of buis zich in een zakkende laag zou bevinden zou hij beschadigd kunnen raken.

- d) De leiding of buis moet binnen de kernzone van de waterkering zoveel mogelijk horizontaal liggen om te voorkomen dat de leiding of buis het keurprofiel doorsnijdt en om zo het risico op schade aan de waterkering zoveel mogelijk te beperken.
- e) Het in- en uitredepunt van de boring moet tenminste buiten de NEN-veiligheidszone van de waterkering liggen (zie ook beleidsregel 8.4), omdat de boorwerkzaamheden anders te dicht bij de teen van de dijk plaatsvinden, hetgeen de stabiliteit van de dijk in gevaar kan brengen en waardoor de kans op piping toeneemt. Als een lekkage optreedt, wordt de grond nat en kan er een soort 'drijfzandeffect' optreden. Als dit gebeurt binnen de veiligheidszone van de dijk kan dit de stabiliteit van de dijk ondermijnen.
- f) Uiteraard moet ook een diep onder de grond kruisende leiding of buis bij voorkeur haaks op de richting van de dijk liggen, zodat de kruislengte zo kort mogelijk is.
- g) Als de kabel of leiding niet loodrecht kruist met de kernzone, dan is daarvoor een noodzaak aanwezig.
- h) De kans op piping is verwaarloosbaar klein.

8.4.7 Beleidsregel 8.7: kabels en leidingen onder de waterbodem

Beleidsregel 8.7: kabels en leidingen onder de waterbodem door middel van open ontgraving

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het leggen van kabels en leidingen voor nutsvoorzieningen door middel van open ontgraving (gebaggerde sleuf) onder de primaire watergang wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De bovenkant van de leiding of kabel heeft een gronddekking van tenminste 1,00 meter plus ruimte voor baggeraanwas; en
- b) Bij een kleinere gronddekking wordt de kabel of leiding afdoende beschermd tegen mogelijke aantasting van buitenaf.
- c) Indien voor het betreffende water een toekomstige aanpassing mogelijk moet blijven en/of het een vaarwegklasse CEMT-III of hoger betreft kan AGV een grotere diepte eisen voor de bovenkant van de leiding of kabel.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Kabels en leidingen onder de waterbodem met een open ontgraving brengen de volgende risico's met zich mee voor het watersysteem:

- **Aantasting van de vorm/het profiel van de watergang:** een open ontgraving in een oppervlaktewater kan de vorm van de watergang of de oevers aantasten, waardoor deze niet meer voldoet aan het leggerprofiel.
- **Erosie:** door een open ontgraving kan erosie ontstaan aan de oevers.
- **Verminderen stabiliteit van de waterbodem:** bij graven in een waterbodem bestaat het risico op het doorsnijden van ondoorlatende lagen, waardoor er water, zand of veen omhoog kan gaan stromen: de waterbodem wordt onstabiel.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De bovenkant van de leiding of kabel heeft een gronddekking van tenminste 1,00 meter plus ruimte voor baggeraanwas; Bagger is dus geen gronddekking. Deze gronddekking is nodig om te zorgen dat de kabels of leidingen niet kapot kunnen gaan bij baggerwerkzaamheden.
- b) Als een gronddekking van een meter niet mogelijk is, moet de kabel op een andere manier beschermd worden, bijvoorbeeld door een harde afdekking aan de bovenzijde.

- c) Soms is een grotere diepte nodig, als het bijvoorbeeld om een vaarweg gaat. Als deze in de toekomst in een andere klasse zou kunnen gaan vallen, moet verdieping mogelijk zijn zonder de kabels of leidingen te beschadigen.

9 Beleidsregels voor bodemenergiesystemen bij waterkeringen

9.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op bodemenergiesystemen bij waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

9.2 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.13 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.14 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

- Artikel 2.17: Beperkingengebiedactiviteiten in waterkerende dijklichamen
- Artikel 2.18: Beperkingengebiedactiviteiten in half-verholen waterkeringen
- Artikel 2.19: Beperkingengebiedactiviteiten in verholen waterkeringen
- Artikel 2.20: Beperkingengebiedactiviteiten in beschermende gronden

Keurbesluit Vrijstellingen

Er zijn geen vrijstellingen.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor aanbrengen, hebben of verwijderen van bodemenergiesystemen bij waterkeringen zijn:

Andere beleidsregels die relevant kunnen zijn voor bodemenergiesystemen bij waterkeringen zijn:

- Hoofdstuk 14 Grondwateronttrekkingen.

9.3 Typen bodemenergiesystemen

- Een gesloten bodemenergiesysteem is een systeem waarmee een vloeistof in buizen door de bodem wordt geleid. Het water komt niet in direct contact met het grondwater. Een andere benaming is bodemwarmtewisselaar.
- Bij een open bodemenergiesysteem wordt grondwater onttrokken en opgewarmd of afgekoeld grondwater na gebruik terug in de bodem geïnfilteerd. Warmte- en koudeopslag (WKO) is een andere naam voor een open bodemenergiesysteem.

9.4 Beleidsregels voor bodemenergiesystemen bij waterkeringen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor aanbrengen, hebben of verwijderen van bodemenergiesystemen bij waterkeringen

pm

Met de keurartikelen en beleidsregels voor bodemenergiesystemen, draagt AGV bij aan de bescherming van het land tegen dijkdoorbraken en overstromingen. Het risico van het aanleggen van bodemenergiesystemen is dat zij schade veroorzaken aan waterkeringen en dat ze het beheer en onderhoud belemmeren.

9.4.1 Beleidsregel 9.1: algemene voorwaarden bodemenergiesystemen

Beleidsregel 9.1: algemene voorwaarden voor het aanbrengen en hebben van bodemenergiesystemen bij waterkeringen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanbrengen en hebben van bodemenergiesystemen in de beschermingszone of buitenbeschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholen en verholen waterkeringen of in beschermende gronden wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.13 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.14 van de keur, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
 - a) Er is geen aanvaardbaar alternatief voor de locatie.
 - b) Het bodemenergiesysteem werkt onder lage druk (minder dan 800 kPa (open systemen) en minder dan 200 kPa (gesloten systemen); en
 - c) Het bodemenergiesysteem wordt op een zo groot mogelijke afstand van de kernzone geplaatst, ten minste 10 meter bij open bodemenergiesystemen.
 - d) De mechanische boringen voor de aanleg van het ondergrondse deel worden uitgevoerd door een bedrijf dat erkend is voor de BRL SIKB 2100, 'Mechanisch boren' en het daaraan gekoppelde protocol 2101 Mechanisch boren.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Bodemenergiesystemen brengen risico's met zich mee voor de waterkering. Hierbij spelen diverse mechanismen een rol:

- **Belemmering beheer en onderhoud:** De plek van een bodemenergiesysteem in de waterkering kan het beheer en onderhoud bemoeilijken.
- **Schade door boringen:** De aanwezigheid van een bodemenergiesysteem kan de stabiliteit van de waterkering beïnvloeden, met name door de noodzakelijke boringen en aanleg van leidingen.
- **Verzakking door gewicht:** De waterkering kan beschadigd raken vanwege het gebruik van doorgaans zwaar materieel.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- b) De keuze voor een systeem met een lage druk is om het risico op aantasting van onder andere de stabiliteit van de kering bij lekken in de ondergrond aanmerkelijk te verkleinen.
- c) Het plaatsen van het bodemenergiesysteem op een zo groot mogelijk afstand van de kernzone beperkt het risico voor de stabiliteit voor de waterkering en maakt het effect op het beheer en onderhoud van de waterkering zo klein mogelijk. Bij open systemen moet de afstand tot de kernzone van de waterkering ten minste 10 meter zijn.

10 Beleidsregels voor werken in/bij wateren en vervanging (woon)schepen

10.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op werken in en nabij oppervlaktewaterlichamen.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

10.2 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.26 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.27 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Artikel 2.31: Beperkingengebiedactiviteiten in en nabij oppervlaktewaterlichamen.

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen is er geen vergunning nodig. In het Keurbesluit Vrijstellingen staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor werken in en nabij oppervlaktewaterlichamen:

Paragraaf 2.4: Steigers, afmeerpalen en ligplaats nemen.

Paragraaf 2.7: Beschoeiingen.

Paragraaf 2.9: Dammen en bruggen.

Paragraaf 2.16: Overige activiteiten in beperkingengebieden van oppervlaktewateren.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor werken in of nabij wateren en vervanging (woon)schepen zijn:

Andere beleidsregels die relevant zijn voor werken in en nabij wateren zijn:

- Hoofdstuk 1 De beleidsregels voor aanleg, wijzigen of verwijderen van werken op waterkeringen.
- Hoofdstuk 2 De beleidsregels voor aanleggen en aanpassen van waterkerende werken en inlaten in waterkeringen.
- Hoofdstuk 6 De beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen.
- Hoofdstuk 11 De beleidsregels aanleg, wijzigen en dempen van wateren.
- Hoofdstuk 14 De beleidsregels peilafwijkingen.

10.3 Typen werken in en nabij oppervlaktewaterlichamen

‘Werken’ is een algemene term voor bouwkundige constructies. Werken in en nabij oppervlaktewaterlichamen zijn bijvoorbeeld:

- Duikers.
- Dammen.
- Bruggen.
- Steigers.
- Beschoeiing.
- Voorzieningen voor schaatseren of recreatievaart e.d.

Deze beleidsregels gelden niet voor stuwen, inlaten en kleine bemalingsinstallaties. De voorwaarden daarvoor staan in de beleidsregels voor peilafwijkingen.

Voor het vervangen van (woon)schepen in hoogwaterbemalingsgebied geldt een specifieke beleidsregel. Werken kunnen zowel in het water staan, als 'nabij' het water. Dit betekent: het gebied onder de waterbodem, boven het water en de beschermingszone van oppervlaktewaterlichamen.

10.4 Beleidsregels voor werken in of bij wateren en vervanging (woon)schepen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor werken in of nabij wateren en vervanging (woon)schepen

Met de keurartikelen en beleidsregels over werken in of nabij oppervlaktewaterlichamen draagt AGV bij aan:

- Bescherming van het land tegen wateroverlast.
- Een goede ecologische kwaliteit en een goede waterkwaliteit van het watersysteem.
- Een goede doorvaart van vaarwateren.

Risico's van (kunst- of bouw)werken in oppervlaktewaterlichamen zijn dat ze een belemmering vormen voor de water aan- en afvoer, het vaarverkeer en voor het onderhoud en dat ze schade kunnen veroorzaken aan de ecologische kwaliteit van het watersysteem. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor het aanleggen, wijzigen of verwijderen van werken in en nabij oppervlaktewaterlichamen.

10.4.1 Beleidsregel 10.1: algemene voorwaarden werken in/bij oppervlaktewater

Beleidsregel 10.1: algemene voorwaarden voor werken in, nabij of boven oppervlaktewaterlichamen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor de aanleg, vervanging of verwijdering van werken in, nabij of boven oppervlaktewaterlichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur.
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Het werk mag geen verval veroorzaken (hoogteverschil tussen het bovenstroomse en benedenstroomse peil) groter dan 0,5 cm in secundaire wateren; en
 - b) Voor werken in primaire wateren (in polder en boezem) gelden de voorwaarden voor het verhang en verval zoals genoemd bij de beleidsregels 'aanleggen, wijzigen en dempen van wateren' in hoofdstuk 11; en
 - c) In afwijking van onderdeel b) is de aanleg van afmeerpalen en steigers (met grotere afmetingen als bedoeld in het Keurbesluit) binnen het leggerprofiel niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten, in de gebieden als aangegeven op de verhangkaart, waar het verhang groter is dan 1 cm/km; en
 - d) De aanleg of vervanging van de werken zijn verenigbaar met de specifieke zorgplicht, op basis waarvan het werk het beheer en onderhoud niet mag belemmeren, indien
 - i. er geen minimale bevaarbare lengte van tenminste 250 meter is; en
 - ii. er geen extra laad- en losplaats voor de maaiboot en het maaisel is; en
 - e) Bij werken in de beschermingszone voldoet de wijze van onderhoud aan de oppervlaktewaterlichamen aan de eisen van de Leidraad/PVE Beheer; en
 - f) De schade aan de ecologische waarde door de aanleg van werken in een groene oeverzone wordt volledig gecompenseerd waarbij;
 - i. de verminderde oeverlengte wordt hersteld tot de oorspronkelijke oeverlengte; en
 - ii. de vorm van de nieuw aan te leggen oever gelijkwaardig is aan de oorspronkelijke oever; en
 - iii. de compensatie vindt plaats in hetzelfde oppervlaktewaterlichaam; en
 - g) Steigers met een oppervlakte groter dan 18 m² zijn niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten.
 - h) De onderkant van de brug of het werk is hoger dan het maximale waterpeil.
 - i) Het werk ligt buiten de bochtverbreding, indien het werk wordt geplaatst in of binnen een afstand van 75 meter van een bocht van wateren.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Werken (waaronder kunst- of bouwwerken) brengen risico's met zich mee voor het functioneren van het watersysteem. Daarbij spelen de volgende mechanismen een rol:

- **Belemmering van de afvoer van water:** het water in de primaire wateren moet vrijelijk kunnen stromen van en naar het gemaal of naar zee. Als er een (bouw)werk ergens in de route staat, kan dit het water 'tegenhouden', waardoor stuwing optreedt. Ook kan het bouwwerk het effect hebben van een vernauwing of flessenhals. Er ontstaat een peilverschil bovenstrooms en benedenstrooms van het bouwwerk. In het achterliggende gebied kan het waterpeil zoveel stijgen dat wateroverlast ontstaat.
- **Belemmering van het onderhoud:** AGV voert het onderhoud aan de waterlichamen uit vanaf een boot of vanaf de kant. In beide gevallen kan een (bouw)werk een obstakel vormen voor de onderhoudswerkzaamheden.
- **Invloed op de ecologische kwaliteit:** een werk heeft negatieve invloed op de ecologische kwaliteit als het een obstakel vormt voor vissen of andere dieren. Ook kan een werk de lengte van de oever verkleinen, terwijl juist in de oever - op de grens van land en water - de ecologische waarde van het watersysteem het hoogst is. Ook de vorm van de oever is bepalend voor de ecologische waarde. De ecologische kwaliteit van het water en de oever kan ook verminderen door een teveel aan schaduw door de aanleg van werken boven het water.
- **Belemmering van vaarverkeer:** het gaat daarbij vooral over de invloed van het werk op de doorvaarthoogte, de vaarwegdiepte en de ruimte voor vaarverkeer in de bochten.

Indien het geplande werk binnen de kernzone of beschermingszone van waterkerende dijklichamen, verholten waterkeringen en beschermende gronden ligt dan gelden ook de voorwaarden uit de beleidsregel "werken in en nabij waterkeringen".

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Het peilverschil tussen het water bovenstrooms en benedenstrooms van het werk mag nauwelijks verschillen. Dit om te voorkomen dat er wateroverlast ontstaat.
- b) In primaire wateren geldt een andere voorwaarde: het verhang mag niet groter worden dan 1 cm/km. Het verhang geeft aan hoeveel centimeter peilverschil er is per kilometer watergang. Via primaire wateren stroomt het water van en naar de polder- en boezemgemaal. Door gemalen in werking te zetten daalt de waterspiegel bij het gemaal en stroomt het water richting het gemaal. Door peilverschil (het verhang) gaat water stromen. Als er ergens onderweg een werk staat, kan dat het effect hebben van een vernauwing of flessenhals. Het water stijgt bovenstrooms van de vernauwing, tot het er door kan stromen. Het verhang neemt toe en er ontstaat een hogere waterstand in het achterliggende gebied, waardoor daar wateroverlast kan ontstaan. De mate waarin het verhang toeneemt is een maat om te bepalen of de peilstijging door het werk acceptabel is. De grens van 1cm/km is gebaseerd op uitgangspunten die AGV hanteert voor het ontwerp van de primaire wateren.
- c) De doorstroming in de aangegeven gebieden is onvoldoende voor het goed functioneren van het watersysteem. Toch wordt ook het belang gezien van het medegebruik van het water door aanwonenden. Daarom bestaat er op grond van het Keurbesluit een beperkte mogelijkheid om een steiger aan te leggen. Grotere steigers in deze gebieden zijn onwenselijk
- d) AGV voert het onderhoud aan oppervlaktewaterlichamen vaak uit vanaf een boot. Als dat het geval is stelt dat eisen aan werken. Zo moet het water goed bevaarbaar blijven, dus voldoende breed en diep zijn. Ook is het belangrijk het water niet te veel 'op te knippen' in kleine stukken waar een boot niet langs kan, omdat dit betekent dat de boot vaker uit het water moet worden getild. Een minimale lengte van 250 meter vindt AGV nog acceptabel. Als een werk leidt tot 'opknippen' betekent dat ook dat de aanvrager er voor moet zorgen dat de onderhoudsboot in het 'losgeknipte' deel te water kan, via een laad- en losplaats. Maar ook als het onderhoud vanaf de kant wordt uitgevoerd moet dat mogelijk blijven.
- e) Ook werken die niet in het water zelf staan, maar in de beschermingszone, kunnen een obstakel vormen voor onderhoud. Zij moeten daarom voldoen aan de eisen in de Leidraad/PVE Beheer.
- f) Een werk mag de ecologische kwaliteit niet te veel beïnvloeden: het mag bijvoorbeeld geen obstakel vormen voor vissen of andere dieren. In groene oeverzones is compensatie verplicht. Daarbij is het vooral belangrijk dat de totale oeverlengte in het betreffende water niet kleiner wordt, omdat juist in de oever - op de grens van land en water - de ecologische waarde van het watersysteem het hoogst is. Ook de vorm van de oever is

bepalend voor de ecologische waarde en deze moet dus vergelijkbaar zijn met de oorspronkelijke vorm. Bij werken in de beschermingszone (groene oevers) kan daarnaast de ecologische waarde van de landstrook meegenomen worden bij de compensatie. AGV bepaalt de voorschriften bij de vergunning op basis van de aanwezige ecologische waarde.

- g) Steigers vormen vooral een risico voor de ecologische kwaliteit van de oever en het water (beschaduwning) en mogen daarom niet te groot zijn.
- h) Bruggen over primaire wateren moeten zodanig hoog liggen dat het water de onderkant niet raakt, ook niet bij hoge waterstanden. Anders zou opstuwing van het water kunnen optreden.
- h) Het werk mag geen hinder opleveren voor het vaarverkeer. In wateren met een vaarwegfunctie gelden daarvoor specifieke eisen, namelijk: voldoen aan de geldende doorvaarthoogten en de vastgestelde vaarwegdiepten. Ook gelden er specifieke eisen voor de plaatsing ten opzichte van een bocht in het vaarwater. Boten hebben relatief veel ruimte nodig om een bocht te kunnen nemen. Deze benodigde ruimte heet de 'bochtverbreding'. De bochtverbreding is te berekenen op basis van de kromming van de bocht (Richtlijnen Vaarwegen, 2005). Een werk moet in ieder geval op een afstand van 75 meter van de bocht komen en buiten de bochtverbreding blijven om het vaarverkeer niet te hinderen.
- i) .

10.4.2 Beleidsregel 10.2: (bouw)werken onder water

Beleidsregel 10.2: (bouw)werken onder water

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor de aanleg, wijzigen, vervangen of verwijderen van (bouw)werken onder oppervlaktewaterlichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Na aanleg van het (bouw)werk blijft het leggerprofiel bij primaire wateren en de minimale waterdiepte bij secundaire wateren in stand;
- b) De bovenkant van het (bouw)werk heeft een gronddekking van tenminste 1,00 meter;
- c) Indien een kleinere gronddekking is gewenst wordt het (bouw)werk afdoende beschermd tegen mogelijke aantasting van buitenaf; en
- d) Indien voor het betreffende water een toekomstige aanpassing van het doorstroomprofiel mogelijk moet blijven en/of het een vaarwegklasse CEMT-III of hoger betreft kan het bestuur een grotere diepte eisen voor de bovenkant van het (bouw)werk.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. (Bouw)werken onder water zijn bijvoorbeeld parkeergarages. Risico's van ondergrondse bouwwerken zijn

- **Belemmering vaarverkeer:** ondergrondse bouwwerken kunnen in de weg kunnen liggen voor het vaarverkeer of
- **Belemmering aan- en afvoer van water**
- **Belemmering beheer en onderhoud:** Hinder zou bijvoorbeeld kunnen optreden doordat het ter plekke van het ondergrondse bouwwerk niet meer mogelijk is om af te meren met spudpalen (lange palen die in de waterbodem worden gedreven).

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Het werk vormt geen belemmering voor de aan- en afvoer van water, het onderhoud, de ecologische kwaliteit en het vaarverkeer.

- b) en c) Het bouwwerk moet voldoende diep onder de waterbodem liggen en op voldoende afstand van de zijwanden van de watergang, bij voorkeur meer dan een meter.
- d) Het kan nodig zijn een grotere diepte te eisen, als er bijvoorbeeld een toekomstige verdieping van de watergang is gepland of als de watergang een vaarweg is in een bepaalde klasse CEMT III of hoger (dit is een Europese regeling: Conférence Européenne des Ministres des Transport).

10.4.3 Beleidsregel 10.3: duikers in primaire wateren

Beleidsregel 10.3: duikers in primaire wateren

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor de aanleg van duikers in primaire wateren wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) De voorwaarden van beleidsregel 10.1 gelden; en
 - b) Duikers hebben een vrije ruimte van minimaal 20 cm boven het hoogst vastgestelde waterpeil; en
 - c) Duikers zijn niet langer dan 30 meter, Indien een ronde duiker wordt aangelegd dan is de diameter minimaal 80 cm;
 - d) Duikers worden zonder bochten aangelegd, tenzij het niet anders kan; en
 - e) Indien duikers met bochten worden aangelegd wordt bij ieder knikpunt een put toegepast ten behoeve van inspectie en onderhoud.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Een duiker is een ronde of vierkante buis waar water doorheen kan stromen, bijvoorbeeld onder een weg door.

- **Verstopping:** Een duiker kan een risico vormen voor het watersysteem omdat hij verstopt kan raken en daarmee een belemmering wordt voor de aan- en afvoer van water.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Het werk vormt geen belemmering voor de aan- en afvoer van water, het onderhoud, de ecologische kwaliteit en het vaarverkeer.
- b) De buis mag niet helemaal onder de waterspiegel liggen, maar moet minstens 20 cm boven het hoogste waterpeil uitsteken. Daardoor kan er licht doordringen in de buis, hetgeen belangrijk is voor de ecologische kwaliteit van de watergang. Bovendien kan er dan drijvend materiaal door de buis heen, waardoor er minder snel verstopping optreedt, en is inspectie van de buis makkelijker omdat de buis beter zichtbaar is.
- c) Om dezelfde redenen mag een buis ook niet te lang zijn (30 meter maximaal) en niet te smal (minstens 80 cm diameter).
- d) en e) De buis mag geen bochten bevatten, met name vanwege de inspecteerbaarheid. Als het niet anders kan moet er bij ieder knikpunt een put komen om te kunnen inspecteren en onderhouden.

10.4.4 Beleidsregel 10.4: vervangen (woon)schip Amsterdam

Beleidsregel 10.4: vervangen (woon)schip en bijbehorende steigers en afmeerpalen in hoogwaterbemaalingsgebied te Amsterdam

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het vervangen van een (woon)schip en bijbehorende steiger en afmeerpalen in het hoogwaterbemaalingsgebied te Amsterdam wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) de stromingsweerstand binnen het gebied mag niet toenemen ten opzichte van de bestaande situatie;
 - b) de stromingsweerstand van het nieuwe (woon)schip is gelijk of minder dan de stromingsweerstand van het bestaande (woon)schip;
 - c) Het nieuwe (woon)schip ligt niet geheel of gedeeltelijk in de middenstrook; en
 - d) Er is minimaal 0,3 meter afstand tussen de onderkant van het nieuwe (woon)schip en de waterbodem; en
 - e) De steigers en/of afmeerpalen (indien aanwezig) mogen gewijzigd worden indien dit geen grotere stromingsweerstand tot gevolg heeft; en
 - f) De positie van het te vervangen (woon)schip ten opzichte van de naastgelegen woonschepen is medebepalend voor de beoordeling of de stromingsweerstand niet groter is bij het vervangende woonschip.
 - g) Binnen het gebied kan de ligging van het (woon)schip worden gewijzigd, voor zover de afstand tot het gemaal niet kleiner wordt.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. De afgemeerde (woon)schepen in het hoogwaterbemalingsgebied vormen een risico voor het watersysteem:

- **Belemmering afvoer water:** De wateren in het hoogwaterbemalingsgebied te Amsterdam hebben een zeer belangrijke afvoerfunctie in tijden van hevige en/of langdurige neerslag. Op dat moment moet AGV zoveel mogelijk water in zo kort mogelijke tijd kunnen wegmalen richting het IJmeer, via Amsterdam en gemaal Zeeburg, uit de achterliggende Amstelland-boezem.

Het hoogwaterbemalingsgebied in Amsterdam omvat De Nieuwe Vaart (met uitzondering van het deel tussen de Kattenburgerbrug tot aan de westelijke oever van het Entrepotdok/Wittenburgervaart), het Lozingskanaal, de Onbekende Gracht, de Nieuwe Keizers-, Prinsen-, Heren en Achtergracht, Entrepotdok, de Plantage Muidergracht, de doorgang tussen Entrepotdok en Nieuwe Vaart, en de Singelgracht voor zover gelegen tussen Amstel en Lozingskanaal in Amsterdam.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Het woonschip vormt geen belemmering voor de aan- en afvoer van water, het onderhoud, de ecologische kwaliteit en het vaarverkeer.
- b) Bij het vervangen van (woon)schepen kunnen er mogelijkheden zijn om de afmetingen van het (woon)schip te vergroten zonder dat dit de waterweerstand vergroot. Onderhouds- en beheersmaatregelen (bijv. frequenter verwijderen van aangroei) gelden niet als criterium om te beoordelen of de stromingsweerstand niet wordt vergroot ten opzichte van de oude situatie.
- c) De middenstrook moet vrij blijven om voldoende ruimte te houden voor onderhoudsboten.
- d) De boten moeten op voldoende afstand van de waterbodem liggen om te zorgen dat ze niet vast komen te liggen in de bagger en dan een belemmering vormen voor de doorstroming of voor onderhoud.
- e) Voor het wijzigen van steigers en afmeren palen is de invloed op de stromingsweerstand doorslaggevend.
- f) De stromingsweerstand van een (woon)schip is anders als het (woon)schip in een "rijtje" ligt, dan wanneer het aan de kop of staart van een rijtje ligt. Daarom wordt de positie van het schip ten opzichte van naastliggende schepen ook betrokken in de beoordeling.
- g) Een onbelemmerde doorstroming is vooral heel belangrijk dicht bij het gemaal. Om die reden is het niet wenselijk dat een woonschip dicht bij een gemaal komt te liggen.

10.4.5

Beleidsregel 10.5: tijdelijke werken, drijvende inrichtingen en voorwerpen

Beleidsregel 10.5: plaatsen/afmeren en verwijderen van tijdelijke werken, drijvende inrichtingen en voorwerpen in het wateren

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het plaatsen en verwijderen van tijdelijke werken en het tijdelijk afmeren van drijvende inrichtingen en drijvende voorwerpen in de oppervlaktewaterlichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) De tijdelijke demping als gevolg van het werk vindt plaats niet langer dan nodig.
 - b) De vergunning wordt verleend voor de duur van maximaal 1 jaar;
 - c) In afwijking van onderdeel b) wordt de vergunning verleend voor de duur van maximaal 6 maanden, als het tijdelijke werk in het hoogwaterbemalingsgebied wordt geplaatst; en
 - d) Verlenging van de vergunning is mogelijk, voor zover de verlenging geen bezwaar op levert voor het functioneren van het watersysteem. Toetsing vindt plaats aan de hand van de risico acceptatiecriteria van waterschap AGV (in het Strategisch Assetmanagement Plan) of de toename van het risico acceptabel is. Bij twijfel wordt een beheerderoordeel gevraagd. Dit wordt in een vergunningvoorschrift vastgelegd. Verlenging vindt plaats binnen de verleende vergunning.
 - e) Bij de verlenging kan de vergunning gewijzigd of gedeeltelijk worden ingetrokken. Dit wordt in een vergunningsvoorschrift vastgelegd.
 - f) De afmetingen van het tijdelijk werk, de drijvende inrichting en/of het voorwerp zijn niet groter dan strikt noodzakelijk.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Tijdelijke werken kunnen – net als permanente werken - een negatief effect hebben op het watersysteem (zie toelichting bij 10.1). Soms is echter een tijdelijk werk in het water nodig voor werkzaamheden, zoals bijvoorbeeld herstel van kademuren, waar geen aanvaardbare alternatieven voorhanden zijn.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Het tijdelijke werk vormt geen onoverkomenlijke belemmering voor de aan- en afvoer van water, het onderhoud, de ecologische kwaliteit en het vaarverkeer.
- b) AGV verleent een vergunning voor de duur van maximaal een jaar.
- c) Voor het hoogwaterbemalingsgebied geldt een kortere duur, vanwege het grote belang van een effectieve aan- en afvoer van water en een goed functionerend watersysteem.
- d) Bij werken die langer duren dan de voorgeschreven periode moet de indiener een verlenging aanvragen, die dan opnieuw wordt beoordeeld.

10.4.6 Beleidsregel 10.6: vervangen beschoeiing in een groene oever

Beleidsregel 10.6: vervangen beschoeiing in een groene oeverzone

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het vervangen van beschoeiing in een groene oeverzone wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Het bestuur kan maatwerkvoorschriften stellen voor het vervangen van beschoeiing in een groene oeverzone. De maatwerkvoorschriften hebben betrekking op het te gebruiken materiaal en het ontwerp van de beschoeiing.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Beschoeiingen in groene oevers kunnen een negatief effect hebben op het watersysteem. Daarbij speelt vooral een rol:

- **Invloed op de ecologische kwaliteit:** juist de oever is van groot belang voor de ecologische kwaliteit van een watergang. Een beschoeiing kan leiden tot schade aan de oeverbegroeiing.

Beleidsregel

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Vanwege de risico's op schade aan de oeverbegroeiing kan het waterschap eisen stellen aan te gebruiken materiaal en ontwerp van de beschoeiing.

10.4.7 Geen vergunning

De volgende activiteiten zijn niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten:

- a) Aanleg of uitbreiding van werken in het water in het hoogwaterbemalingsgebied van Amsterdam.

Motivering

Geen vergunning verleent AGV voor werken in het water in het hoogwaterbemalingsgebied van Amsterdam. De reden is dat AGV dit deel van het watersysteem bij veel neerslag snel moet kunnen afvoeren via gemaal Zeeburg, om te voorkomen dat Amsterdam en het Amstelland onder water lopen. Het aanleggen van werken in dit deel van het watersysteem levert weerstand op en vertraagt het tempo van afvoeren.

11 Beleidsregels voor aanleg, wijzigen en dempen van water

11.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op de aanleg, het wijzigen en het dempen van oppervlaktewaterlichamen .

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	<i>Nadere regels</i>	<i>Vrijstelling</i> <i>Nadere regels</i>	<i>Met vergunning</i> <i>volgens voorschriften</i>
Activiteit pm	pm	pm	pm

11.2 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.26 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.27 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Artikel 2.20: Beperkingengebiedactiviteiten in beschermende gronden.

Artikel 2.31: Beperkingengebiedactiviteiten in en nabij oppervlaktewaterlichamen.

Deze beleidsregels gelden voor primaire en secundaire wateren.

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen is er geen vergunning nodig. In het Keurbesluit Vrijstellingen staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor het wijzigen en aanleggen van water.

Paragraaf 2.1: Wijzigen van secundaire wateren.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor wijzigen en aanleg van oppervlaktewaterlichamen zijn:

Andere beleidsregels die relevant zijn voor het aanleg, wijzigen en dempen van oppervlaktewaterlichamen zijn:

- Hoofdstuk 11 de beleidsregels voor dempen van oppervlaktewaterlichamen.
- Hoofdstuk 6 de beleidsregels voor graven in of nabij waterkeringen.
- Hoofdstuk 12 de beleidsregels voor stedelijke uitbreiding.

11.3 Typen wijzigingen in wateren

Aanleg van nieuwe wateren

De aanleg van nieuwe wateren speelt bijvoorbeeld bij de inrichting van nieuwe woonwijken. Ook kan de aanleg van nieuw water een compenserende maatregel zijn voor de aanleg van verhard oppervlak (zie beleidsregel 'aanleg verhard oppervlak').

Wijzigen van bestaande wateren

Bij het wijzigen van bestaande oppervlaktewaterlichamen kan het gaan om:

- Verdiepen.
- Verondiepen.
- Het talud flauwer maken (bijvoorbeeld bij de aanleg van een natuurvriendelijke oever).
- Het talud steiler maken (bijvoorbeeld bij de aanleg van een ligplaats).

Dempen van wateren

Dempen betekent afsluiten, opheffen of isoleren van oppervlaktewaterlichamen. Voorbeelden zijn:

- Het volledig dichten van oppervlaktewater door het op te vullen met materialen zoals aarde of zand.
- Het verkleinen van water door, onder meer:
 - het plaatsen van een beschoeiing vóór een bestaande beschoeiing of
 - de nieuwe beschoeiing niet strak tegen de oever te plaatsen of
 - het plaatsen van bouwwerken in het oppervlaktewater of
 - het veranderen van regenwaterbergingen zodat de bergende functie wordt aangetast of
 - het ophogen of omkaden van overstroombaar boezemland of
 - het isoleren van wateren door middel van schotten.

11.4 Beleidsregels voor wijzigen en aanleg van oppervlaktewaterlichamen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor wijzigen en aanleg van oppervlaktewaterlichamen

Met de Keurartikelen en beleidsregels voor wijzigen en aanleggen van oppervlaktewaterlichamen draagt AGV bij aan:

- Bescherming van het land tegen wateroverlast.
- Een goede ecologische- en waterkwaliteit van het watersysteem.
- Een goede doorvaart van vaarwateren.
- Voorkomen van dijkdoorbraken.

Risico's van aanleggen van nieuw water zijn dat de bodem en oevers onstabiel zijn, hetgeen problemen op kan leveren voor het onderhoud en de waterkwaliteit.

Risico's van het wijzigen van bestaande oppervlaktewaterlichamen zijn dat de aan- en afvoerfunctie van het watersysteem minder goed gaat functioneren, dat het vaarverkeer hinder ondervindt en dat er aantasting plaatsvindt van ecologische waarden in het watersysteem.

Risico's van demping van oppervlaktewater zijn wateroverlast, verslechtering van ecologische- en waterkwaliteit van het watersysteem, belemmering van de doorvaart en instabiel worden van waterkeringen.

Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor het wijzigen en aanleggen van oppervlaktewaterlichamen. De beleidsregels zijn gericht op het tot stand brengen of in stand houden van wateren die goed te onderhouden zijn en functioneren zoals ze bedoeld zijn. Wat AGV verstaat onder een 'goed functionerend watersysteem' staat in het watergebiedsplan, dat AGV vaststelt per deelgebied. Dit watergebiedsplan is het uitgangspunt bij het beoordelen van vergunningaanvragen. Voor het boezemsysteem is een visie vastgesteld met het oog op het goed functioneren van de boezem, nu en in de toekomst.

11.4.1 Beleidsregel 11.1: aanleg van oppervlaktewaterlichamen

Beleidsregel 11.1: aanleg van oppervlaktewaterlichamen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor de aanleg van oppervlaktewaterlichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Het waterschap neemt een water niet op in de legger als de inrichting van het water niet voldoet aan zijn eisen voor onderhoudbaarheid zoals onder meer is vastgelegd in het PvE-Beheer.
- b) Wateren dienen bij aanleg minimaal te voldoen aan de afmetingen in bijlage II uit het Keurbesluit.
- c) Er is na aanleg geen kans op het ontstaan van een onstabiele waterbodem.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Het aanleggen van nieuw water kan een risico vormen voor het functioneren van het watersysteem. Mechanismen die daarbij een rol spelen zijn:

- **Instabiliteit van bodem en oevers:** als een nieuw water op de verkeerde manier wordt aangelegd kan het leiden tot een onstabiele bodem, bijvoorbeeld vanwege het doorbreken van afsluitende lagen. Als er onder

de afsluitende laag overdruk is kan grondwater omhoog gaan stromen en daarbij veen of zand meenemen waardoor de watergang 'vol loopt'. Als er onderdruk is kan er juist oppervlaktewater in de bodem weg gaan zakken.

- **Belemmering van aan- en afvoer van water:** als een nieuw water te smal of ondiep wordt aangelegd kan het leiden tot een minder goede doorstroming, waardoor lokaal de peilen kunnen stijgen en wateroverlast op kan treden.
- **Belemmering van onderhoud:** Een te smalle watergang is een belemmering voor het onderhoud, omdat het lastig is er met een maaikorf in te kunnen manoeuvreren. Ook als er zich obstakels bevinden langs de watergang is dat een belemmering voor inspecties en voor het onderhoud, omdat het waterschap er dan niet langs kan met materieel.
- **Negatieve invloed op de ecologische kwaliteit:** als een nieuw water twee bestaande wateren met elkaar verbindt, kan er ongewenste onderlinge beïnvloeding ontstaan. Dat geldt vooral als de twee bestaande wateren van elkaar verschillen qua waterpeil of waterkwaliteit.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) en b) Het nieuw aan te leggen water moet breed genoeg zijn om eenvoudig te kunnen onderhouden (bijvoorbeeld met een maaikorf). Ook moet het water diep genoeg zijn. De minimale afmetingen van het water moeten zodanig zijn dat het kan gaan functioneren voor de aan- en afvoer van water zoals het bedoeld is. Het waterschap bepaalt wat de minimale afmetingen zijn, dat hangt af van de functie die het water krijgt (onderdeel van het primaire of het secundaire watersysteem). Het is verstandig om een water 10 à 20 cm dieper aan te leggen dan de minimaal vereiste afmetingen, zodat het minder snel nodig is om te baggeren. Eisen aan de oever zijn dat het nieuw aan te leggen water een stabiele bodem en oevers moet hebben. De aanvrager moet aantonen dat de beschermingszone van de wateren vrij is van obstakels. Het waterschap gebruikt de beschermingszone bij het uitvoeren van onderhoud (primaire oppervlaktewaterlichamen) en bij inspecties, en moet er dus ongehinderd met materieel langs kunnen.
- c) Vanwege de bovengenoemde risico's moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om te zorgen dat de waterbodem niet onstabiel kan worden.

11.4.2 Beleidsregel 11.2: verdiepen van oppervlaktewaterlichamen

Beleidsregel 11.2: verdiepen van oppervlaktewaterlichamen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het verdiepen van oppervlaktewaterlichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur.

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) het verdiepen van het water levert geen risico's op ontstaan van een instabiele bodem.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Een verdieping betekent een verstoring van het profiel van de waterbodem. Dit kan risico's opleveren voor het watersysteem, waarbij de volgende mechanismen een rol kunnen spelen:

- **Instabiliteit van bodem en oevers:** Verdieping kan leiden tot een onstabiele bodem, bijvoorbeeld vanwege het doorbreken van afsluitende lagen. Als er onder de afsluitende laag overdruk is kan grondwater omhoog gaan stromen en daarbij veen of zand meenemen. De watergang loopt als het ware dicht met zand of veenmateriaal. Dit mechanisme versnelt dus de ophoping van bagger in het water. Het vaarverkeer kan hier last van hebben en er is vaker baggeronderhoud nodig. Als er onderdruk is kan er juist oppervlaktewater in de bodem weg gaan zakken.
- **Aanvoer van brak (zout) grondwater:** Bij het weggraven van de waterbodem is het mogelijk dat een andere bodemlaag bloot komt te liggen, die minder stabiel is dan de oorspronkelijke waterbodem. Als het grondwater

in de ondergrond onder druk staat (wat veel voorkomt in diepe polders), kan het grondwater omhoog komen ter plekke van de verstoorde en instabiele bodem, en er kan op die manier brak (zout) grondwater in het water stromen.

- **Negatieve invloed op ecologische kwaliteit:** Ook de ecologische waarde kan achteruitgaan bij een verdieping: direct, door het weggraven van planten, of indirect door een verslechtering van de waterkwaliteit als gevolg van zout grondwater dat vanuit de bodem het water instroomt, of door de extra toevoer van bagger.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Vanwege bovengenoemde risico's mag door de ingreep geen instabiele bodem ontstaan.

11.4.3 Beleidsregel 11.3: verbreden van oppervlaktewaterlichamen

Beleidsregel 11.3: verbreden van oppervlaktewaterlichamen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het verbreden van oppervlaktewaterlichamen, veranderen van het onderwatertalud en/of de oever wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) De schade aan de ecologische waarde door de verbreding/verandering van oppervlaktewaterlichamen in een groene oeverzone wordt volledig gecompenseerd waarbij:
 - i. de verminderde oeverlengte wordt hersteld tot de oorspronkelijke oeverlengte; en
 - ii. de vorm van de nieuw aan te leggen oever minimaal gelijk is aan de oorspronkelijke oever; en
 - iii. de compensatie plaatsvindt in hetzelfde oppervlaktewaterlichaam.
 - b) Het verbreden van het water levert geen risico's op ontstaan van een instabiele bodem.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Wat geldt voor verdieping van water (beleidsregel 11.2) geldt ook voor verbreding. Hier spelen dezelfde mechanismen een rol. De grootste risico's zitten in het onstabiel worden van de waterbodem en de oevers, waardoor het water snel ondieper wordt, en in de aantasting van ecologische waarden.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Verbreding niet mag in een natuurvriendelijk oever of binnen de Ecologische hoofdstructuur, tenzij het niet anders kan en er compensatie plaatsvindt van negatieve effecten. Daarbij is het vooral belangrijk dat de totale oeverlengte in het betreffende water niet kleiner wordt, omdat juist in de oever - op de grens van land en water - de ecologische waarde van het watersysteem het hoogst is. Ook de vorm van de oever is bepalend voor de ecologische waarde en deze moet dus vergelijkbaar zijn met de oorspronkelijke vorm. AGV bepaalt de voorschriften bij de vergunning op basis van de aanwezige ecologische waarde.
- b) Vanwege bovengenoemde risico's mag door de ingreep geen onstabiele bodem ontstaan.

11.4.4 Beleidsregel 11.4: verondiepen van oppervlaktewaterlichamen

Beleidsregel 11.4: verondiepen van oppervlaktewaterlichamen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het verondiepen van oppervlaktewaterlichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur.

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) na de verondieping blijft minimaal het leggerprofiel van primaire wateren in stand en
- b) bij secundaire wateren blijft de minimale waterdiepte in stand, volgens bijlage II bij het Keurbesluit onder 1.1 kolom 4, waarbij die gehele bepaling overeenkomstig van toepassing is.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Verondiepen van wateren brengt risico's met zich mee voor het watersysteem. Mechanismen die daarbij een rol spelen zijn:

- **Belemmering wateraan- en afvoer:** Belemmering treedt op als het profiel van de watergang (breedte en diepte) door de verondieping kleiner wordt dan minimaal noodzakelijk is. Voor primaire wateren staat het minimale profiel in de legger. Secundaire wateren zijn minder belangrijk voor de aan- en afvoer. Hiervoor gelden nog geen leggerprofielen, maar wel een minimale waterdiepte. Bij de verondieping dient men rekening te houden met de aanwas van bagger op de verondiepte waterbodem. Hierdoor is het niet wenselijk om het water te verondiepen tot aan de minimale waterdiepte.
- **Negatieve invloed op de ecologische kwaliteit:** te ondiepe wateren zijn ongunstig voor de ecologische kwaliteit, met name doordat ze snel opwarmen. Hierdoor komen allerlei processen op gang, zoals het ontstaan van zuurstofloosheid, het vrijkomen van voedingsstoffen uit de bodem en het vrijkomen van methaan uit de bodem (broeikasgas). Bij te hoge watertemperaturen kan massaal vissterfte optreden. In de winter kunnen ondiepe sloten makkelijker dichtvriezen, wat ook vissterfte en sterfte onder amfibieën tot gevolg kan hebben.

Beleidsregel

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) en b) Vanwege bovenstaande risico's moeten wateren blijven voldoen aan een minimale diepte.

11.4.5 Beleidsregel 11.5: herstel van de oorspronkelijke oeverlijn

Beleidsregel 11.5: herstel van de oorspronkelijke oeverlijn

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het herstel van de oorspronkelijke oeverlijn wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Bij het herstel van de oorspronkelijke oeverlijn van primaire wateren ligt de oeverlijn niet in het huidige leggerprofiel van het water; en
- b) De oeverlijn was niet verplaatst als compensatie voor een demping elders en/of als een maatregel van het waterschap; en
- c) De oorspronkelijke oeverlijn is tenminste even lang als de huidige oeverlijn.
- d) Bij secundaire wateren blijven de minimale afmetingen volgens bijlage II bij het Keurbesluit onder 1.1 kolom 4 in stand; en
- e) De eigenaren van de percelen die aan het water grenzen of van de grond onder het water stemmen in met het herstel van de oorspronkelijke oeverlijn;
- f) De ligging van de gewenste oeverlijn kan tot maximaal 15 jaar geleden als oorspronkelijke oeverlijn worden gekwalificeerd;

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. In de loop der jaren kan een oeverlijn verschuiven, bijvoorbeeld bij afkalving van oevers door golfslag.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Uiteraard mag de aanpassing van de oeverlijn niet leiden tot problemen in de aan- en afvoer van het watersysteem: het profiel mag niet kleiner worden dan wat minimaal nodig is volgens de legger voor een goede aan- en afvoer van water.
- b) De aanvrager moet ook kunnen aantonen dat de oeverlijn in de afgelopen 15 jaar daadwerkelijk ergens anders heeft gelegen en onbedoeld is verschoven. Dat wil zeggen: niet bewust verplaatst als compenserende maatregel voor demping elders of als maatregel in een watergebiedsplan.
- c) De oeverlengte mag niet kleiner worden dan in de huidige situatie. Dit is belangrijk vanwege de ecologische waarde van de oever.
- d) Secundaire wateren mogen niet te ondiep worden, vanwege het negatieve effect op de ecologische kwaliteit (zie ook 11.4).
- e) Herstel van de oeverlijn kan alleen als de grondeigenaren er mee instemmen.
- f) Als de initiatiefnemer kan aantonen dat hij de oeverlijn wil terugbrengen naar de situatie zoals die maximaal 15 jaar geleden was, is er geen sprake van 'demping' van water en hoeft de initiatiefnemer geen compenserende maatregelen te treffen.

11.4.6

Beleidsregel 11.6: algemene voorwaarden dempen van oppervlaktewater

Beleidsregel 11.6: algemene voorwaarden dempen oppervlaktewater

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor dempen van oppervlaktewaterlichamen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Het verlies aan open-waterberging en het effect op de water aan- en afvoer van de demping wordt volledig gecompenseerd, waarbij de omvang van de compensatie ten minste gelijk is aan het verlies aan berging door de demping. Bij het bepalen van de omvang van de compensatie blijven duikers buiten beschouwing; en
 - b) De uitvoerbaarheid van de compensatie gewaarborgd is (technisch, juridisch en financieel); en
 - c) De compensatie overeenkomstig beleidsregel 11.1 of, ingeval van primair water, de beleidsregels van hoofdstuk 12 plaatsvindt; en
 - d) De demping leidt niet tot geïsoleerde oppervlaktewaterlichamen of doodlopende oppervlaktewaterlichamen; en
 - e) De schade aan de ecologische waarde door de demping in een groene oeverzone wordt volledig gecompenseerd waarbij:
 - i. de verminderde oeverlengte wordt hersteld tot de oorspronkelijke oeverlengte; en
 - ii. de vorm van de nieuw aan te leggen oever is minimaal gelijk aan de oorspronkelijke oever; en
 - iii. de compensatie vindt plaats in hetzelfde oppervlaktewaterlichaam; en
 - f) De demping veroorzaakt geen grondwater- en oppervlaktewateroverlast bij nabijgelegen percelen; en
 - g) De demping leidt niet tot verkleining van het doorvaartprofiel of als er geen doorvaartprofiel is vastgesteld, tot belemmeringen voor de doorvaart in de middenstrook (2,5 m aan weerszijden van de as van de watergang).
 - h) Compenseren binnen watersysteem dat belast wordt.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Demping van oppervlaktewater vormt een risico voor het functioneren van het watersysteem. Daarbij spelen de volgende mechanismen een rol:

- **Minder berging:** Wateroverlast kan ontstaan als een gebied onvoldoende water kan bergen. Berging van water vindt onder andere plaats in het oppervlaktewatersysteem. Het dempen van oppervlaktewaterlichamen verkleint de bergingscapaciteit van het systeem.
- **Belemmering wateraan-en afvoer:** Wateroverlast kan ook ontstaan als het watersysteem het water onvoldoende snel kan afvoeren. Stagnatie in de afvoer ontstaat als water geïsoleerd ligt, bijvoorbeeld als gevolg van demping van een deel van de watergang. Dit kan leiden tot overstroming van nabijgelegen percelen. Ook als er geen sprake is van isolatie van water kan demping van een deel van het watersysteem leiden tot verminderde afvoer van grond- en oppervlaktewater uit nabijgelegen percelen: water kan minder snel wegstromen waardoor de peilen in de sloten en de grondwaterstand stijgen. Hierdoor kan wateroverlast in de percelen optreden.
- **Effect isolatie op ecologische kwaliteit:** Ook kan in geïsoleerde wateren de waterkwaliteit verslechteren door minder waterbeweging en 'verversing', waardoor zuurstofgebrek in het water kan optreden.
- **Effect minder oeverlengte op ecologische kwaliteit:** Als door demping de oeverlengte minder wordt heeft dat negatieve effecten op de ecologische kwaliteit, omdat juist de oever ecologisch waardevol is.
- **Belemmering van het vaarverkeer:** Demping van (een deel van een) vaarroute vormt een obstakel voor vaarverkeer en recreatief medegebruik.
- **Belemmering van onderhoud en toezicht:** Ook voor onderhoud en toezicht kan demping een obstakel vormen, daar waar het gebeurt met varend materieel.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) en b) en c) Dempen mag dan alleen als de aanvrager een compenserende maatregel treft waarmee de bergingscapaciteit en doorstroming van het systeem tenminste gelijk blijft.
- d) De demping mag niet leiden tot geïsoleerde oppervlaktewaterlichamen of doodlopende oppervlaktewaterlichamen, vanwege het effect op de wateraan- en afvoer en het ecologische effect. In stilstaand water kan sneller zuurstofgebrek optreden, waardoor bijvoorbeeld vissen dood kunnen gaan. Ook leidt isolatie er toe dat vissen zich niet meer van de ene naar de andere watergang kunnen verplaatsen.
- e) Het is belangrijk dat de totale oeverlengte in het betreffende water niet kleiner wordt, omdat juist in de oever - op de grens van land en water - de ecologische waarde van het watersysteem het hoogst is. Ook de vorm van de oever is bepalend voor de ecologische waarde en deze moet dus vergelijkbaar zijn met de oorspronkelijke vorm. Schade aan de ecologische waarde door de demping in een groene oeverzone moet volledig worden gecompenseerd in hetzelfde oppervlaktewaterlichaam. Compensatie is effectief en compenseert het negatieve waterhuishoudkundige effect van de demping
- f) De demping veroorzaakt geen grondwater- en oppervlaktewateroverlast bij nabijgelegen percelen; en
- g) Demping mag niet leiden tot belemmeringen voor het vaarwegverkeer of het recreatief medegebruik van water. Het onderhoud van (brede) oppervlaktewaterlichamen gebeurt meestal met varend materieel. Ook kan het waterschap op brede oppervlaktewaterlichamen het toezicht uitvoeren vanaf een boot.
- h) Compenseren binnen watersysteem dat belast wordt. Compensatie op een andere locatie is mogelijk wanneer het totale positieve effect op de waterhuishouding daarmee groter is.

11.4.7 Beleidsregel 11.7: gedeeltelijke demping primaire wateren in de boezem

Beleidsregel 11.7: gedeeltelijke demping van primaire wateren in boezemsysteem

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor gedeeltelijke demping van een primair water, dat onderdeel uitmaakt van het boezemsysteem wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De algemene voorwaarden van beleidsregel 11.6 gelden; en
- b) De gedeeltelijke demping wordt volledig gecompenseerd; en
- c) In de gebieden aangegeven op de verhangkaart, waar het verhang tussen de 1 cm en 2 cm/km ligt, vindt een specifieke afweging plaats tussen het effect op de doorstroming en de noodzaak van de demping.

- d) In de gebieden aangegeven op de verhangkaart, waar het verhang groter is dan 2 cm/km, is gedeeltelijke demping niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Demping van delen van het boezemsysteem brengt dezelfde risico's met zich mee als demping van wateren in polders (zie ook 11.6 en 11.7), maar kent extra risico's als het gaat om bescherming tegen overstroming.

Daarbij spelen de volgende mechanismen een rol:

- **Afname berging in de boezem:** De hoeveelheid waterberging in het boezemsysteem is van belang als het waterpeil stijgt. Er is ruimte nodig om dit water veilig te bergen. Als er onvoldoende bergingsruimte is kan het waterpeil zo ver stijgen dat het over de dijken kan stromen. Klimaatmodellen wijzen erop dat het vaker en harder kan gaan regenen, met extra belasting van het boezemsysteem als gevolg.
- **Belemmering wateraan- en afvoer:** Demping kan als gevolg hebben dat het water minder goed door kan stromen, waardoor het waterpeil bovenstrooms van de demping stijgt ten opzichte van benedenstrooms: het verhang wordt groter. Als het peil te veel stijgt bestaat het risico dat de dijken bovenstrooms in de boezem niet meer voldoen aan de vereiste hoogte die de veiligheidsnormen voorschrijven.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht. Vanwege de risico's is AGV terughoudend met het verlenen van vergunningen voor demping in de boezem en zijn er strikte voorwaarden.

- a) De gedeeltelijk demping mag niet leiden tot minder berging, geïsoleerde of doodlopende wateren, schade aan ecologische waarde, belemmering van wateraan- en afvoer en belemmering van het vaarverkeer.
- b) Zeker met het oog op de klimaatontwikkelingen in de toekomst is het belangrijk dat alle afname in waterberging volledig wordt gecompenseerd. In de vergunning stelt het waterschap eisen aan compenserende maatregelen. Een compenserende maatregel voor het dempen in de boezem kan zijn: het verlagen van het maaiveld van boezemland, ter plekke van de demping of elders in het boezemsysteem. Boezemland mag onder water lopen bij hoogwater. Het fungeert als 'reserve-opvangbak'. Door de verlaging van het maaiveld kan het boezemland meer water bergen, waardoor de totale bergingscapaciteit van het systeem na de compensatie gelijk blijft. Belangrijk aandachtspunt hierbij is dat boezemland ecologisch gezien van grote waarde is. Een compenserende maatregel voor het dempen van boezem mag niet leiden tot verslechtering van de ecologische waarde. Daarnaast moet ook de doorstroming in tijden van hoog water voldoende blijven, omdat het waterpeil in de boezem anders alsnog te veel kan stijgen. Een compenserende maatregel mag elders in het boezemsysteem worden genomen als het waterschap van mening is dat de situatie op die locatie knellender is dan de locatie waar de demping plaatsvindt. Bij deze werkwijze moet nog steeds worden voldaan aan alle andere voorwaarden uit deze beleidsregel.
- c) en d) Daarnaast zet het waterschap zich in om het water goed door te laten stromen, ook bij hoge waterstanden. Als maat voor de doorstroming wordt het verhang in cm per km gebruikt. Een verhang in de waterstand is nodig om water te laten stromen, maar een te groot verhang kan ervoor zorgen dat water niet goed of niet snel genoeg kan worden afgevoerd. Met een te groot verhang in de boezem bestaat het risico dat de dijken in het zuidelijke deel van de boezem niet meer voldoen aan de veiligheidsnormen. In de toekomst verwachten we dat de zeespiegel verder stijgt en de intensiteit van neerslag toeneemt. Dit zorgt voor een grotere uitdaging om het water goed en snel af te voeren. Daar waar het verhang kleiner dan of gelijk is aan 1 cm/km, wordt de doorstroming niet belemmerd. Op deze locaties mag het verhang ook niet verslechteren.

Waar het verhang groter is dan 1 cm/km wordt de doorstroming belemmerd. Op die locaties ligt een opgave om de doorstroming te verbeteren. In de gebieden aangegeven op verhangkaart waar het verhang tussen de 1 en 2 cm/km ligt, wordt een specifieke afweging gemaakt tussen het effect op de doorstroming en de noodzaak van de demping. Een alternatief kan bijvoorbeeld zijn om overhangende constructies te gebruiken, in plaats van constructies waarbij palen in het water worden aangebracht. Een demping, in een gebied waar het verhang 2 cm/km of hoger is, is onwenselijk.

11.4.8 Beleidsregel 11.8: ophogen/bebouwen van boezemland

Beleidsregel 11.8: ophogen/bebouwen van boezemland

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het ophogen/bebouwen van boezemland wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaard en maatstaf:
- a. Het ophogen/bebouwen van overstroombaar boezemland is niet verenigbaar met de hierboven bedoelde oogmerken en specifieke zorgplichten.
 - b. Als ondanks beleidsregel a) een beroep wordt gedaan op zwaarwegende redenen van openbaar belang als bedoeld in artikel 2.39 van de Keur wordt in ieder geval het volgende meegewogen:
 - Het verlies aan berging op het boezemland wordt volledig gecompenseerd. De omvang van de compensatie is tenminste gelijk aan het verlies aan berging door de ophoging/bebouwing

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Ophogen/bebouwen van boezemland brengt risico's met zich mee voor het watersysteem. Daarbij spelen de volgende mechanismen een rol:

- **Vermindering van de bergingscapaciteit:** Boezemland is onderdeel van het boezemsysteem. Het zijn (droge) stukken land die tussen de boezemwaterkeringen (dijken) en de boezem zelf in liggen. Overstroombaar boezemland zijn onbebouwde delen van het boezemland die bij hoog water (maximaal 0,00 m NAP) onder water komen te staan. Dit boezemland heeft een functie als waterberging bij hoge waterstanden op de boezem en heeft vaak hoge ecologische waarden. Bij hoge waterstanden op de boezem kan het overstroombaar boezemland onder water lopen. Hiermee draagt het boezemland bij aan de waterberging in de boezem. Het zorgt ervoor dat het waterpeil in de boezem minder hard stijgt. Klimaatverandering leidt ertoe dat het vaker en harder gaat regenen. Dit betekent ook dat er voldoende ruimte moet zijn voor water en daarmee ook waterberging. Het beschermen van overstroombaar boezemland kan dan ook worden gezien als een vorm van klimaatadaptatie. De druk op de ruimte neemt toe vanuit diverse ruimtelijke ontwikkelingen. (Overstroombaar) boezemland wordt steeds vaker gezien als een aantrekkelijke locatie om nieuwe woningen te realiseren. Gezien de grote uitdagingen van de toekomst, is het niet langer wenselijk dat overstroombaar boezemland wordt bebouwd.
- **Negatief effect op ecologische kwaliteit:** Overstroombaar boezemland vormt, omdat dit vlak boven het waterpeil ligt, een unieke leefomgeving voor flora en fauna. Boezemland vormt een unieke overgang van een natte leefomgeving (in de boezem) naar een droge omgeving. Hierdoor is het overstroombaar boezemland ecologisch gezien van grote waarde. Overstroombaar boezemland draagt daardoor bij aan een goede waterkwaliteit.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- Alleen in gevallen van zwaarwegende redenen van openbaar belang kan een uitzondering worden gemaakt. Hierbij valt te denken aan grote infrastructurele projecten, waarvoor een tracébesluit is opgesteld. Bij deze projecten blijft de voorwaarde bestaan dat het verlies aan berging op het boezemland volledig moet worden gecompenseerd.

11.4.9 Beleidsregel 11.9 Maatwerkvoorschriften opbarsting

Beleidsregel 11.9: Maatwerkvoorschriften verdiepen secundaire wateren (opbarsting)

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het verdiepen van secundaire wateren wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,

waarbij het bestuur kan maatwerkvoorschriften stellen:

- a) omtrent de inhoud van de maatregelen bij een melding in geval van opbarsting bij het verdiepen van secundaire wateren. Het gaat hierbij om alle maatregelen die nodig zijn om de breuk in de waterbodem (opbarsting) te dichten en de schade aan het watersysteem als gevolg van de breuk ongedaan te maken of, als dat niet mogelijk is, te beperken.
- b) waarin een maximale diepte van de waterbodem ten opzichte van het laagste streefpeil voorgeschreven wordt die afwijkt van de waarden in art. 2.2 lid 2 onder h van het Keurbesluit:
 - i. indien uitvoering van art. 2.2 lid 2 onder h van het Keurbesluit redelijkerwijs niet mogelijk is; of
 - ii. tot gevolg kan hebben dat de waterbodem opbarst; of
 - iii. verlies aan ecologische kwaliteit en waterkwaliteit tot gevolg kan hebben.
- c) voor groene oeverzones over het herstel van de oeervervegetatie.

Op de voorbereiding van het besluit tot het vaststellen van maatwerkvoorschriften is de afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Verdieping van secundaire wateren kan een negatief effect hebben op het watersysteem. De mechanismen die hierbij een rol spelen zijn beschreven onder 11.2.

Beleidsregel

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- Vanwege de risico's kan het waterschap maatwerkvoorschriften stellen voor de manier van uitvoeren van de werkzaamheden.

12 Beleidsregels voor stedelijke uitbreiding

12.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op uitbreiding van verhard oppervlak.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

De begrenzing van stedelijk en glastuinbouwgebied staat op de Keurkaart.

12.2 Toelichting op typen stedelijke uitbreiding

Bij dit thema gaat het om de nieuwbouw in stedelijk gebied, verdichting van de bebouwing in stedelijk gebied, de aanleg van kassen en van wegen. Het gaat om verharding van het oppervlak, waardoor regenwater niet in de bodem kan infiltreren. Kunstgrasvelden en sportvelden vallen niet onder 'verharding oppervlak'. Ook terreinen die braak liggen waar eerder bebouwing op stond worden beschouwd als 'al verhard', als de bestemming niet is gewijzigd.

12.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.1 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.2 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op stedelijke uitbreiding:

Art. 2.3: vergunningplicht.

Art. 2.4: Compensatienorm verhard oppervlak

Art. 2.5: Ontwerp en inrichting watersysteem

Art 2.6: Waterbergingsvoorzieningen

De voorwaarden in de beleidsregels gelden voor de aanleg van verhard oppervlak van meer dan 1000 vierkante meter in stedelijk gebied of glastuinbouwgebied of meer dan 5000 vierkante meter in overig gebied. Ze gelden voor de verharding zelf, maar ook voor de keuze van compenserende maatregelen.

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen is er geen vergunning nodig. In het Keurbesluit Vrijstellingen staat wanneer dat het geval is voor aanleg van verhard oppervlak

Paragraaf 2.10: Verhard oppervlak in de beschermingszone van primaire wateren.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor grondwateronttrekkingen zijn:

- De beleidsregels voor graven of grond verstoren in of nabij waterkeringen.

12.4 Beleidsregels voor aanleg verhard oppervlak

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor aanleg verhard oppervlak

De Keurartikelen en beleidsregels voor aanleg van verhard oppervlak zijn bedoeld om te zorgen dat het watersysteem hevige neerslag goed kan blijven verwerken, doordat het regenwater voldoende de bodem in kan trekken of naar een bergingslocatie kan.

Beleidsregel 12.1: algemene voorwaarden aanleggen verhard oppervlak

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het aanleggen van verhard oppervlak met een doorlatendheid van minder dan 90 l/s/ha: wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.1 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.2 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) De verharding wordt zodanig aangelegd dat het hemelwater gecontroleerd kan afstromen naar het open water of de bergingsvoorzieningen; **en**
 - b) Het verlies aan berging als gevolg van de aanleg van het verharde oppervlak wordt gecompenseerd. De compensatie wordt in beginsel gerealiseerd vóórdat de verharding plaatsvindt.
 - c) Hoeveel compensatie (in de vorm van open water) nodig is verschilt per afwateringsgebied: uitgangspunt is 10 % van de oppervlakte van het verhard oppervlak dat er bij komt, tenzij het bestuur anders besluit tot minder of meer, waarbij een maximum geldt van 20 %..

Motivering**Oogmerken en specifieke zorgplicht**

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Het aanleggen van verhard oppervlak, zoals asfalt en bestrating, kan risico's met zich meebrengen voor het watersysteem. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Overbelasting:** Verhard oppervlak, zoals asfalt, bestrating of bebouwing, vormt een barrière voor regenwater om de bodem in te trekken. De meeste soorten asfalt en bestrating hebben een doorlatendheid van minder dan 90 l/s/ha. Hierin kan nauwelijks of geen infiltratie van regenwater in de bodem plaatsvinden. In plaats van in de bodem te verdwijnen stroomt het regenwater over het verharde oppervlak naar het oppervlaktewatersysteem of de riolering. Meer verhard oppervlak betekent dan ook een grotere belasting van het oppervlaktewatersysteem en/of het rioleringsysteem, dat daardoor meer moeite krijgt zware regenbuien op te vangen. Dat kan leiden tot overstromingen en water op straat.
- **Minder infiltratie- en bergingscapaciteit:** nieuwbouw in stedelijk gebied, verdichting van bestaand stedelijk gebied, de aanleg van kassen of de aanleg van wegen neemt ruimte in beslag waar water niet langer in de bodem kan zakken. Bij veel neerslag kan het gebied het water minder goed opvangen en kan wateroverlast ontstaan. Ook wordt het grondwater in de ondergrond minder goed aangevuld als het water niet de bodem in kan zakken, met verdroging als gevolg.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De aanvrager voorzieningen treffen om het regenwater gecontroleerd af te laten stromen naar het open water of naar bergingsvoorzieningen. Het doel hiervan is dat de verharding niet mag leiden tot een zwaardere belasting van het watersysteem en dat de maximaal toegestane peilstijging in het systeem gelijk blijft, ook na de aanleg van de verharding.
- b) De belangrijkste voorwaarde is dat de aanvrager vooraf het verlies aan infiltratie-/bergingscapaciteit moet compenseren en dat de compensatie – ook op langere termijn – goed blijkt werken en voldoende effect heeft. Compensatie kan plaatsvinden op verschillende manieren:
 - Door het graven van open water ('traditionele' berging).
 - Door 'alternatieve' waterberging (of 'bergingsvoorzieningen'):
 - Het bestemmen van laaggelegen land, overstroombaar land.
 - Het aanleggen van vegetatiedaken.
 - Het aanleggen van constructies die bestemd zijn voor de opvang van regenwater.
 Bij toepassing van alternatieve waterberging(en) is meestal nog een traditionele berging van beperkte afmetingen nodig om de aanleg van verhard oppervlak te compenseren.
- c) Hoeveel compensatie (in de vorm van open water) nodig is verschilt per afwateringsgebied: maximaal 20% van de oppervlakte van het verhard oppervlak dat er bij komt, tenzij het bestuur besluit dat het minder kan zijn.

Beleidsregel 12.2: compensatie door alternatieve regenwaterberging met behulp van laaggelegen land

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor de aanleg van verharding waarbij gecompenseerd wordt door alternatieve regenwaterberging, met behulp van laaggelegen land wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.1 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.2 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) Er wordt voldaan aan de voorwaarden in beleidsregel 12.1; en
 - b) De waterbergende functie van het laaggelegen land dient in het bestemmingsplan te worden vastgelegd; en
 - c) Het voor waterberging bestemde laaggelegen land dient voor deze gebruiksfunctie te worden ingericht; en
 - d) De aanvrager treft een voorziening waarmee het opgevangen hemelwater gecontroleerd kan worden afgevoerd naar het oppervlaktewater; en
 - e) Bij toepassing van de alternatieve regenwaterberging is het effect op het watersysteem gelijkwaardig aan het effect van compensatie door aanleg van water.

Motivering**Oogmerken en specifieke zorgplicht**

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewateren richten zich op het functioneren van het watersysteem. Laaggelegen gronden in de buurt van het oppervlaktewatersysteem kunnen bijdragen aan de bergingscapaciteit, als ze mogen en kunnen overstromen na een flinke regenbui. Ze vangen dan als het ware de afvoerpiek op en voorkomen daarmee wateroverlast in andere gebieden waar dat minder wenselijk is. Geschikte gebieden zijn bijvoorbeeld speelveldjes of groenstroken, waarvoor periodieke overstroming niet bezwaarlijk is.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Het water moet gecontroleerd kunnen afstromen naar het oppervlaktewater en de compensatie moet voldoende zijn.
- b) Een laaggelegen gebied *mag* alleen overstromen als de waterbergende functie in het bestemmingsplan staat.
- c) Het *kan* alleen overstromen als het gebied er voor is ingericht en overtollig regenwater daadwerkelijk het gebied instroomt.
- d) Het water moet er ook weer weg kunnen en de aanvrager moet zorgen dat dit op een gecontroleerde manier kan plaatsvinden.
- e) Uiteraard moet de berging ook voldoende groot zijn. De aanvrager moet daarom aantonen dat het effect op het watersysteem gelijkwaardig is aan het effect van compensatie door aanleg van open water.

13 Beleidsregels voor grondwateronttrekkingen

13.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels vormen het afwegingskader voor vergunningverlening en voor de voorschriften bij een vergunning of bij een vrijstelling: in dit geval op het gebied van grondwateronttrekkingen en het verlagen van de grondwaterstand.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

Het beleid van AGV is gebiedsgericht. Dit komt onder meer tot uiting door rekening te houden met de zettingsgevoeligheid van het gebied en daarnaast met kwelafhankelijke natuurgebieden. Op de niet-zettingsgevoelige, hogere gronden (dat zijn de zandgronden in het Gooi en bij Muiderberg) geldt een ruimere grens voor vrijstelling van de vergunningplicht. Hier geldt dat een afname van kwel kan leiden tot negatieve effecten op de kwelafhankelijke natuur. Daarom moet in principe het onttrokken grondwater weer teruggebracht worden in het grondwatersysteem.

13.2 Toelichting op typen grondwateronttrekkingen

Onttrekkingen waar de provincie vergunning voor verleent

Het waterschap is niet de vergunningverlenende instantie voor alle grondwateronttrekkingen: de provincie verleent de vergunningen voor onttrekkingen voor drinkwatervoorziening, industriële onttrekkingen groter dan 150.000 m³ per jaar en onttrekkingen voor bodemenergiesystemen.

Onttrekkingen waar het waterschap vergunning voor verleent

Het waterschap verleent vergunningen voor de volgende grondwateronttrekkingen:

- **Bronbemalingen**
Dit zijn tijdelijke verlagingen van het grondwaterpeil om bouwwerkzaamheden uit te kunnen voeren voor bouwwerken en infrastructuur beneden het normale grondwaterpeil. Voorbeelden zijn: de aanleg van funderingen, (parkeer)kelders, riolering, andere leidingen en kabels of het drooghouden van ontgravingsputten voor bodemsaneringen.
- **Grondwateronttrekkingen ten behoeve van bodemsanering**
Bij bodemsaneringen (zowel grond- als grondwatersaneringen) zijn er tijdelijke en (semi-)permanente onttrekkingen nodig voor het saneren van verontreinigingen in de ondergrond.
- **Onttrekkingen ten behoeve van beregening en bevloeiing**
Hierbij gaat het om tijdelijke onttrekkingen voor:
 - Het voorkomen van droogteschade (met name in de zomerperiode).
 - Het voorkomen van vorstschade.
 - Beregening van kunstgrasvelden (om ze beter bespeelbaar te maken).Het voorkomen van droogteschade komt het meest voor.
- **Permanente onttrekkingen voor bouwwerken en infrastructuur**
Dit zijn onttrekkingen door middel van bouwkundige of civieltechnische constructies die het grondwaterpeil permanent kunstmatig laag houden (constructie volgens polderprincipe). Het doel hiervan is bouwkosten te besparen. Ze komen vooral voor in stedelijk gebied bij (half)verdiepte parkeerkelders of tunnels.
- **Proefbemalingen**
Dit zijn bemalingen die bij wijze van proef grondwater onttrekken, de zogeheten pompproef. In het algemeen is het doel van deze bemalingen om tot een goede inrichting te komen voor een bronbemaling of grondwatersanering.
- **Overige onttrekkingen**

Overige onttrekkingen zijn bijvoorbeeld:

- Noodvoorzieningen (bijvoorbeeld bluswater, water voor noodstroomvoorzieningen, onttrekkingen bij reparaties of calamiteiten).
- Industriële onttrekkingen kleiner dan 150.000 m³ per jaar zoals wasstraten.
- Bedrijfsmatige onttrekkingen van water dat niet bedoeld is voor consumptie (bijvoorbeeld: veedrenking, schoonspoelen van stallen en machines, stofbestrijding bij sloopwerkzaamheden, het tegengaan van broeien bij opslag van houtsnippers).
- Bedrijfsmatige onttrekkingen die bedoeld zijn voor consumptie (bijvoorbeeld water voor bierbrouwerijen – geen kleine drinkwateronttrekkingen, want daarvoor is de provincie bevoegd gezag).
- Bevloeiing / beregening voor de glastuinbouw (permanente watervraag).
- IBC-maatregelen voor grondwaterverontreinigingen ((semi-)permanente onttrekkingen, bedoeld als beheersmaatregel om verdere verspreiding van mobiele verontreinigingen te voorkomen).
- Doorstroming van drukriolen.
- Onttrekkingen om de ontwateringsdiepte te vergroten, met als doel de grondwaterstand te verlagen tot onder het peil van het oppervlaktewater in het betreffende gebied. In het algemeen hebben deze bemalingen een permanent karakter en vinden ze plaats door middel van een drainagesysteem dat bemalen wordt.
- Onttrekkingen in het kader van grondwateroverlast.

Type onttrekkingen waarvoor geen melding of vergunning nodig is

De beleidsregels gelden niet voor grondwateronttrekkingen zonder toepassing van een pomp en bemaling. Dit speelt bijvoorbeeld bij het aanbrengen van een laag zand met daarin drainage; door de druk van het opgebrachte zand zal het grondwater in beweging komen naar boven en naar opzij. Hiervoor is geen melding of vergunning nodig.

13.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.7 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.8 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Artikel 2.9: Vergunningplicht

Art. 2.10 Melden en meten van onttrekkingen en infiltraties

Art. 2.11 Uitzonderlijke omstandigheden

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen is er geen vergunning nodig. In het Keurbesluit Vrijstellingen staat wanneer dat het geval is voor grondwateronttrekkingen.

Paragraaf 2.1: grondwateronttrekkingen en –infiltraties.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor grondwateronttrekkingen zijn:

- De beleidsregels voor graven of grond verstoren in of nabij waterkeringen.
- De beleidsregels voor kabels en leidingen in of nabij waterstaatswerken.
- De beleidsregels voor onderbemalingen.

13.4 Beleidsregels voor grondwateronttrekkingen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor grondwateronttrekkingen

De Keurartikelen en beleidsregels voor grondwateronttrekkingen dragen bij aan een duurzaam beheer van de grondwatervoorraad. Wetgeving en beleid op het gebied van grondwater staan in de Waterwet, de Grondwaterrichtlijn van de Europese Kaderrichtlijn Water, provinciale waterplannen en grondwaterplannen, de Waterverordening van AGV en in het Waterbeheerplan van AGV. De doelstelling op hoofdlijnen is dat de hoeveelheid en kwaliteit van het grondwater geschikt moet zijn en blijven voor duurzaam gebruik door mens en natuur. Risico's van een grondwateronttrekking zijn met name dat de grondwaterstand daalt, waterstromen veranderen en de kwaliteit van het grondwater verslechtert. Dit kan nadelig of schadelijk zijn voor andere belangen, zoals: natuur, landbouw, bebouwing, civieltechnische werken zoals kunstwerken, waterkeringen en wegen, drinkwatervoorziening, groenvoorziening, archeologische, aardkundige en cultuurhistorische waarden, de werking van een bodemenergiesysteem, de werking van een grondwatersanering enz. Ook infiltratie van water in de ondergrond heeft risico's voor grondwaterstanden en –kwaliteit. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor grondwateronttrekkingen en infiltraties.

13.4.1 Beleidsregel 13.1: algemene voorwaarden voor grondwateronttrekkingen

Beleidsregel 13.1: algemene voorwaarden grondwateronttrekkingen en infiltraties

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een grondwateronttrekking (en eventuele infiltratie) wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.7 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.8 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De onttrekking en/of infiltratie leidt niet tot negatieve effecten op de kwaliteit van het grondwater. Dit betekent dat de onttrekking onder meer niet leidt tot:
 - o Het aantrekken van zout of brak grondwater waardoor blijvende schade ontstaat.
 - o Significante verplaatsing van grondwaterverontreinigingen (afhankelijk van omvang en ernst van de verontreiniging).
 - o Het belemmeren van mogelijkheden tot sanering van grondwaterverontreinigingen.
 - o Significante invloed op een koude-/warmte bel, behorend bij koude-warmte winning door bodemenergiesystemen.
- b) Als grondwater van goede kwaliteit gebruikt wordt voor laag- of middelwaardige toepassingen, brengt de onttrekker dit zoveel mogelijk terug in de bodem. Daarbij geldt dat de retourbemaling doelmatig en duurzaam moet zijn (doelmatig en duurzaam wil zeggen dat de retourbemaling de negatieve effecten van de onttrekking tegengaat en daarnaast geen andere negatieve effecten veroorzaakt).
- c) De onttrekking voor laagwaardige toepassingen is zo beperkt mogelijk.
- d) Waar mogelijk neemt de onttrekker waterbesparende maatregelen.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor grondwater richten zich op het functioneren van het watersysteem en het voldoende beschikbaar blijven van goed grondwater. Grondwateronttrekkingen kunnen een negatief effect hebben op het watersysteem. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Afname zoetwatervoorraad:**
De totale hoeveelheid beschikbaar zoet grondwater kan afnemen als gevolg van onttrekkingen.
- **Verlaging van de grondwaterstand:**
Negatieve effecten van verlaging van de grondwaterstand kunnen bijvoorbeeld zijn: verdroging van grondwaterafhankelijke natuur en groenvoorzieningen, droogteschade in de landbouw, schade aan bebouwing door ongelijkmatige zettingen of het droogvallen van houten paalkoppen, schade aan keringen door verminderde stabiliteit, droogvallen van vijvers.
- **Verlaging van kweldruk:**
Bij kwel komt grondwater vanuit de ondergrond omhoog. Bepaalde – vaak zeldzame en waardevolle –

natuurtypen zijn afhankelijk van kwelwater. Door een grondwateronttrekking kan een kwelstroom verdwijnen, hetgeen schadelijk is voor de natuur die er van afhankelijk is.

- **Doorboren van slecht doorlatende lagen:**
De ondergrond bestaat uit verscheidene watervoerende lagen, met elk een eigen specifieke waterkwaliteit. Deze zijn onderling gescheiden door slecht doorlatende lagen. Bij doorboring van zo'n slecht doorlatende laag kan water uit de ene in de andere watervoerende laag stromen en de specifieke grondwaterkwaliteit beïnvloeden.
- **Verandering van grondwaterstroming:**
Als door een grondwateronttrekking de grondwaterstroming verandert, kan dit bijvoorbeeld leiden tot ongewenste verspreiding van een vervuiling in de ondergrond, of tot ongewenste verplaatsing van een koude-/warmtebel.
- **Verandering van grondwaterkwaliteit:**
Verandering van de grondwaterkwaliteit kan optreden als de onttrekking leidt tot:
 - Het aantrekken van zout of brak grondwater.
 - Verplaatsing van grondwaterverontreinigingen.
- **Belemmering van een grondwatersanering:** een onttrekking mag de mogelijkheden om grondwaterverontreinigingen te saneren niet belemmeren.
- **Het verplaatsen van koude-/warmtebel,** behorend bij koude-warmtewinning.

Ook infiltratie kan een negatief effect hebben op het watersysteem. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Verhoging van de grondwaterstand:**
Dit kan leiden tot wateroverlast en daarmee tot schade aan bijvoorbeeld bebouwing, landbouw of natuur (onder andere monumentale bomen).
- **Verhoging van de kweldruk:**
Ook dit kan leiden tot wateroverlast op plaatsen waar dat niet gewenst is.
- **Verandering van grondwaterstroming.**
- **Verandering van grondwaterkwaliteit:**
Door menging kan de temperatuur verhogen of de kwaliteit achteruitgaan.
- **Opbarsting:**
Het 'openbarsten' van de deklaag door toegenomen waterdruk van onderaf.

Ook het beëindigen of verminderen van een onttrekking kan een negatief effect hebben op het watersysteem. Daarbij kan het volgende mechanisme een rol spelen:

- **Verhoging van de grondwaterstand:** met name grote grondwateronttrekkingen die stoppen of verminderen kunnen aanleiding zijn tot grondwateroverlast (advies van de Commissie Integraal Waterbeheer 'Samen leven met grondwater' (2004)).

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De onttrekking mag de kwaliteit van het grondwater niet negatief beïnvloeden. Ook bij infiltratie mag de kwaliteit van het grondwater niet worden beïnvloed. Dat betekent dat in beginsel en zo nodig na zuivering infiltratie plaats moet vinden in dezelfde watervoerende laag als waaruit de onttrekking plaatsvindt. Daarnaast mag de onttrekking ook de mogelijkheden om grondwaterverontreinigingen te saneren niet belemmeren;
- b) Bij gebruik van grondwater van goede kwaliteit is het uitgangspunt dit zoveel mogelijk terug te brengen in de bodem, mits retourbemaling doelmatig is. Retourbemaling betekent dat er compensatie plaatsvindt van de grondwateronttrekking door water terug te brengen in de bodem. Een retourbemaling moet doelmatig en duurzaam zijn. Dat betekent dat het de negatieve effecten van de onttrekking tegen gaat en geen andere negatieve effecten veroorzaakt, zoals wateroverlast, verstopping van de bronnen of verslechtering van de grondwaterkwaliteit. Het opgepompte grondwater moet zoveel mogelijk geïnfilteerd worden in hetzelfde watervoerende pakket als waaruit de onttrekking plaatsvindt. Bij retourbemaling is het gebruik van chemische middelen die de grondwaterkwaliteit verslechteren niet toegestaan (bijvoorbeeld om putverstoppingen te voorkomen of op te heffen) .

- c) Laagwaardig gebruik stelt lage eisen aan de waterkwaliteit. Het is onwenselijk om hiervoor het kwalitatief goede grondwater te gebruiken. Als het niet anders kan zal in ieder geval de bemaling en/of de retourbemaling zo doelmatig en efficiënt mogelijk moeten worden ingericht en gebruikt. Bijlage 16.4 bevat een overzicht van laag-, middel- en hoogwaardig gebruik.
- d) Voorbeelden van waterbesparende maatregelen zijn het gebruiken van damwanden en waterremmende lagen zoals waterglas. Ook is het mogelijk bij een bronbemaling onderwaterbeton te gebruiken, een andere bemalingswijze te kiezen of het proceswater bij industriële onttrekkingen her te gebruiken. Waterbesparende maatregelen uitvoeren betekent dat er een minder grote onttrekking nodig is.

Rekening houden met cumulatieve effecten

Bij een vergunningaanvraag voor een onttrekking (en eventueel infiltratie) moet de waterbeheerder de effecten afwegen. Belangrijk bij de afweging is om steeds rekening te houden met **cumulatieve effecten** van alle bestaande onttrekkingen. Daar waar de effecten van onttrekkingen de grens van het eigen beheergebied overschrijden, is het van belang om ook de naburige grondwaterbeheerders (provincie, waterschappen) bij de belangenafweging te betrekken.

13.4.2 Beleidsregel 13.2: effecten op andere belangen

Beleidsregel 13.2: grondwateronttrekkingen met negatieve effecten op andere belangen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een grondwateronttrekking (en eventuele infiltratie) waarbij een negatief effect optreedt op andere bij het grondwater betrokken belangen wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.7 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.8 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Beleidsregel 13.1 is van toepassing.
- b) Er zijn geen negatieve effecten op doelen van grondwaterafhankelijke natuur in Natura 2000-gebieden. Als dat wel het geval is moet de onttrekker deze negatieve effecten door maatregelen volledig ongedaan maken.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor grondwater richten zich op het functioneren van het watersysteem en het voldoende beschikbaar blijven van goed grondwater. In sommige gevallen leidt een grondwateronttrekking tot schade aan andere bij het grondwater betrokken belangen. Andere belangen zijn bijvoorbeeld natuur, landbouw, bebouwing, civieltechnische werken (zoals kunstwerken, waterkeringen en wegen), drinkwatervoorziening, groenvoorziening, archeologische, aardkundige en cultuurhistorische waarden, de werking van een koude-warmteopslagsysteem, de werking van een grondwatersanering en dergelijke. Of de effecten op andere belangen aanvaardbaar zijn, hangt af van:

- De status van het andere belang:
Als de status van het andere belang is vastgelegd in andere plannen, weegt dit zwaar. Dit geldt bijvoorbeeld voor gebieden met een Natura 2000-status (beschermd natuurgebied) en voor archeologische waarden en aardkundige monumenten.
- Omkeerbaarheid van effecten (op korte termijn).
- Beschikbaarheid van aanvaardbare alternatieven.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De onttrekking mag de grondwaterkwaliteit niet verslechteren, toepassen retourbemaling (indien doelmatig en duurzaam), geen goed grondwater winnen voor laagwaardig gebruik en toepassen waterbesparende maatregelen.

- b) De aanvrager moet maatregelen treffen om de ongewenste effecten voldoende ongedaan te maken en in bepaalde gevallen geheel ongedaan te maken. Dat laatste geldt voor grondwaterafhankelijke natuur in Natura 2000-gebieden (beschermde natuurgebieden). Voor Natura 2000-gebieden geldt dat er een wettelijke verplichting is om bepaalde natuurdoelen te realiseren.

13.4.3 Beleidsregel 13.3: bronbemaling

Beleidsregel 13.3: bronbemaling

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een bronbemaling wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.7 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.8 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Beleidsregels 13.1 en 13.2 zijn van toepassing.
- b) De bemaling en, indien aanwezig, de retourbemaling worden zo doelmatig en efficiënt mogelijk ingericht en gebruikt.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor grondwater richten zich op het functioneren van het watersysteem en het voldoende beschikbaar blijven van goed grondwater. Bronbemalingen vallen onder laagwaardig gebruik van grondwater. Voor risico's: zie 13.1.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De onttrekking mag de grondwaterkwaliteit niet verslechteren, toepassen retourbemaling (indien doelmatig en duurzaam), geen goed grondwater winnen voor laagwaardig gebruik en toepassen waterbesparende maatregelen. De ongewenste effecten ongedaan maken bij Natura2000-gebieden en bij archeologische waarden.
- b) De bemaling en/of een retourbemaling moeten zo doelmatig en efficiënt mogelijk worden ingericht en gebruikt. Vaak is het mogelijk de onttrekking te beperken door het toepassen van een alternatieve bouwmethode. Bij alternatieve bouwmethoden gaat het bij kans op schade aan gebouwen regelmatig om toepassing van damwanden. Bij kans op schade aan belangrijke en kwetsbare objecten kan het ook gaan om toepassing van onderwaterbeton.

13.4.4 Beleidsregel 13.4: bodemsanering

Beleidsregel 13.4: bodemsanering

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een onttrekking ten behoeve van een bodemsanering wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.7 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.8 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Beleidsregels 13.1 en 13.2 zijn van toepassing.
- b) De bemaling wordt zoveel mogelijk beperkt door efficiënt ontwerp en/of toepassing van alternatieve technieken.

Motivering

Onttrekkingen voor bodemsanering kunnen tijdelijk zijn of (semi-)permanent:

- **Tijdelijke onttrekking voor het ontgraven van verontreinigde grond in droge omstandigheden:**
Deze ontgravingsputten vertonen in aanpak, duur, omvang en effecten grote overeenkomsten met bouwputten.
- **Tijdelijke onttrekking voor de sanering van verontreinigd grondwater:**
Grondwatersaneringen zijn net als bronbemalingen meestal tijdelijk, maar duren doorgaans langer, terwijl de hoeveelheid onttrokken water en de daarmee gepaard gaande effecten meestal kleiner zijn.
- **(Semi-)permanente onttrekkingen:**
Deze zijn bedoeld als beheersmaatregel om verdere verspreiding van mobiele verontreinigingen te voorkomen (de zogenaamde IBC-saneringen). Deze vallen onder de onttrekkingen voor overige doeleinden.

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor grondwater richten zich op het functioneren van het watersysteem en het voldoende beschikbaar blijven van goed grondwater. Voor bodemsaneringen gelden vergelijkbare risico's als voor bronbemalingen.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De onttrekking mag de grondwaterkwaliteit niet verslechteren, toepassen retourbemaling (indien doelmatig en duurzaam), geen goed grondwater winnen voor laagwaardig gebruik en toepassen waterbesparende maatregelen. De ongewenste effecten ongedaan maken bij Natura2000-gebieden en bij archeologische waarden.
- b) De essentie is de onttrekking zo veel mogelijk te beperken door een efficiënt ontwerp of door alternatieve technieken toe te passen. Tegenwoordig zijn er meer saneringstechnieken mogelijk (met name in-situ saneringen) zonder of met minimale onttrekkingen.

13.4.5 Beleidsregel 13.5: berekening of bevoeiing

Beleidsregel 13.5: berekening of bevoeiing

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een onttrekking ten behoeve van berekening of bevoeiing wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.7 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.8 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Beleidsregels 13.1 en 13.2 zijn van toepassing.
- b) De onttrekker streeft naar het beperken van de hoeveelheid te onttrekken grondwater op basis van een voorkeursvolgorde. Dit betekent dat de onttrekker zoveel mogelijk alternatieven voor grondwater inzet als er beschikbaar zijn. Voor berekening of bevoeiing geldt de voorkeursvolgorde: oppervlaktewater, eerste watervoerende pakket en (alleen in uiterste gevallen) tweede watervoerende pakket. Bij glastuinbouw heeft - naast gebruik van oppervlaktewater - gebruik van opgeslagen hemelwater de voorkeur boven grondwater.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor grondwater richten zich op het functioneren van het watersysteem en het voldoende beschikbaar blijven van goed grondwater. Berekening en bevoeiing vallen onder laagwaardig gebruik van grondwater. Voor risico's: zie 13.1.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De onttrekking mag de grondwaterkwaliteit niet verslechteren, toepassen retourbemaling (indien doelmatig en duurzaam), geen goed grondwater winnen voor laagwaardig gebruik en toepassen waterbesparende

maatregelen. De ongewenste effecten ongedaan maken bij Natura2000-gebieden en bij archeologische waarden.

- b) Algemeen uitgangspunt is onttrekkingen voor laagwaardig gebruik zoveel mogelijk te beperken. Het is daarom wenselijk om alternatieven voor grondwater te gebruiken voor beregening of bevoeiing, in de volgorde van wenselijkheid: oppervlaktewater, 1^e watervoerend pakket, (alleen in uiterste gevallen) 2^e watervoerend pakket. En bij glastuinbouw: bij voorkeur gebruik van opgeslagen regenwater.

13.4.6 Beleidsregel 13.6: permanente onttrekking voor bouwwerk of infrastructuur

Beleidsregel 13.6: permanente onttrekking voor bouwwerk of infrastructuur

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een permanente onttrekking voor een bouwwerk of infrastructuur (constructie volgens polderprincipe) wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.7 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.8 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) 'Bouwen volgens polder principe' is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten van grondwaterzorg;
- b) als ondanks beleidsregel a) een beroep wordt gedaan op zwaarwegende redenen van openbaar belang als bedoeld in artikel X van de Keur wordt in ieder geval het volgende meegewogen:
- Beleidsregels 13.1 en 13.2 zijn van toepassing.
 - De debieten en grondwaterstandsverlagingen zijn minimaal.
 - Het onderzoek voldoet aan de voorgeschreven richtlijnen.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor grondwater richten zich op het functioneren van het watersysteem en het voldoende beschikbaar blijven van goed grondwater. Bij permanente onttrekkingen voor bouwwerken of infrastructuur gaat het om het zogenoemde 'bouwen volgens polderprincipe'. Het wordt beschouwd als laagwaardig gebruik. Bovendien kan deze permanente onttrekking en bijbehorende continue lozing negatieve effecten hebben. Daarbij spelen de volgende mechanismen een rol:

- **Belasting afvalwaterketen:** bij lozing van het opgepompte water op het riool beïnvloedt het de waterketen (riolering en zuivering).
- **Verslechtering waterkwaliteit:** bij lozing op oppervlaktewater of infiltratie in de bodem is er invloed op het watersysteem.
- **Grondwaterstandsdeling:** Permanente onttrekking verlaagt de grondwaterstand en dit vergroot de kans op schade aan bouwwerken en andere belangen in de omgeving.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Bouwen volgens polderprincipe is ongewenst en niet duurzaam. Algemeen uitgangspunt is dit zoveel mogelijk te beperken.
- b) Als er zwaarwegende redenen van openbaar belang zijn, dan geldt in ieder geval: dat de onttrekking mag de grondwaterkwaliteit niet verslechteren, toepassen retourbemaling (indien doelmatig en duurzaam), geen goed grondwater winnen voor laagwaardig gebruik en toepassen waterbesparende maatregelen. De ongewenste effecten ongedaan maken bij Natura2000-gebieden.

13.4.7 Beleidsregel 13.7: onttrekking om de ontwateringsdiepte te vergroten

Beleidsregel 13.7: onttrekking om de ontwateringsdiepte te vergroten

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een onttrekking ter vergroting van de ontwateringsdiepte, waarbij de aanvrager de grondwaterstand verlaagt tot beneden het oppervlaktewaterpeil wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.7 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.8 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Beleidsregels 13.1 en 13.2 zijn van toepassing.
- b) De onttrekking heeft tot doel:
 - o Bescherming van bestaand onroerend goed, of:
 - o Vergroting van de drooglegging voor agrarisch grondgebruik in gebieden met de functie landbouw of agrarisch grasland met natuurwaarden, voor zover het niet gaat om begrensd reservaat- of natuurontwikkelingsgebied.
- c) Voor voorwaarden aan de peilafwijking (de grootte van de peilafwijking, het totale oppervlak waarvoor de peilafwijking geldt, en een absoluut verbod voor toepassing voor maisteelt op veengronden): zie beleidsregels voor onderbemalingen met open water (14.2).

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor grondwater richten zich op het functioneren van het watersysteem en het voldoende beschikbaar blijven van goed grondwater. Het gaat hier om onttrekkingen die dienen om de ontwateringsdiepte te vergroten, waarbij de grondwaterstand lager komt te staan dan het oppervlaktewaterpeil. Behalve bij noodvoorzieningen gaat het hier om een laagwaardige toepassing van grondwater. Deze onttrekkingen kunnen risico's met zich meebrengen, waarbij de volgende mechanismen een rol kunnen spelen:

- **Versnelde inklinking van de bodem:** dit leidt tot maaivelddalende en met name maaiveldverschillen.
- **Versnippering:** dit is nadeling voor het beheer van het watersysteem,
- **Verdroging natuur:** een grotere ontwateringsdiepte kan nadelige effecten hebben op de ecologie en andere belangen in het gebied.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De onttrekking mag de grondwaterkwaliteit niet verslechteren, toepassen retourbemaling (indien doelmatig en duurzaam), geen goed grondwater winnen voor laagwaardig gebruik en toepassen waterbesparende maatregelen. De ongewenste effecten ongedaan maken bij Natura2000-gebieden en bij archeologische waarden.
- b) De onttrekking moet nodig zijn voor de functie die het gebied heeft.
- c) De voorwaarden voor peilafwijkingen gelden (zie hoofdstuk 14.4).

13.4.8 Beleidsregel 13.8: grondwater in waterkeringen

Beleidsregel 13.8: grondwater in waterkeringen

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor

- het onttrekken van grondwater in en nabij de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen, half-verholten waterkeringen en waterkerende constructies en
- overige in de Keur verboden activiteiten die gevolgen hebben op de grondwaterstand in of nabij waterkeringen;

wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.7 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.8 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) Beleidsregels 13.1 en 13.2 zijn van toepassing.
- b) Afhankelijk van het doel van de onttrekking zijn beleidsregels 13.3 t/m 13.7 van toepassing.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor waterkeringen richten zich op de stabiliteit en het functioneren van de waterkering. Het gaat hierbij om het onttrekken van grondwater in de kernzone en beschermingszone van waterkerende dijklichamen en waterkerende constructies. Dit brengt risico's met zich mee voor de stabiliteit van de kering. Daarbij speelt het volgende mechanisme een rol:

- **Uitdrogen van de kering:** door het onttrekken van grondwater wordt de grondwaterstand lager. Daardoor kan de dijk 'uitdrogen' en als het ware inzakken. Daardoor kan zetting van de dijk optreden. Het risico bestaat dat de dijk daardoor niet meer voldoende hoogte houdt. Bij veendijken leidt uitdroging tot lichtere dijken; daardoor wordt de kans op afschuiven groter.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) De onttrekking mag de grondwaterkwaliteit niet verslechteren, toepassen retourbemaling (indien doelmatig en duurzaam), geen goed grondwater winnen voor laagwaardig gebruik en toepassen waterbesparende maatregelen. De ongewenste effecten ongedaan maken bij Natura2000-gebieden en bij archeologische waarden.
- b) De overige voorwaarden zijn afhankelijk van het doel van de onttrekking terug te vinden onder beleidsregels 13.3 t/m 13.7. De categorie 'overige in de Keur verboden activiteiten die gevolgen hebben voor de grondwaterstand' hebben betrekking op het verlagen van de grondwaterstand anders dan door middel van een grondwateronttrekking. Verlaging van de grondwaterstand kan behalve via grondwateronttrekkingen (door bemaling) ook plaatsvinden via horizontale drainage of verticale drainage. Horizontale drainage gebeurt meestal ondiep, tot een diepte van circa 1 à 2 meter, door een drain in de ontgravingsput te leggen. Verticale drainage gebeurt door meerdere diepe buizen met filters in de grond te plaatsen. Beide vormen van onttrekking kunnen schadelijk zijn voor een waterkering. Door een lagere grondwaterstand kan de dijk 'uitdrogen' en als het ware inzakken. Het risico bestaat dat de dijk daardoor niet meer voldoende hoogte houdt.

13.4.9 Geen vergunning

Beleidsregel 13.9: geen vergunning

Een grondwateronttrekking is niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten, als er aanvaardbare alternatieven voor de grondwateronttrekking zijn en in geval van gebruik van grondwater van een goede kwaliteit voor een laagwaardige toepassing.

14 Beleidsregels voor peilafwijkingen

14.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregels hebben betrekking op peilafwijkingen. Afwijken van het peil betekent het waterpeil plaatselijk verhogen of verlagen ten opzichte van het peil in de rest van het peilgebied. Deze beleidsregels gelden voor situaties waarin het oppervlaktewater in een deel van een peilgebied verandert door verlaging of verhoging van het peil (al dan niet met behulp van kunstwerken), en waarvan die verandering afwijkt van het vastgestelde peilbesluit in het betreffende peilvak. De vergunning is geldig tot aan de vaststelling van het eerstvolgende peilbesluit.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	<i>Nadere regels</i>	<i>Vrijstelling</i> <i>Nadere regels</i>	<i>Met vergunning</i> <i>volgens voorschriften</i>
Activiteit pm	pm	pm	pm

14.2 Typen peilafwijkingen

AGV stelt een zo optimaal mogelijk peil voor een heel peilgebied vast in een peilbesluit. Het waterpeil in een peilbesluit is een maatschappelijk acceptabel (gewenst) waterpeil, dat voortvloeit uit een gedetailleerde studie en weging van belangen. Het kan voorkomen dat dit peil niet optimaal is voor een bepaalde gebruiker door lokale verschillen in maaiveldhoogte of grondgebruik. In dat geval zijn er diverse mogelijkheden om het peil lokaal te verhogen of te verlagen:

- **Hoogwatervoorziening:**
Het gaat hier om een klein gebied (kleiner dan 25 ha) waar het peil hoger is dan het peilvak waarop het afwatert. Het hogere peil wordt in stand gehouden met een inlaat, pomp of stuw. Redenen om een hoogwatervoorziening aan te leggen kunnen zijn: bescherming van fundering, bescherming van natuur, bescherming van archeologische of cultuurhistorische waarden of “water in de sloot” bij een afwijkend hoog gelegen maaiveld/ slootbodem..
- **Seizoensgebonden waterpeil:**
Een seizoensgebonden waterpeil is het instellen van een afwijkend waterpeil dan volgens het peilbesluit voor het betreffende peilgebied in een bepaald seizoen in het jaar. Het gaat hier om een klein gebied (kleiner dan circa 25 ha) waar het peil tijdelijk hoger of lager is dan het peilgebied waarop het afwatert. Het peil wordt in stand gehouden met een inlaat, pomp of stuw. Redenen om een afwijkend waterpeil in te stellen kunnen zijn voor: weidevogels, beheer doelstellingen of natte teelt.
- **Onderbemaling:**
Het gaat hier om een klein gebied waar het peil lager is dan volgens het peilbesluit voor het betreffende peilvak, door gebruik te maken van een pomp of stuw. De reden voor een onderbemaling is meestal land in diepere gedeelten van polders begaanbaar te houden.
- **Bemalen drainage:**
Bemalen drainage is een vorm van peilafwijking. Drains voeren water uit een perceel af naar een put. Een pomp maalt het water uit de put weg of voert juist water aan. De waterstand in de put wordt gezien als de peilafwijking.

14.3 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.26 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.27 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregels zijn van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op de volgende verboden in de Keur van AGV:

Art. 2.31: Beperkingengebiedactiviteiten in en nabij oppervlaktewaterlichamen.

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen is er geen vergunning nodig. In het Keurbesluit Vrijstellingen staat wanneer dat het geval is voor peilafwijkingen:

- Paragraaf 2.14: Peilafwijkingen.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor peilafwijkingen zijn:

Andere beleidsregels die relevant zijn voor wijzigen van het waterpeil zijn:

- Hoofdstuk 1 De beleidsregels voor werken aanbrengen, hebben of verwijderen op of bij waterkeringen;
- Hoofdstuk 10 De beleidsregels voor aanleg, wijzigen of verwijderen van werken in en nabij wateren.

14.4 Beleidsregels voor peilafwijkingen

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor peilafwijkingen

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben op wijzigen van het waterpeil draagt AGV bij aan een ecologisch gezond en goed functionerend watersysteem en een optimaal peil voor de verschillende functies van het gebied.

Risico's van het wijzigen van het peil zijn dat het gebied lokaal te nat of te droog wordt, hetgeen schadelijk kan zijn voor de functie van het gebied. Ook is het mogelijk dat de waterkwaliteit of beheersbaarheid van het watersysteem verslechtert. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor het wijzigen van het waterpeil.

14.4.1 Beleidsregel 14.1: algemene voorwaarden voor wijzigen waterpeil

Beleidsregel 14.1: algemene voorwaarden voor wijzigen van het waterpeil

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het instellen of hebben van een peilafwijking wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur, waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
 - a) De peilafwijking heeft tot doel:
 - bescherming van bestaand onroerend goed; of
 - optimalisatie van de drooglegging van het specifiek grondgebruik voor bijvoorbeeld agrarisch grondgebruik of natuur(ontwikkeling) in reservaat- of natuurontwikkelingsgebied; of
 - optimalisatie van het peilbeheer voor een seizoensgebonden activiteit of beheersmaatregelen.
 - b) De grootte van het gebied is niet groter dan 25 ha; bij een peilafwijking voor een groter gebied wordt een specifieke afweging gemaakt van de wenselijkheid daarvan voor het waterbeheer in relatie tot de grootte van het peilgebied ter plekke; en
 - c) Er zijn redelijkerwijs geen andere oplossingen dan een peilafwijking om aan de belangen tegemoet te komen;
 - d) De totale oppervlakte aan peilafwijkingen is niet groter dan 10% van een peilgebied; en
 - e) De peilafwijking heeft geen negatieve gevolgen voor het waterbeheer (kwantiteit en kwaliteit) en/of instellingen van de kunstwerken van het waterschap; en
 - f) De peilafwijking heeft geen negatieve invloed op bebouwing, wegen (bestrating) en andere civieltechnische werken in de omgeving; en
 - g) De peilafwijking veroorzaakt geen verslechtering van de stabiliteit van waterkeringen

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewater richten zich op het functioneren van het watersysteem. Peilafwijkingen kunnen een negatief effect hebben op het watersysteem. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Versnippering:** door lokale peilafwijkingen raakt het watersysteem versnipperd en kan AGV het lastiger 'besturen'. Ook voor bijvoorbeeld vissen en andere dieren is het lastiger om zich te verplaatsen van het ene naar het andere gebied als er peilverschillen zijn. Hierdoor wordt de leefomgeving van de populaties (groepen dieren) steeds kleiner en kan er geen uitwisseling meer plaats vinden tussen de populaties.
- **Zetting van de bodem:** een peilverandering kan leiden tot ongelijkmatige zetting, grondmechanische instabiliteit van de bodem e.d., waardoor bebouwing, wegen, waterkeringen en andere civieltechnische werken kunnen verzakken. Ook schade aan archeologische of cultuurhistorische waarden is mogelijk.
- **Droogvallen van de bodem:** wanneer het grondwater teveel daalt worden bodemschatten blootgesteld aan oxidatie en zullen daardoor beschadigen of zelfs in de loop van de tijd geheel verdwijnen.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Er moet een goede reden zijn voor een peilafwijking, dat wil zeggen: een aanmerkelijk verschil in maaiveldhoogte ten opzichte van de rest van het peilgebied, of een afwijkend grondgebruik met specifieke eisen.
- b) Als het gaat om een perceel van meer dan 25 ha is de vraag of het perceel niet beter een apart peilvak kan worden in beheer van het waterschap, in plaats van een peilafwijking.
- c) Algemeen uitgangspunt is om het aantal peilafwijkingen zoveel mogelijk te beperken.
- d) Het gebied waar de peilafwijking plaatsvindt moet aaneengesloten zijn, en niet te klein (voor de beheersbaarheid). Het is belangrijk dat de peilafwijking geen negatieve gevolgen heeft voor het functioneren van het watersysteem als geheel. AGV zal in beginsel geen gemalen of andere kunstwerken aanpassen om de peilafwijking mogelijk te maken.
- e) en f) en g) De peilafwijking mag geen negatieve invloed hebben op de omgeving.

14.4.2 Beleidsregel 14.2: onderbemaling

Beleidsregel 14.2: onderbemaling

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het instellen of wijzigen van een onderbemaling wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) De voorwaarden uit beleidsregel 14.1 zijn van toepassing;
 - b) Het gemiddelde maaiveld van de percelen, waar de peilafwijking zich bevindt, verschilt meer dan 10 cm ten opzichte van het gemiddelde maaiveld van het peilgebied van het peilbesluit;
 - c) De drooglegging in de onderbemaling is:
 - niet groter dan de gemiddelde drooglegging in het peilvak waarvan de beoogde onderbemaling deel uitmaakt; en
 - in veen gebieden niet groter dan 0,6 m.
 - d) Het oppervlak van de onderbemaling is beperkt tussen 8 ha en 25 ha; bij een kleiner of groter oppervlak wordt een specifieke afweging gemaakt van de wenselijkheid daarvan voor het waterbeheer in relatie tot de grootte van het peilgebied ter plekke en
 - e) De onderbemaling heeft geen negatieve effecten op de omgeving;
 - f) Het debiet (l/s/ha of mm/d) van de bemalingsinstallatie voor de onderbemaling is niet groter dan de bemalingsinstallatie van het waterschap; en
 - g) Het onderbemalingsgebied draagt naar evenredigheid met het omliggende gebied bij aan de waterberging binnen het peilgebied.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewater richten zich op het functioneren van het watersysteem. Een onderbemaling kan een negatieve invloed hebben op het watersysteem. Daarbij kunnen de volgende mechanismen een rol spelen:

- **Maaiveldddaling:** met name veengebied zijn gevoelig voor maaiveldddaling bij grotere droogleggingen, daarom wordt deze grondsoort met name genoemd. Verlaging van het waterpeil kan in veengebieden leiden tot een versnelde afbraak van veen en daarmee een versnelde maaiveldddaling initiëren. Hierdoor wordt het maaiveldverloop grilliger, waardoor een efficiënt waterbeheer moeilijker wordt.
- **Verdroging:** de aanleg van een lokale peilverlaging kan het grondwaterpeil in de omliggende gebieden negatief beïnvloeden. Peilverlagingen in de nabijheid van natuurgebieden hebben doorgaans een ongewenst effect (verdroging). Verdroging kan zich uiten in ongewenst lagere grondwaterstanden waardoor het soms nodig is meer water met een ongewenste kwaliteit in te laten in het gebied.
- **Minder bergingscapaciteit:** een onderbemaling kan een negatieve invloed hebben op de bergingscapaciteit in het gebied, omdat de acceptabele peilvariatie in een onderbemalingsgebied meestal kleiner is dan normaal. Bij grote piekafvoeren kan een onderbemalingsgebied daarom minder water bergen. Ook is het mogelijk dat een onderbemaling kwelwater vanuit de ondergrond aantrekt (omdat de waterstand daar lokaal lager is).

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Een onderbemaling mag alleen als er een goede reden voor is, het gebied kleiner is dan 25 ha en minder dan 10% van het peilgebied en er geen versnippering of zetting van de bodem optreedt. Met name in veengebieden mag de grondwaterstand niet te laag worden. Een onderbemaling moet ver genoeg uit de buurt blijven van natuurgebieden.
- b) Er moet sprake zijn van een duidelijke afwijking van de maaiveldhoogte, deze moet minstens 10 cm verschillen van het gemiddelde van het peilvak.
- c) De drooglegging (waterstand ten opzichte van het maaiveld) mag niet groter zijn dan in de rest van het peilvak en in veengrond niet meer dan 60 cm onder maaiveld. Dit in verband met het risico op maaiveldddaling.
- d) Bij een gebied groter dan 25 ha valt een apart peilvak te overwegen. Onderbemalingen kleiner dan 8 hectare zijn in beginsel ongewenst omdat ze tot een te versnipperd peil leiden.
- e) Vanwege bovengenoemde risico's mag een onderbemaling geen invloed hebben op de omgeving.
- f) De pompcapaciteit van de bemalingsinstallatie (in m³/min/ha) die nodig is voor de onderbemaling mag niet groter zijn dan de pompcapaciteit van het gemaal van het waterschap. Dit om te voorkomen dat bij hevige neerslag de bemalingsinstallatie het wateroverschot van de onderbemaling afwentelt en overlast veroorzaakt in het ontvangende peilgebied.
- g) Het onderbemalingsgebied draagt naar evenredigheid met het omliggende gebied bij aan de waterberging binnen het peilgebied, zodat bij hevige neerslag het wateroverschot niet wordt afgewenteld op het ontvangende peilgebied.

14.4.3 Beleidsregel 14.3: hoogwatervoorzieningen en natte teelten

Beleidsregel 14.3: hoogwatervoorzieningen inclusief natte teelten (inlaat, opmaling of stuw)

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een hoogwatervoorziening door middel van een inlaat, opmaling of stuw wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De voorwaarden uit beleidsregel 14.1 zijn van toepassing; en
- b) De waterkwaliteit verslechtert niet als gevolg van de hoogwatervoorziening. De hoogwatervoorziening wordt bij voorkeur gevoed vanuit de polder(water); er wordt geen gebruik gemaakt van een (nieuwe) inlaat vanuit de boezem; en
- c) De peilverhoging vindt plaats in aaneengesloten delen van een peilvak of bij bebouwing; en

- d) Een bemalingsinstallatie heeft geen groter specifiek debiet dan de inlaatinstallatie van het waterschap (circa 4 mm/d); en
- e) De vorm van de stuw is zodanig, dat de peilvariatie bovenstrooms overeenkomt met de doelstellingen volgens het peilbesluit.
- f) Kleinschalige peilophogingen ten behoeve van “water in de sloot” zijn alleen toelaatbaar voor watergangen, waarvan de (vaste) bodemhoogte boven streefpeil ligt.

Bestaande hoogwatervoorzieningen vallen onder paragraaf 2.14 van het Keurbesluit (peilafwijkingen), artikel 2.56 en 2.57. De begrenzingen van bestaande hoogwatervoorziening worden opgenomen in een waterstaatkundige kaart.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewater richten zich op het functioneren van het watersysteem. Een hoogwatervoorziening zorgt er voor dat het waterpeil lokaal hoger is dan in de rest van het peilvak. Dat kan nodig zijn om bijvoorbeeld te zorgen dat houten palen onder huizen niet droog vallen, of om bepaalde gewassen te kunnen telen die een hoge grondwaterstand nodig hebben ('natte teelten'). Een hoogwatervoorziening kan risico's opleveren voor het watersysteem. Daarbij spelen de volgende mechanismen een rol:

- **Verslechtering van de waterkwaliteit:** dit kan het geval zijn als het nodig is om voor de peilopzet water te in te laten van slechtere kwaliteit, bijvoorbeeld boezemwater. Bij een plasdrassituatie (voor natte teelt) kan het water ter plekke een slechtere kwaliteit krijgen, die invloed heeft op de rest van de polder als het water daar op wordt afgelaten.
- **Vernatting in de omgeving:** dit kan het geval zijn als de peilopzet ook buiten het hoogwatervoorzieningsgebied leidt tot hogere waterstanden.
- **Verstoring balans wateraan- en afvoer:** Een hoogwatervoorziening met permanente inlaat vanuit andere wateren dan de polder vergroot de wateraanvoer naar de polder als geheel, en zal daarmee de balans tussen wateraanvoer en waterafvoer verstoren.
- **Stremming van de aan- en afvoer:** een stuw kan gaan fungeren als 'flessenhals', waardoor het waterpeil bovenstrooms te veel stijgt bij veel neerslag.
- **Verminderen bergingscapaciteit:** ter plaatse van het gebied met een hoger peil kan het watersysteem minder water bergen bij veel neerslag.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) Een hoogwatervoorziening mag alleen als er een goede reden voor is, het gebied kleiner is dan 25 ha en minder dan 10% van het peilgebied en er geen versnippering optreedt.
- b) Bij het op peil houden van de hoogwatervoorziening is het belangrijk dat de waterkwaliteit niet verslechtert. Dat betekent dat het inlaten van boezemwater niet wenselijk is, omdat dit van slechtere kwaliteit is dan het polderwater. Bij voorkeur wordt een nieuwe hoogwatervoorziening gevoed door middel van gebiedseigen water. Permanente/ plas dras peilverhoging (natte teelt) is in principe nadelig voor de waterkwaliteit binnen het gebied. Maar door uitzicht op stabilisatie (neutrale fosfaat balans door aan en afvoer van de “natte teelt”) van de fosfaat belasting zijn de gevolgen aanvaardbaar. Voorkomen moet worden dat water uit de plas dras peilverhoging wordt afgelaten op het polder gebied.
- c) Het is belangrijk versnippering van het gebied in kleine peilvakken zo veel mogelijk te voorkomen, dit in verband met de beheersbaarheid van het watersysteem.
- d) Een peilverhoging mag niet leiden tot ongewenste vernattingseffecten in de omgeving. Ook mag het de waterbalans (de balans tussen wateraanvoer en waterafvoer) van de polder niet verstoren.
- e) Bij gebruik van een stuw is het belangrijk dat de vorm van de stuw zodanig is, dat de peilvariatie bovenstrooms overeenkomt met de doelstellingen volgens het peilbesluit. Dat wil zeggen dat de stuw bijvoorbeeld niet te smal is als er geen grote peilvariatie wenselijk is bovenstrooms. Kleinschalige hoogwatervoorziening voor “water in de sloot” zijn alleen toelaatbaar in gebieden met grote drooglegging, waarbij de vaste slootbodem boven het streefpeil ligt. (De aanvraag kan geen oplossing zijn voor het niet baggeren van de sloot). Aandachtspunt is het verliezen van waterberging. In de vergunning zou

als voorwaarde kunnen worden opgenomen dat om berging in de polder te behouden alleen lage schotten van maximaal 0.30 m worden toegestaan.

14.4.4 Beleidsregel 14.4: seizoensgebonden waterpeil

Beleidsregel 14.4: seizoensgebonden waterpeil

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor een seizoensgebonden waterpeil wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) De voorwaarden uit beleidsregel 15.1 zijn van toepassing; en
 - b) De waterkwaliteit verslechtert niet als gevolg van de inlaat of opmaling van het seizoensgebonden waterpeil; en
 - c) Het seizoensgebonden waterpeil vindt plaats in aaneengesloten delen van een peilgebied (in agrarisch gebied); en
 - d) Een bemalingsinstallatie heeft geen groter specifiek debiet dan de inlaatinstallatie van het waterschap (circa 4 mm/d); en
 - e) Bij gebruik van een stuw is de vorm van de stuw zodanig, dat de peilvariatie bovenstrooms overeenkomt met de doelstellingen volgens het peilbesluit; en
 - f) De peilafwijking wordt gevoed vanuit de polder(water); er wordt geen gebruik gemaakt van een (nieuwe) inlaat vanuit de boezem; en
 - g) Bij een peilverhoging die een deel van het jaar wordt ingesteld, bijvoorbeeld voor weidevogels, ontstaat er geen permanente versnippering in het watersysteem.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewater richten zich op het functioneren van het watersysteem. Een seizoensgebonden waterpeil is het handhaven van een (flexibel) waterpeil, dat een deel van het jaar (seizoensgebonden) afwijkt van het peilbesluit voor het betreffende peilgebied. Redenen om een seizoensgebonden waterpeil in te stellen kunnen zijn het kunnen uitvoeren van beheer, natte teelten of ten behoeve van weidevogels.

Een seizoensgebonden afwijkend waterpeil kan eenzelfde negatieve invloed hebben op het watersysteem als een onderbemaling (14.4) of een hoogwatervoorziening (14.3).

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht. De maatstaven voor het beoordelen van een vergunningaanvraag voor een seizoensgebonden peil zijn vergelijkbaar met die voor een onderbemaling of hoogwatervoorziening. Zie ook de toelichting bij 14.1, 14.2 en 14.3.

14.4.5 Beleidsregel 14.5: bemalen drainage

Beleidsregel 14.5: bemalen drainage

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor het reguleren van het grondwaterpeil door middel van een bemalen drainage wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
 - de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,
- waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:
- a) De beleidsregels voor onderbemalingen (14.2) zijn van toepassing en
 - b) Het waterpeil in de pompput wordt niet lager bemalen dan het waterpeil (volgens het vigerende peilbesluit) van het aangrenzende oppervlaktewater.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewater richten zich op het functioneren van het watersysteem. Bemalen drainage kan helpen bij het verminderen van de maaiveldddaling. De risico's van een bemalen drainage voor het watersysteem zijn hetzelfde als bij een onderbemaling (14.2)

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- a) AGV verleent alleen vergunning voor een bemalen drainage onder voorwaarden die ook van toepassing zijn op onderbemalingen.
- b) Het waterpeil in de pompput is feitelijk het oppervlaktewaterpeil. Bemalen drainage is daarmee een peilafwijking. Onderscheidend is dat, in geval van het tegengaan van maaiveldddaling, er een dynamisch peil wordt gehanteerd met afwisselend een hoger of lager peil dan het streefpeil van het aangrenzende peilgebied.

14.5 Geen vergunning

De volgende activiteiten zijn niet verenigbaar met de oogmerken en specifieke zorgplichten:

- **onderbemalingen in 'toekomstige' natuurgebieden**, wanneer hierdoor de bodem onomkeerbaar zou dalen. De reden is dat dit de ecologische potenties van het gebied onomkeerbaar vermindert. Toekomstige natuurgebieden zijn aangewezen in de regionale waterplannen of structuurplannen van de provincies, of in bestemmingsplannen van gemeenten.
- **maïsteelt in veenweidegebied**, omdat veenweidegebieden niet geschikt zijn voor maïsteelt zonder deze sterk te 'verdrogen'. Dit levert onomkeerbare bodemdaling op, hetgeen ongewenst is.
- **een peilverlaging in de teensloot van een waterkering** omdat de risico's voor de stabiliteit van de kering te groot zijn.

15 Beleidsregels voor aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water

15.1 Wanneer is een vergunning nodig?

Deze beleidsregel heeft betrekking op het aan- en afvoeren en lozen en onttrekken van oppervlaktewater uit wateren gelegen in polders.

Doel	Zorgplicht	Niet vergunningplichtig	Vergunningplichtig
	Nadere regels	Vrijstelling Nadere regels	Met vergunning volgens voorschriften
Activiteit pm	pm	pm	pm

15.2 Relevante regelgeving

AGV toetst aan de oogmerken (art. 2.26 Keur) en de specifieke zorgplicht (art 2.27 Keur) – zie ook deel I van dit rapport. De beleidsregels vormen de standaarden en de maatstaven bij de toetsing, waar nodig.

Verboden in de Keur van AGV

Deze beleidsregel is van toepassing op vergunningaanvragen die betrekking hebben op het volgende verbod in de Keur van AGV:

Art. 2.28: Aanvoeren/lozen en afvoeren/onttrekken van water aan oppervlaktewaterlichamen..

Keurbesluit Vrijstellingen

In bepaalde gevallen is er geen vergunning nodig. In het Keurbesluit Vrijstellingen staat wanneer en onder welke voorwaarden dat het geval is voor aan- en afvoeren en lozen en onttrekken van water.

– Paragraaf 2.11: onttrekken en lozen van water aan of op oppervlaktewater.

Andere beleidsregels die relevant zijn voor aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water zijn:

Niet van toepassing.

15.3 Beleidsregels voor aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water

Doel van de Keurartikelen en beleidsregels voor aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water

Het waterschap heeft met omringende waterbeheerders afspraken over de uit te wisselen hoeveelheden water in normale maar ook in uitzonderlijke situaties. Deze afspraken zijn vastgelegd in waterakkoorden en verdringingsreeksen. Er is geen garantie op de aanvoer van de hoeveelheid water en de kwaliteit ervan door het waterschap.

Met de keurartikelen en beleidsregels die betrekking hebben op aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water draagt AGV bij aan een ecologisch gezond en goed functionerend watersysteem en een optimaal peil voor de verschillende functies van het gebied.

Risico's van het aan- en afvoeren, lozen en onttrekken van water zijn dat de peilen kunnen stijgen en de stroomsnelheid van het water kan veranderen. Dit kan een negatief effect hebben op het watersysteem, op keringen of op de scheepvaart. Vanwege deze risico's stelt AGV voorwaarden aan de vergunningen voor het wijzigen van het waterpeil.

15.3.1 Beleidsregel 15.1: algemene voorwaarden aan/afvoeren, lozen, onttrekken

Beleidsregel 15.1: algemene voorwaarden voor aan- en afvoeren en lozen en onttrekken van oppervlaktewater

De watervergunning of het maatwerkvoorschrift voor de aan- en afvoer en lozen en onttrekken van oppervlaktewater uit wateren gelegen in polders wordt alleen verleend als het verenigbaar is met:

- de oogmerken als bedoeld in artikel 2.26 van de keur;
- de specifieke zorgplichten als bedoeld in artikel 2.27 van de keur,

waarbij rekening wordt gehouden met de volgende standaarden en maatstaven:

- a) De belangen van derden worden niet geschaad.
- b) De waterpeilen blijven voldoen aan de vastgestelde peilbesluiten.
- c) De stroomsnelheid mag niet groter worden dan 0,2 m/s; en
- d) Het verhang in het water in polders wordt niet hoger dan 1cm/km; en
- e) Indien een gelijktijdige lozing en onttrekking van water gewenst is, vindt dit bij voorkeur plaats in hetzelfde peilgebied; en
- f) De onttrekking of afvoer van water vindt tenminste 400 m vanaf de grens van een natuurgebied plaats.

Motivering

Oogmerken en specifieke zorgplicht

De oogmerken en specifieke zorgplicht voor oppervlaktewater richten zich op het functioneren van het watersysteem. Voor bepaalde activiteiten is het nodig om (tijdelijk) water aan- of af te voeren, te lozen of te onttrekken. Dit kan risico's opleveren voor het watersysteem, waarbij de volgende mechanismen een rol kunnen spelen:

- **Verandering in stroming:** dwarsstroming kan risico's opleveren voor schepen, vooral bij aanvoeren en lozingen. Bij afvoeren en onttrekken zijn de effecten op stroming minder. Zie Richtlijnen Vaarwegen 2011 van Rijkswaterstaat paragrafen 3.3.4 en verder. Bij hogere stroomsnelheden is er een kans op beschadiging van de oevers. Oeverbeschoeiing kan deze beschadigingen beperken, maar aan de plaatsing daarvan kleven ook nadelen.
- **Peilwijziging:** peilveranderingen, vooral verlagingen, in de teensloot van een waterkering kunnen de stabiliteit negatief beïnvloeden. Bij de te hoge of te lage waterpeilen kunnen andere belangen die afhankelijk zijn van het waterpeil hinder of schade ondervinden.

Beleidsregels

De beleidsregels geven een uitleg aan de beoordelingsregels uit de keur. Deze beoordelingsregels staan in de oogmerken en de zorgplicht.

- c) De stroomsnelheid mag niet groter worden dan 0,2 m/s om hinder voor scheepvaart en schade aan oevers te voorkomen.
- d) Wanneer het verhang te groot wordt zal het waterpeil te veel gaan afwijken. Afwijken van het streefpeil is verboden zonder vergunning. Op dergelijke afwijkingen zijn de regels uit hoofdstuk 14 "wijzigen van het waterpeil" van toepassing.
- e) Voor energiesystemen zijn vaak grote debieten nodig om de warmte (en soms koude) uit het oppervlaktewater te winnen. Hierbij is geen sprake van een berging omdat er gelijktijdig onttrokken en geloosd wordt. De effecten op het watersysteem en de beheersbaarheid ervan zijn het kleinst wanneer dit plaats vindt binnen hetzelfde peilgebied.
- f) Een onttrekking en/of lozing kan direct en indirect (bijv. door extra inlaat van gebiedsvreemd water) leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit. Daarom mag dit niet vlak bij een natuurgebied plaatsvinden.

16 Bijlagen

16.1 Wetstechnische informatie

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Beleidsregels Keurvergunningen
Wetstechnische informatie

Gegevens van de regeling

Organisatie	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
Organisatietype	Waterschap
Officiële naam regeling	Beleidsregels Keurvergunningen
Citeertitel	Beleidsregels Keurvergunningen
Vastgesteld door	dagelijks bestuur
Onderwerp	bestuur en recht
Eigen onderwerp	

Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd
artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht

Datum inwerkingtreding	Terugwerkende kracht tot en met	Datum uitwerkingtreding	Betreft	Datum ondertekening Bron bekendmaking	Kenmerk voorstel
01-11-2017		01-11-2017	nieuwe regeling	26-09-2017 <u>wsb-2017-10050</u>	BBV17.0410

16.2 Begripsbepalingen bij beleidsregels

Bij de beleidsregels wordt verstaan onder:

Keurprofiel: het gedefinieerde minimaal vereiste theoretische profiel van een waterkering dat nodig is voor de noodzakelijke bescherming tegen water van buiten (zie onderstaande figuur).

Profiel van vrije ruimte: de (in de ondergrond) rond het keurprofiel gereserveerde (naar verwachting benodigde) ruimte voor in de toekomst benodigde versterking en ophoging (zie onderstaande figuur).

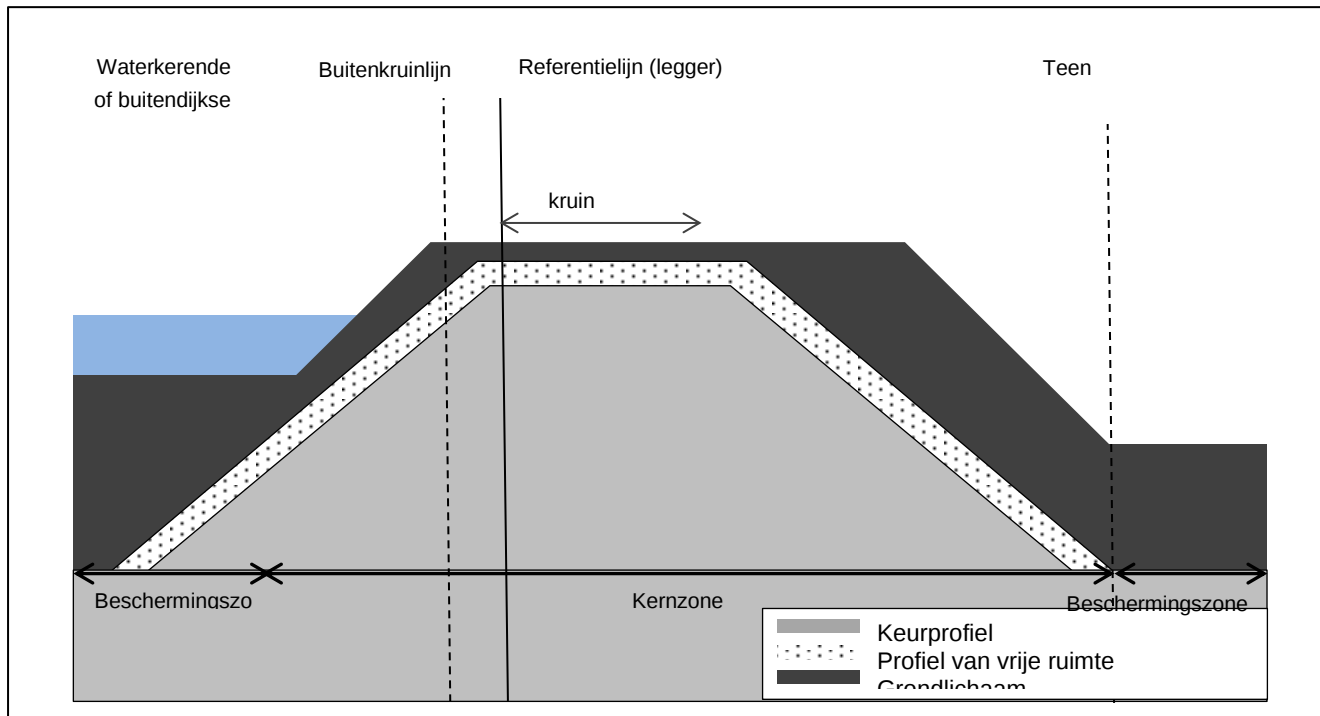
Als het Keurprofiel niet in de legger is weergegeven (dan leggerprofiel genoemd) dan geldt onderstaande.

Het keurprofiel en profiel van vrije ruimte hebben:

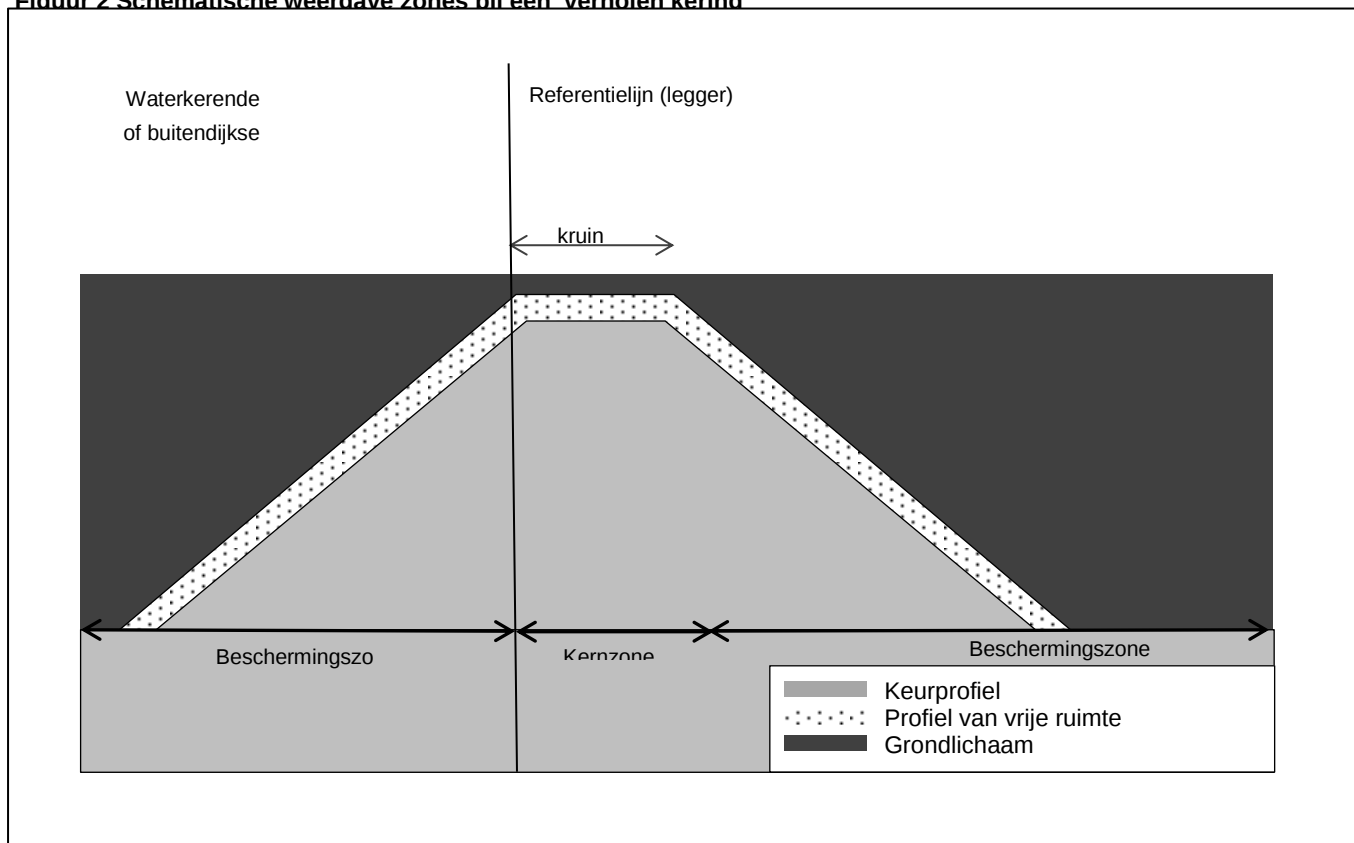
a. een kruinbreedte van 3 meter;

- b. een hellinghoek van het talud van 1 : 3 in een ondergrond met overwegend klei;
- c. een hellinghoek van het talud van 1 : 4 in een ondergrond met overwegend zand;
- d. een hellinghoek van het talud van 1 : 6 in een ondergrond met overwegend veen.

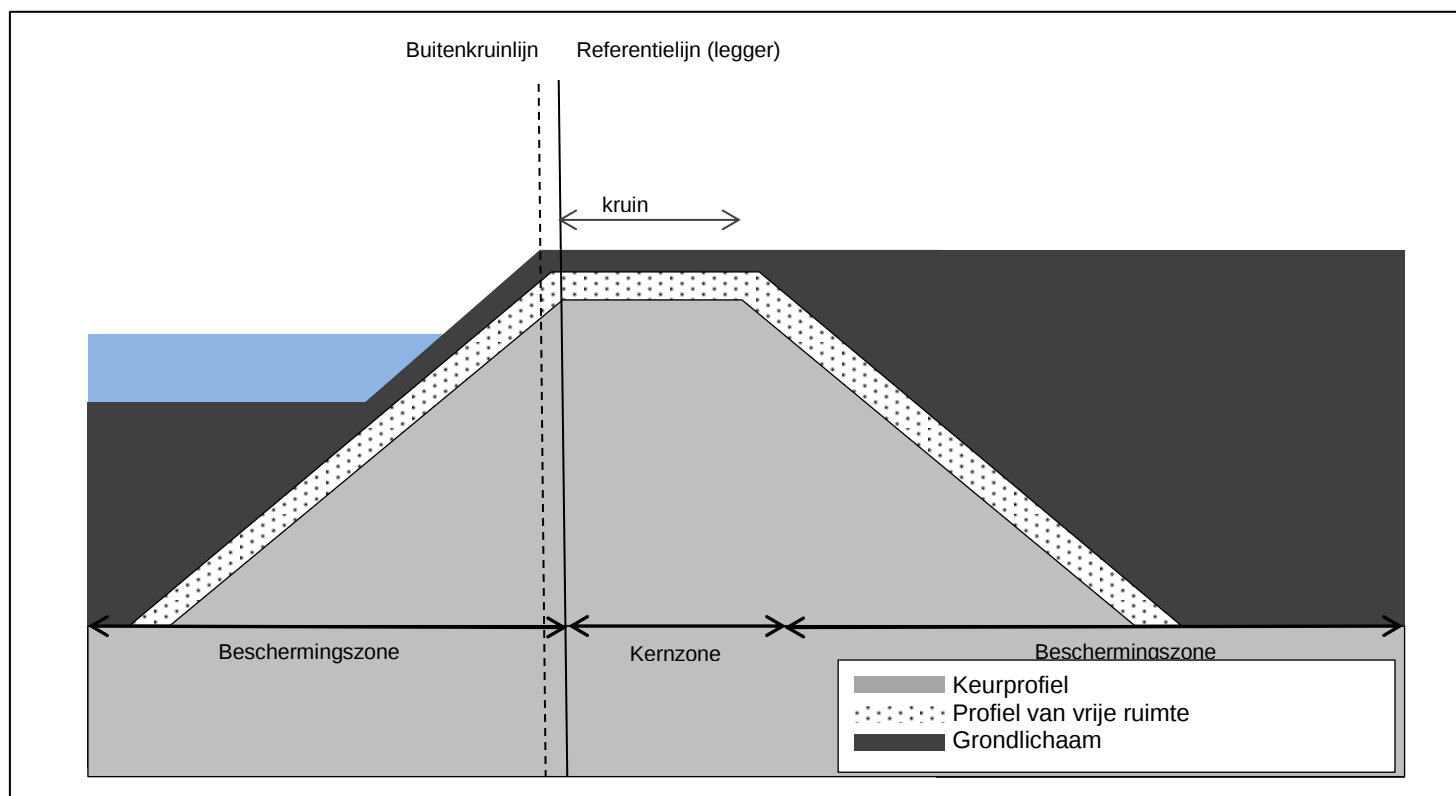
Figuur 1 Schematische weergave zones bij een waterkerend dijklichaam

Figuur 2 Schematische weergave zones bij een verholen kering

Figuur 3 Schematische weergave zones bij een half verholen waterkering

Het belang van het watersysteem of de waterkering bestaat uit twee onderdelen, die een verschillend gewicht hebben:

1. Het functioneren van het systeem of de kering, gericht op een veilig en gezond watersysteem;
2. De mogelijkheid het systeem of de kering te onderhouden.

Het goed blijven functioneren van het systeem of de kering is een harde randvoorwaarde. Dit weegt altijd zwaarder dan maatschappelijk belang. Een verslechtering van het functioneren van het watersysteem of van de veiligheid is niet acceptabel.

De 'ruimte' zit in het tweede punt, de mogelijkheid om het systeem of de kering te onderhouden. AGV heeft de verantwoordelijkheid om te zorgen dat het watersysteem en de keringen ook in de toekomst voldoen aan de eisen voor een veilig en gezond watersysteem en moet daarom beheer en onderhoud kunnen plegen. Een activiteit kan een hinderlijk effect hebben voor het uitvoeren van beheer en onderhoud. Dat kan betekenen dat het onderhoud op een andere manier moet, die misschien duurder is of meer tijd kost. AGV/Waternet en de initiatiefnemer kunnen dan afspraken maken over financiële compensatie, en de activiteit kan eventueel toch een vergunning krijgen.

16.3 Kosten bij vergunningen en meldingen

Inleiding

Vergunningen en meldingen kunnen op diverse manieren leiden tot kosten. Dit hoofdstuk beschrijft welk type kosten er zijn en voor wiens rekening ze komen.

Leges

Het beoordelen van vergunningaanvragen en meldingen kost tijd. AGV rekent leges voor vergunningaanvragen om de kosten te dekken. Een melding is gratis. De hoogte van de leges is te vinden in de legesverordening AGV en op de website van AGV.

Onderzoekskosten

In de beleidsregels staat regelmatig dat de aanvrager van een activiteit moet aantonen dat de activiteit geen schade of gevaar oplevert voor het watersysteem op basis van onderzoek. AGV stelt voorwaarden aan de kwaliteit van het onderzoek en beoordeelt of het voldoende degelijk is uitgevoerd om de aanvraag of melding te kunnen beoordelen. De kosten voor het onderzoek komen voor rekening van de aanvrager zelf.

Onderhoudskosten

Degene die 'gerechtigde' is van een werk dat wordt uitgevoerd met een vergunning of een melding, is verantwoordelijk voor het onderhoud van het werk – zowel tijdens de aanleg als daarna. Ook als op een gegeven moment vervanging nodig is van het werk, moet de gerechtigde hiervoor zorgen. De kosten voor onderhoud en vervanging van een vergund (of gemeld) werk komen dus voor rekening van de gerechtigde. Wie de gerechtigde is staat in hoofdstuk 2 van de Keur. Meestal is het de eigenaar.

In bepaalde situaties is het mogelijk dat het waterschap het onderhoud (en vervanging) van hetgeen is vergund of gemeld overneemt. Dit gebeurt door middel van een overdrachtsproces. Een voorbeeld is het graven van een nieuw primair water bij de aanleg van een nieuwe wijk. AGV wil primaire wateren zelf in onderhoud hebben om het functioneren van het watersysteem als geheel goed te kunnen regelen. Bij een dergelijk overdrachtsproces maken AGV en de aanvrager afspraken over de onderhoudskosten. AGV neemt het water pas over wanneer het op orde is en vanaf dat moment neemt AGV ook de onderhoudskosten op zich.

Het kan voorkomen dat AGV een vergunning afgeeft voor een activiteit die weliswaar niet leidt tot risico's voor het watersysteem, maar wel tot extra onderhoudskosten voor het waterschap. Dit kan het geval zijn bij activiteiten met een maatschappelijk belang (zie ook hoofdstuk 'maatschappelijk belang'). De aanvrager zal deze extra onderhoudskosten moeten vergoeden aan het waterschap. Hierover maken de aanvrager en AGV afspraken.

Schade

Als er schade ontstaat als gevolg van de uitvoering van de vergunde of gemelde activiteit, dan draagt de vergunninghouder of melder de kosten daarvoor.

Nadeelcompensatie

Als het waterschap een vergunning afgeeft of een vergunning intrekt, kan diegene die zich benadeeld voelt (op eigen initiatief) mogelijk gebruik maken van de Regeling Nadeelcompensatie van het waterschap. Deze is te vinden op de website van AGV.

16.4 Grondwaterwinningen ingedeeld naar gebruiksklasse

De indeling in hoogwaardig, middelwaardig en laagwaardig gebruik is gebaseerd op twee criteria:

- De vereiste kwaliteit van het te onttrekken grondwater.
- Of het wel of niet om een openbaar belang gaat.

	hoogwaardig gebruik	middelwaardig gebruik			laagwaardig gebruik
	activiteit vraagt een (zeer) goede waterkwaliteit en is een groot openbaar belang	activiteit vraagt een (zeer) goede waterkwaliteit en is een openbaar belang	activiteit vraagt een (zeer) goede waterkwaliteit maar er is geen openbaar belang	activiteit vraagt een lagere waterkwaliteit en is een openbaar belang	activiteit vraagt een lagere waterkwaliteit en is geen openbaar belang
onttrek- kingscate- gorie (doel van de ont- trekking)	- openbare drink- watervoorziening	- watervoorziening van natuurgebieden	- bedrijfsmatige consumptieve onttrekkingen drinkwater - bedrijfsmatige consumptieve onttrekkingen niet- drinkwater	- koude-warmte opslag	- bedrijfsmatige onttrekkingen – niet consumptief - tijdelijke en permanente onttrekkingen voor bouwwerken en infrastructuur - grond(water)-sanering - beregening en bevloeiing - bestrijding

	hoogwaardig gebruik	middelwaardig gebruik			laagwaardig gebruik
					grondwateroverlast - overige doeleinden
algemeen beleid	(beleid provincie)	alleen in bijzondere gevallen te overwegen als mitigerende maatregel bij een drinkwateronttrekking die anders negatieve effecten veroorzaakt	(- bedrijfsmatige consumptieve onttrekkingen drinkwater: beleid provincie) - bedrijfsmatige consumptieve onttrekkingen niet-drinkwater: gebruik leidingwater te overwegen	(beleid provincie)	onttrekkingen zo veel mogelijk beperken

16.5 Eisen aan de vergunningaanvraag voor grondwateronttrekkingen

In de Waterregeling staan zowel de algemene indieningsvereisten voor de watervergunning als de specifieke indieningsvereisten voor grondwateronttrekkingen en infiltraties. Die indieningsvereisten staan hieronder, waar nodig geconcretiseerd.

Beschrijving effecten

In artikel 6.19 van de Waterregeling is onder andere bepaald dat de aanvrager van een vergunning moet beschrijven wat de aard en de omvang van de gevolgen van de handeling (hier: grondwateronttrekking en/of infiltratie) zijn, voor zover die gevolgen relevant zijn voor de beoordeling van de aanvraag.

De aard en het detailniveau van de gevolgen die de aanvrager in beeld moet brengen, zullen verschillen per onttrekking. De volgende aspecten kunnen bijvoorbeeld een rol spelen:

- Verlaging/verhoging grondwaterstanden en/of stijghoogten in het watervoerend pakket.
- Invloed op GGOR.
- Invloedsfeer van de onttrekking waarbij de verlaging op de kaart in de regel door middel van contouren per 5 cm verlaging wordt aangegeven.
- Verlaging van grondwaterstanden bij gevoelige objecten (bebouwing, waterkeringen, infrastructuur en kunstwerken, bomen, natuur, landbouw, zettinggevoelige gronden). Waar relevant en mogelijk ook de verlaging ten opzichte van historische fluctuaties in beeld brengen.
- Berekening van zetting, klink of negatieve kleeft alsmede, indien relevant, gevolgen voor fundering.
- Gevolgen van zetting en grondwaterstandsverandering voor landbouw, natuur, bebouwing, waterkeringen, infrastructuur, kunstwerken en eventuele archeologische of aardkundige waarden.
- De invloed van de onttrekking/infiltratie op aanwezige bodemverontreinigingen.
- De gevolgen van een onttrekking op de diepteligging van het zoet-zoutgrensvlak (modelberekening).
- Bij retourbemaling of bij infiltratie van hemelwater: de gevolgen voor de (grond)waterkwaliteit in het (grond)waterlichaam.

Bij de berekeningen moet de aanvrager aangeven van welke geohydrologische bodemopbouw hij is uitgegaan, en – als er met een model is gewerkt – moet hij aangeven welke geohydrologische bodemschematisatie en uitgangspunten (zoals kD- en c-waarden) hij heeft toegepast.

Verder moet de aanvrager inzicht geven in de samenstelling van het te onttrekken respectievelijk te infiltreren grondwater. Daarbij kan het onder meer gaan om het gehalte aan chloride, sulfaat, ijzer, zwevende stof, CZV, BZV. Voor het te onttrekken grondwater is dat van belang in verband met lozing op oppervlaktewater of riolering; voor het te infiltreren grondwater omdat dit de kwaliteit van het grondwater niet mag verslechteren.

Beschrijving maatregelen en/of voorzieningen

In artikel 6.27 en 6.28 van de Waterregeling staat onder meer dat de aanvrager een beschrijving moet geven van de maatregelen of voorzieningen die hij treft om de negatieve gevolgen van de onttrekking of infiltratie te voorkomen of te beperken. Dit is een indieningsvereiste voor vergunningaanvragen voor grondwateronttrekkingen respectievelijk infiltraties.

Bij die maatregelen gaat het bijvoorbeeld om::

- Beperken onttrekking door civieltechnische of geohydrologische maatregelen (werken binnen damwand, werken in den natte, onderwaterbeton, bodem injecteren, etc.).
- Infiltratiemiddelen om (gevolgen van) grondwaterpeilverlaging te beperken.
- Geoptimaliseerd onttrekkingsregime om effecten te minimaliseren (bijvoorbeeld laten opkomen grondwaterpeil tijdens onderbrekingen in het werk).
- Funderingsvervangende of ondersteunende constructies.
- Overige maatregelen zoals beregening natuur, isolatie bodemverontreiniging door schermen, etc.
- Schaderegeling: dit kan in een zeldzaam geval een mogelijkheid zijn; in principe is het voorkomen van schade het uitgangspunt.
- Infiltratie van hemelwater met het doel dit water vervolgens weer te onttrekken.

Meetplan met actiewaarden

Zeker als er sprake is van kwetsbare objecten (civieltechnische werken zoals bebouwing, kunstwerken, waterkeringen en wegen) kan een meetplan met actiewaarden een vergunningsvoorwaarde zijn. Dit plan kan onderdelen omvatten als:

- Nulmeting (grondwaterstanden, opname maaiveld en bebouwing (door middel van fotografische vooropnamen), inmeten van hoogtébouten).
- Meetplan grondwaterstanden (met actiewaarden).
- Meetplan zakbakens (om maaiveldhoogten en -zakkingen te meten) en/of hoogtébouten (voor bebouwing).
- Meetplan bodemvocht (met name voor monumentale natuur (meestal bomen) om te bepalen wanneer watergiften nodig zijn (watergiftenplan).
- Meetplan waterkwaliteit.